

# Skattefifflare och tjuvar

En studie av sociala förhållanden och brottsbelastning hos  
två grupper av lagförda gärningsmän

## **BRÅ – centrum för kunskap om brott och åtgärder mot brott**

Brottsförebyggande rådet (BRÅ) verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsförebyggande arbete och rättsväsendets reaktioner på brott

Produktion:  
Brottsförebyggande rådet, Information och förlag,  
Box 1386, 111 93 Stockholm. Telefon 08-401 87 00, fax 08-411 90 75,  
e-post [info@bra.se](mailto:info@bra.se)  
BRÅ på Internet [www.bra.se](http://www.bra.se)  
Författare: Jonas Ring  
© Brottsförebyggande rådet

# Innehåll

<b>FÖRORD</b>	5
<b>SAMMANFATTNING</b>	6
Skattebrott begås inte bara av personer med hög social status	6
Drygt hälften av skattebrottslingarna är lagförda tidigare	6
<b>INLEDNING</b>	8
<b>LAGFÖRDA FÖR BROTT MOT SKATTEBROTTSLAGEN RESPEKTIVE STÖLD</b>	18
<b>SOCIAL BAKGRUND HOS SKATTEBROTTSLINGAR OCH STÖLDBROTTSLINGAR</b>	20
Social bakgrund hos skattebrottslingar och stöldbrottslingar	20
Den egna sociala situationen	22
<b>JÄMFÖRELSENER MELLAN FÄNGELSEDOMDA OCH EJ FÄNGELSEDOMDA</b>	27
<b>TIDIGARE BELASTNING OCH ÅTERFALL</b>	30
Tidigare brottsbelastning hos skatte- respektive stöldbrottslingar	30
Återfall efter lagföring	32
Jämförelser av återfall mellan fängelsedomda och ej fängelsedomda	33
<b>AVSLUTANDE DISKUSSION</b>	35
<b>REFERENSER</b>	37
<b>ENGLISH SUMMARY</b>	39

# Förord

Forskningen om kriminalitetens orsaker utgår ofta från att det finns skillnader i exempelvis social bakgrund mellan personer som begår brott och de som inte gör det. Ansträngningar görs också för att försöka finna och kartlägga eventuella skillnader i syfte att förstå vilka faktorer som bidrar till kriminaliteten. Oftast gäller det dock traditionell brottslighet eller brott i allmänhet, mer sällan ekobrottslighet.

Det har i olika sammanhang framhållits att det finns behov av att öka kunskaperna om vilka som begår ekobrott, hur deras brottslighet ser ut och vilka skadeverkningarna är (t.ex. SOU 1996:84, s. 120). Den här kartläggande studien belyser en del av det som ryms inom frågeställningarna.

Flera aspekter av lagförda skattebrottslingars bakgrundsförhållanden undersöks för att se om de skiljer sig från normalbefolkningens och stöldbrottslingars sociala bakgrund. Hos skatte- respektive stöldbrottslingar undersöks även den tidigare registrerade brottsbelastningen liksom återfall i brott.

Skattedirektör Håkan Malmer vid Riksskatteverket, professor Sven-Åke Lindgren vid Göteborgs universitet samt chefsjurist Lars Korsell vid Brottsförebyggande rådet (BRÅ) har lämnat synpunkter på rapporten.

Rapportens författare är Jonas Ring, verksam vid BRÅ. Louise Ekström, BRÅ, har genomfört delar av datainsamlingsarbetet.

Stockholm i april 2003

*Jan Andersson*  
T.f. generaldirektör

*Jan Ahlberg*  
Enhetschef

# Sammanfattning

I denna undersökning kartläggs personer som fallits till ansvar för brott mot skattebrottslagen under en bestämd tidsperiod. Jämförelser görs med en grupp som lagförts för stöld. Syftet är att beskriva en rad aspekter av lagförda skattebrottslingars sociala bakgrund för att bland annat se om den skiljer sig från normalbefolkningens eller stöldbrottslingars. En frågeställning är om det finns skillnader som innebär att skattebrottslingar, i egenskap av så kallade manschettbrottslingar, genomsnittligt sett har en mer gynnsam socioekonomisk bakgrund än normalbefolkningen och om lagförda för stöld har en mer ogynnsam. Faktorer som studerats är utbildnings- och inkomstnivå samt bostadssituation. Undersökningen beskriver även den tidigare registrerade brottsbelastningen hos grupperna skatte- respektive stöldbrottslingar. Förekomsten av återfall i registrerad brottslighet har också undersökts.

De flesta, som döms för brott mot skattebrottslagen, är medelålders män som har begått brotten inom ramen för en näringsverksamhet. Brottsligheten i domarna handlar i stor utsträckning om momsbedrägerier, oriktig eller utebliven redovisning av skatt på anställdas löner, brister i bokföringen eller oriktiga respektive uteblivna självdeklarationer. Upprättande av så kallade luftfakturor ingår många gånger som ett led i brottsligheten. Skattebrottsligheten rör ofta betydande summor (i regel över 100 000 kr), vilka står i stark kontrast till de värden som de flesta dömda för stöld har tillägnat sig. Skattebrottslingarna får också oftare strängare straff än stöldbrottslingarna.

## Skattebrott begås inte bara av personer med hög social status

Resultaten tyder på att skattebrottslighet, belyst utifrån den registrerade brottsligheten, inte enbart utövas av personer med hög social status från gynnsamma bakgrundsförhållanden. Jämförs socioekonomiska faktorer rörande föräldrarna (under individernas uppväxt) är den genomsnittliga utbildningsnivån ungefär densamma som för övriga befolkningen. Däremot finns bland skattebrottslingarna en viss överrepresentation av egna företagare bland föräldrarna och en tendens till större inkomstspridning kan också utläsas. Det finns även en svag antydning till att gruppen lagförda för skattebrott genomsnittligt sett skiljer sig en aning från normalpopulationen när det gäller vissa bakgrundsfaktorer som föräldrars ålder, civilstånd och invandrarbakgrund. Denna grupp har något oftare yngre föräldrar, ensamstående föräldrar eller minst en förälder född utomlands, efter kontroll för ålders- och könsfördelning. Dessa tendenser är dock mer framträdande hos lagförda för stöld.

Ser man till de lagförda skattebrottslingarnas egna socioekonomiska förhållanden är de genomsnittligt sett desamma som normalbefolkningens, till exempel i fråga om bostadssituation. Den avvikelse som finns går i riktningen att skattebrottslingarna oftare är näringsidkare och vanligen verksamma i privata företag med få anställda. Vidare tenderar de att ha en något lägre social status än normalbefolkningen om man ser till utbildningsnivå.

Studien konstaterar att en ogynnsam bakgrund i första hand tycks vara kopplad till stöld medan sambanden i många fall är små mellan olika sociala bakgrundsfaktorer och att lagföras för brott mot skattebrottslagen. Undersökningen omfattar av naturliga skäl enbart den synliga (registrerade) skattebrottsligheten. Bilden skulle kunna bli annorlunda om det fanns möjligheter att studera den faktiska brottsligheten, det vill säga inklusive den som aldrig kommer till rättsväsendets kännedom. Det gjordes även jämförelser i fråga om sociala bakgrundsfaktorer mellan personer som lagförts respektive enbart misstänkts (skäligen misstänkta) för skattebrott under en viss tidsperiod. Huvudintrycket är att dessa bägge grupper i hög grad liknar varandra till sin sammansättning.

## Drygt hälften av skattebrottslingarna är lagförda tidigare

I fråga om brottsbelastning visade det sig att drygt hälften av skattebrottslingarna var lagförda sedan tidigare. Det var däremot betydligt färre, 4 procent, som var så gravt belastade att de kan betecknas som synnerligen högaktiva registrerade brottslingar (så kallade kroniker). Motsvarande siffra för lagförda för stöld är cirka 8 gånger större. Den vanligaste brottstypen i skattebrottslingarnas tidigare belastning var brott mot trafikbrottslagen. Cirka 30 procent var tidigare lagförda för detta. Knappt 20 procent var tidigare lagförda för något ekobrott (vanligen bokföringsbrott, brott mot borgenärer,

brott mot skattebrottslagen eller brott mot uppbördslagen)<sup>1</sup> samtidigt som drygt 20 procent tidigare någon gång hade lagförts för traditionella brott (tillgreppsbrott, våld, hot eller skadegörelse). Skattebrottslingarnas belastning, såväl tidigare som senare, var totalt sett och för de enskilda brottstyperna, med undantag för kategorin ekobrott, på lägre nivåer i jämförelse med stöldgruppens.

---

<sup>1</sup> Uppbördslagen avskaffades 1997. I ekobrottskategorin ingår även svindleri, brott mot aktiebolagslagen, lagen om förbud mot yrkesmässig rådgivning (juridiskt eller ekonomiskt biträde) i vissa fall samt brott mot insiderlagen (Kronqvist, Runesson och Sörgård, 1997, s. 8). Det ska vidare påpekas att en och samma individ kan förekomma som belastad i flera av de brottstyper som nämns.

# Inledning

”Den ekonomiska brottsligheten är de rikas och välsituerades brottslighet.” Denna typ av påstående är vanlig och ses många gånger som en självklarhet. Denna rapport undersöker om påståendet är sant för en viktig del av den ekonomiska brottsligheten i Sverige. Syftet är att beskriva vissa aspekter av skattebrottslingars sociala bakgrund för att bland annat se om den skiljer sig från normalbefolkningens eller stöldbrottslingars.

I de anglosaxiska länderna används begreppet ”white collar crime” som en benämning på den ekonomiska brottsligheten; den svenska översättningen är manschettbrottslighet. Termen sätter fokus på och betecknar brott utövade av ”respektabla personer med hög social status i samband med deras yrkesverksamhet”.<sup>2</sup> Denna slags brottslighet står då i kontrast till traditionell brottslighet som till exempel stöld, vilken ofta antas vara mer utbredd bland opriviligerade grupper.<sup>3</sup> Frågan är hur sambanden mellan socioekonomisk bakgrund och brott gestaltar sig när det gäller den svenska brottsligheten.

Denna undersökning fokuserar på brott mot skattebrottslagen (1971:69), vilka ingår som en viktig beståndsdel i svenska bestämningar av ekonomisk brottslighet<sup>4</sup> (ekobrottslighet) (Kronqvist, Runesson och Sörgård, 1997; BRÅ 1996, s. 22; BRÅ 2002). Undersökningen ger således inte en heltäckande bild av den ekonomiska brottsligheten, utan belyser en delmängd av den, nämligen skattebrottsligheten. I rapporten undersöks den skattebrottslighet som hamnar hos rättsväsendet. Det gäller vanligtvis skattefusk av viss dignitet, vilket innebär att småskaligt skattefiffel inte innefattas.

Skattebrottslagen handlar om uppsåtliga eller av grov oaktsamhet uppkomna förfaranden som innebär att fara finns för att skatt undanhålls. I lagen anges inte någon absolut beloppsgräns för när förfarandena ska betraktas som brottsliga i den meningen att de ska anmälas till polis eller åklagare. Om beloppet överskrider en viss gräns<sup>5</sup> anmäler skattemyndigheten det inträffade till åklagare. Detta enligt de riktvärden som Riksåklagaren, Rikspolisstyrelsen och Riksskatteverket kom överens om i samband med lagens införande (RSV 2000, s. 200)<sup>6</sup>. Skattemyndigheterna kan själva besluta om skattetillegg eller avgiftstilllegg vid fall av oriktiga uppgifter som skulle ha lett till för låg skatt eller för låga avgifter. Detta gäller även vid förseelser gällande lägre belopp.

Den sammanlagda summa som årligen dras undan beskattning kan antas vara avsevärd. Enbart svartarbete har uppskattats innebära ett skattebortfall motsvarande 20–40 miljarder kronor per år (Korsell, Ivarsson och Liljewalch, 1999). Hur stor del av det totala skattefelet som härrör från brottslig verksamhet, liksom omfattningen av denna, är av naturliga skäl svårt att ange exakt.<sup>7</sup> Det förs inte heller någon statistik över storleken på de undanhållna summor som legat till grund för fällande domar gällande brott mot skattebrottslagen (RSV 2000, s. 203).

---

<sup>2</sup> Min översättning, Sutherland (1949, s. 9). Ett exempel på en annan inflytelserik definition av manschettbrottslighet (”white collar crime”) av Edelhertz är: ”...en illegal handling eller serie av handlingar som begås med icke-fysiska medel och med hemlighållande eller svek, i syfte att erhålla pengar eller egendom, för att undvika kostnader eller förlust av pengar eller egendom, eller för att erhålla affärsmässiga eller personliga fördelar.” (BRÅ 2000a, sid. 18).

<sup>3</sup> Se t.ex. Hagan och Peterson (1995). Sambandet mellan social klass och traditionell brottslighet har dock återkommande varit omdiskuterat och ifrågasatt i litteraturen (Tittle, Vilemez och Smith 1978; Braithwaite 1989, s. 48; Wikström 1991, s. 21f). Vidare har man inom internationell ekobrottsforskning funnit skillnader i gärningsmännens sociala status för olika typer av ekonomisk brottslighet (BRÅ 2000a, s. 41f).

<sup>4</sup> Det bör nämnas att det såväl i Sverige som internationellt sedan lång tid förekommer diskussion kring hur begreppet ekonomisk brottslighet egentligen bör definieras (t.ex. Bergkvist, 2000; Lindgren, 2000; BRÅ, 1996). I de svenska myndighetsformulerade definitionerna tas inte gärningsmannens sociala status upp. Ett framträdande kriterium i de svenska definitionerna har genomgående varit att brotten begåtts inom ramarna för näringsverksamhet (Bergkvist, 2000). Ekobrottsmyndigheten (EBM) anger dock i sin definition att ekobrottslighet inte nödvändigtvis måste ha anknytning till näringsverksamhet: ”Ekonomisk brottslighet är brott som sker inom ramen för en näringsverksamhet, eller brott som begås av privatpersoner och som riktar sig mot regelverk som är av strategisk betydelse för samhällsekonomin.” (Ekobrottsmyndigheten 1998, återgivet i Bergkvist 2000, sid. 26). BRÅ (1996, sid. 21) framhåller att kravet på näringsverksamhet inte betyder att gärningsmannen själv nödvändigtvis behöver vara näringsidkare.

<sup>5</sup> Tre fjärdedels basbelopp.

<sup>6</sup> Detta belopp gällde tidigare. När rapporten skrevs var det höjt till ett basbelopp.

<sup>7</sup> Med skattefel avses alla avvikelser i förhållande till en teoretiskt beräknad riktig skatt enligt lagens bokstav till följd av både avsiktliga och oavsiktliga fel. Skattefelet för år 2000 har uppskattats till cirka 90 miljarder kr (Persson, 2002, s. 46f).

## Forskning om sambanden mellan social bakgrund och brott

En ofta diskuterad fråga är vad som är orsaken till att vissa personer begår mer brott än andra. Kring detta finns ett antal teorier. En annan omdiskuterad fråga är hur stor inverkan social bakgrund har på risken för kriminalitet (jfr. Weisburd och Waring, 2001, s. 138ff). Denna studie är beskrivande och inte inriktad på att testa hypoteser från olika teoretiska perspektiv på området. Det kan däremot vara befogat att nämna att vissa socioekonomiska förhållanden ofta antas ha samband med kriminalitet. En relativt spridd uppfattning är att brottslighet (åtminstone traditionell sådan) förekommer jämförelsevis oftare hos socioekonomiskt opriviligerade och resurssvaga grupper.<sup>8</sup>

Bakgrundsfaktorer som låg social klass, splittrad familj och invandrabakgrund har det gemensamt att de rör livssituationer som innebär ökad risk för social och ekonomisk ofärd (SOU 2000:3, s. 259ff; Tham, 1994). Enligt flera kriminologiska förklaringsmodeller antas sådana bakgrundsfaktorer också påverka risken för kriminalitet, vanligen via mellanliggande processer av socialpsykologisk karaktär (t.ex. Akers, 1998, s.331; Sampson och Laub, 1993, s. 244). Inom Akers inlärningsteoretiska ansats finns utrymme för antagandet att olika slags bakgrund tenderar att leda till olika typer av brott, beroende på vilket beteende som premieras i inlärningsprocessen.<sup>9</sup> Sampson och Laub diskuterar inte närmare sin förklaringsmodell i relation till ekobrott. De nämner endast helt kort att det är tänkbart att medan benägenheten att begå traditionell brottslighet tenderar att minska med stigande ålder kan sannolikheten för ekobrottslighet<sup>10</sup> och andra typer av ”dolt” antisocialt beteende öka. Allmänt sett är det förvånande sällan ekobrottslighet nämns inom teorier som utgår från ett utvecklings- eller karriärperspektiv inom kriminologin (Weisburd och Waring, 2001 s. 3).

Gottfredson och Hirschi (1987; 1990) hävdar utifrån sin generella brottsteori om självkontroll bland annat att de demografiska sambanden mellan ålder och brott, kön och brott samt etnicitet och brott vilka återfinns för traditionell kriminalitet även gäller för ekonomisk brottslighet (ibid. s. 192f). Vidare menar författarna att brottsbenägna personer tenderar att begå varjehanda slags brott. Detta betyder att de som fälls för ekonomisk brottslighet kan förväntas i viss utsträckning ha begått även andra typer av straffbelagda handlingar under sin brottskarriär. Nivån och omfattningen av ekobrottslingarnas kriminella belastning kan dock, enligt teorin, antas i allmänhet vara betydligt lägre än exempelvis stöldbrottslingarnas.

Flera svenska undersökningar, som studerat relationerna mellan social bakgrund (avseende t.ex. klassursprung, familjestruktur eller invandrabakgrund) och brott, har funnit vissa samband. I en större kohortstudie<sup>11</sup> framkom bland annat att social klass (baserad på faders yrke när kohortmedlemmen var 10 år) var relaterat till registrerad kriminalitet (Wikström 1990). Mer än dubbelt så stor andel av individerna med lägre arbetarklassbakgrund registrerades för kriminalitet (i intervallet 13–25 år) än de från övre medelklassbakgrund och brottsnivån var även högre bland dem från de lägre sociala klasserna. Klasskillnaderna i brottslighet befanns relaterade till ålder på så vis att de tenderade minska med stigande ålder. Resultaten tolkades bero på att skyddet från kriminogena influenser i ungdomsåren är klassberoende på så vis att föräldrakontrollen generellt är högre samt gruppaktiviteterna färre och mindre orienterade mot avvikelse och brott bland unga från de högre klasserna (Wikström, 1991, s. 48). I en annan undersökning som jämförde ett antal levnadsnivåkomponenter mellan fängelsedömda och ett urval av normalbefolkningen framkom att fångarna i högre utsträckning växt upp under ofördelaktiga levnadsförhållanden och hade problem inom olika välfärdsområden (Nilsson och Tham, 1999). I en stor kohortstudie<sup>12</sup> visade det sig att låg socioekonomisk status hos föräldrar, att komma från en splittrad familj liksom att ha invandrabakgrund i viss mån tycks öka risken för brottsbelastning (Svensson, 2002).

Ingen av de nämnda svenska undersökningarna går närmare in på frågan om dessa resultat även gäller för ekobrottslighet eller om sambanden då är de motsatta; det vill säga att ekobrottslighet (”white collar crime”) är förknippad med gynnsam bakgrund. Internationellt sett finns det exempel på studier som innefattat jämförelser av den sociala bakgrunden hos ekobrottslingar med traditionella brottslingar (Weisburd m.fl., 1991). Resultaten i den undersökningen, som rör amerikanska förhållanden, visade bland annat att ekobrottslighet inte enbart begås av personer ur

<sup>8</sup> Se t.ex. Hagan och Peterson (1995); Weisburd m.fl (1991, s. 4f); Merton (1968).

<sup>9</sup> Akers teori bygger till stor del på kriminologen Sutherlands inlärningsteori. Se Alalehto (1999) för ett exempel på en svensk studie som diskuterar flera klassiska kriminologiska teorier, bl.a. Sutherlands, i förståelsen av ekobrottslighet inom restaurangbranschen.

<sup>10</sup> ”white collar offending” (Sampson och Laub 1993, s. 253).

<sup>11</sup> En studie av samtliga födda i Storstockholm år 1953.

<sup>12</sup> Samtliga födda i Sverige år 1960 (totalundersökning).



något slags elitskikt utan även i betydande utsträckning av personer i socioekonomiska mellanpositioner. Å andra sidan var de genomsnittliga skillnaderna gentemot gruppen traditionella brottslingar avseende olika aspekter av den socioekonomiska bakgrunden och situation i de flesta fall tydliga (Weisburd och Waring 2001). Vidare var relativt stora andelar av ekobrottslingarna tidigare belastade. I jämförelse med studier av traditionella brottslingar befanns emellertid ekobrottslingarna genomsnittligt sett debutera i brott i senare ålder och ha mindre total registrerad brottsbelastning. Studien kunde inte finna några skillnader i återfallsfrekvens hos ekobrottslingarna beroende på om de fick fängelse eller annan påföljd.

Det är tämligen tunnsått med liknande svenska empiriska undersökningar (jfr. Lindgren 2000, s. 160). I en studie som granskade ett antal ekobrottsmål<sup>13</sup> och gärningsmännens sociala bakgrund framgick bland annat att ”den genomsnittlige ekobrottslingen” var man, i fyrtioårsåldern, svensk medborgare och egenföretagare (Brottsförebyggande rådet, 1996).<sup>14</sup> Axberger (1986) fann i korthet i en studie av domarna för intagna som verkställde fängelsestraff för ekonomisk kriminalitet, att det egentligen var en minoritet som gällde ekobrottslighet i mer strikt bemärkelse.<sup>15</sup> Bland dessa rörde det sig ofta om småföretagare, vars brottsliga vinning legat kring eller under en halv miljon kronor. Skatteundandragande förekom ofta i materialet.

## Syfte och frågeställningar

Undersökningens syfte är att ge en kartläggning av personer lagförda för brott mot skattebrottslagen. Den belyser därmed de personer som av rättsväsendet konstaterats skyldiga.<sup>16</sup> Kartläggningen innefattar jämförelser av olika socioekonomiska bakgrundskaraktäristika, inklusive tidigare brottslighet, med en annan grupp som gjort sig skyldig till vinningsbrottslighet – personer lagförda för det traditionella brottet stöld. Jämförelser görs även med övriga befolkningen.<sup>17</sup> Avsikten är att ge ökad kunskap om de lagförda skattebrottslingarnas eventuella särdrag med fokus på social bakgrund. Detta ställt i relief till stöldbrottslingar och till övriga befolkningen.

Specifika förhållanden som undersöks är:

1. Vad kännetecknar den sociala bakgrunden hos personer som blir lagförda för skattebrott respektive stöld?

Frågan studeras genom beskrivning och jämförelser mellan grupperna vad gäller bland annat följande faktorer: ålder, kön, invandrarbakgrund samt sociala förhållanden som utbildning, civilstånd, antal barn och bostadssituation. Vidare studeras sysselsättnings- och försörjningssituation. Även vissa faktorer rörande de lagfördas föräldrar (som utbildningsnivå och civilstånd) studeras. Studien belyser även en del omständigheter rörande bland annat sysselsättning vid en tidpunkt några år efter lagföringen.

2. Hur ser den tidigare och senare brottsbelastningen ut?

---

<sup>13</sup> För att målen skulle ingå i kriterierna för att väljas ut skulle brotten ha begåtts inom ramen för näringsverksamhet och gälla antingen grovt bedrägeri, svindleri, grovt skattebedrägeri, brott mot uppbördslagen, grov förskingring, trolöshet mot huvudman, oredlighet mot borgenärer, mannamån mot borgenärer, bokföringsbrott, vissa fall av grov varusmuggling, brott mot insiderlagen eller brott mot lagen om förbud mot yrkesmässig rådgivning i vissa fall m.m. Sammanlagt granskades 60 mål. Skattebedrägerier förekom ofta i målen. För två tredjedelar av de 105 dömda individerna bestämdes påföljden till fängelse.

<sup>14</sup> I de stora målen var gärningsmännen dock ofta i femtioårsåldern och däröver. Vidare fann studien att cirka en tredjedel av ekobrottslingarna dömts tidigare (ibid., sid. 151). Vissa jämförelser gjordes av tidigare belastning och social bakgrund med uppgifter om traditionella brottslingar (stöldbrottslingar) från en annan undersökning. Man menade att ekobrottslingarna uppvisade kriminella karriärer som avviker från det mönster som gäller för brottslingar i allmänhet. Bokföringsbrott och trafikbrott var de vanligaste brotten ekobrottslingarna tidigare begått. Antalet tidigare lagföringar var i allmänhet ringa och påföljderna hade mest bestått av villkorliga domar eller kortvariga fängelsestraff. Den genomsnittlige ekobrottslingen befanns växt upp under ordnade sociala förhållanden. Skolutbildningen var dock i allmänhet kort och endast få hade avslutad universitetsexamen. Vid tidpunkten för brottet förekom relativt ofta ekonomiska problem som bildade ett incitament till brottsligheten. Narkotikamissbruk förekom så gott som inte alls bland gärningsmännen, men däremot fann man det inte vara helt ovanligt med mer eller mindre uttalade alkoholproblem. Studien fann viss variation gällande de nämnda sociala förhållandena beroende på målens omfattning; i de stora målen utgjordes gärningsmännen i allmänhet av resursstarka, socialt väletablerade individer. De ovan nämnda resultaten kvantifierades inte utan beskrevs mer översiktligt.

<sup>15</sup> Axberger utgick från en definition av ekobrott som innebär att de ska ha ekonomisk vinning som direkt motiv, ha kontinuerlig karaktär och bedrivs på ett systematiskt sätt samt bedrivs inom en i sig laglig näringsverksamhet som utgör själva grunden för brotten.

<sup>16</sup> Av skattemyndigheternas anmälningar om brott mot skattebrottslagen resulterar 10–15 procent i en dom (RSV, 1998, s. 79).

<sup>17</sup> Dock inte vad gäller brottsbelastning.

Är personer som lagförs för skattebrott respektive stöld tidigare brottsbelastade och, om så är fallet, avseende vilken typ av brott? Hur stor andel återfaller och i vilken typ av brott? Skiljer sig återfallen mellan dem som dömts till fängelse och dem som fått andra påföljder?

### 3. Vilka misstänkta skattebrottslingar blir inte lagförda?

Har personer som misstänks för skattebrott ett visst år men som inte lagförs för detta (under en viss tidsperiod) en annan bakgrund jämfört med de skattebrottslingar som blir lagförda? För att undersöka detta uttogs en grupp personer som misstänktes för brott mot skattebrottslagen år 1996, men som sedan inte blev lagförda för detta brott (t.o.m. år 1999). Det är inte helt ovanligt i litteraturen med antaganden om att resursstarka och socialt mer väletablerade personer oftare tenderar att undgå att fällas för ekobrott än resurssvaga.<sup>18</sup> Mot den bakgrunden kan det vara intressant att jämföra bakgrundsfaktorer hos individer som fälls för brott mot skattebrottslagen med bakgrundsfaktorer hos individer som endast registrerats som misstänkta för detta brott. Avsevärda skillnader skulle väcka frågan om orsaken och ge ett uppslag till en framtida djupare analys av just den problemställningen.<sup>19</sup>

### 4. Vilken typ av brottsliga handlingar har de dömda för skattebrott begått?

Inledningsvis ges en redogörelse av vilka slags gärningar dessa personer gjort sig skyldiga till. Vilka summor handlar det om? Vissa jämförelser görs även här med de dömda stöldbrottslingarna. Studien syftar dock inte till att ge en mer ingående beskrivning av alla de olika varianter av tillvägagångssätt som finns inom skattebrottslighetens område. Den ger snarare en översiktlig bild.<sup>20</sup>

Jämförelserna ger underlag för att besvara frågeställningen om olika social bakgrund är förknippad med olika slags brottslighet. I förhållande till de inledningsvis förda resonemangen vill således studien belysa i vilken grad olika aspekter av social bakgrund har samband med att lagföras för brott, om gynnsam bakgrund är kopplad till skattebrott medan ogynnsam är kopplad till stöld, samt i vilken mån personer lagförda för brott mot skattebrottslagen motsvarar bilden av ”manschettbrottslingen”.

## Material

I materialet ingår lagförda för brott mot skattebrottslagen (som huvud- eller bibrott) åren 1996–1999, misstänkta för brott mot skattebrottslagen år 1996 samt lagförda för stöld (inklusive grov stöld) 1996. Från statistiska centralbyrån (SCB) beställdes avidentifierade uppgifter om de lagfördas sociala bakgrund ur databasen LOUISE och Folk- och bostadsräkningen (FoB) för de utvalda grupperna. För att erhålla en jämförelsepopulation drog även SCB ett obundet slumpmässigt urval ur befolkningen. Urvalet gjordes på individer 15–64 år<sup>21</sup>, folkbokförda i Sverige den sista december 1996. Personer som ingick i de tre övriga populationerna exkluderades ur urvalsramen. Från tingsrätter beställdes ett slumpmässigt urval av domar. Detta för att belysa frågan om hur brottsligheten ser ut.

Materialet består av fyra olika huvudgrupper (populationer):

- Personer lagförda för brott mot skattebrottslagen vid minst ett tillfälle under åren 1996–1999 (n=1 861).
- Personer lagförda för stöld eller grov stöld (som huvud- eller bibrott) vid minst ett tillfälle år 1996 (n=10 458).

---

<sup>18</sup> Se t.ex. Axberger (1986, s. 18): ”Däremot verkar det vara ont om direktörer och manchettbrottslingar på anstalterna. Föreställningen om den kritstrecsrandige 'ekobrottslingen' skulle därmed vara en vanföreställning – eller en gäckande skugga – som den blint famlande moder Justitia inte kan – och kanske inte heller vill? – fånga.” Se även Lindgren (2000, s. 195): ”(...) mycket av den internationella forskningen [kretsar] fortfarande kring de problemställningar som Sutherland och Aubert lyfte fram: högstatuspersoners förmåga 'att komma undan' och diskrepansen mellan lagstiftarens intentioner och den praktiska tillämpningen av lagen.”

<sup>19</sup> Det ska påpekas att skulle stora skillnader mellan grupperna visa sig ligger det inte inom ramen för den här undersökningen att utreda vad det beror på. För det första finns det misstänkta som senare visar sig inte ha begått något brott. För det andra finns det misstänkta, som visserligen har begått brott, men där det inte kan bevisas. Är skillnaderna obetydliga ger resultatet knappast stöd åt antaganden om att det sker en selektion i detta led av vilka som blir lagförda på sådant vis att det resulterar i skillnader i gruppernas sociala profil.

<sup>20</sup> För ingående sådana beskrivningar, se t.ex. Magnusson och Sigbladh (2001).

<sup>21</sup> Motivet till den övre åldersgränsen var att begränsa bortfallen rörande vissa variabler.

- Personer misstänkta för brott mot skattebrottslagen år 1996 men som *inte* lagförts för skattebrott under perioden 1996–1999 (och som det visade sig inte heller för stöld år 1996) (n=1 160).
- ”Normalbefolkningen”<sup>22</sup>, en jämförelsegrupp bestående av ett slumpmässigt urval ur befolkningen. Personer som tillhörde någon av de ovanstående populationerna exkluderades ur urvalsramen (n=9 915).<sup>23</sup>

Överlappningar mellan populationen lagförda för stöld år 1996 å ena sidan och skattebrottspopulationerna å den andra var mycket sällsynta.<sup>24</sup> De som fanns registrerade både som misstänkta och lagförda för skattebrott placerades i gruppen lagförda skattebrottslingar. Personerna i de fyra nämnda populationerna återfinns med andra ord i princip endast i en av dem.

För att minska inflytandet av de stora ålderskillnader och könsskillnader som finns mellan grupperna i materialet har standardvägningar genomförts vid jämförelserna. Detta innebär att resultaten för grupperna lagförda för stöld- respektive skattebrott samt misstänkta för skattebrott, omräknats till den situation som hade varit fallet om de haft samma ålders- och könsfördelning som normalbefolkningspopulationen.<sup>25</sup> Alla analyser har dock även gjorts på det ovägda materialet. Dessutom har samtliga analyser gjorts separat för kvinnor och män, på såväl det ovägda materialet som efter åldersstandardisering (separata vägningar gjordes för könen).

Redovisningen gäller personer som registrerats för brott. I vilken grad den bild som framträder av gärningsmännen är representativ för samtliga gärningsmän (det vill säga även de som inte registrerats) är en öppen fråga. Skattebrottslighet är ett så kallat spanings- och ingripandebrott. Det innebär att det är de kontrollerande myndigheterna som anmäler brotten och att det är deras verksamhet som avgör upptäcktsrisken.<sup>26</sup> Storleken på upptäcktsrisken beror alltså på prioriteringar och på kontrollens utformning vid dessa myndigheter. Stöld är ett så kallat anmälningsbrott. Även i det fallet gäller att endast en del av gärningsmännen blir lagförda så reservationen ovan kan i viss mån anföras även beträffande stöld. Åtminstone beträffande stöldbrottslingar torde det dock vara så att högaktiva gärningsmän tenderar att bli överrepresenterade. Möjligen finns en liknande tendens när det gäller skattebrottslingar. Det har inte ingått i syftet för denna studie att utreda hur myndigheternas kontroll av skattebrottslighet (eller stöldbrottslighet) är utformad eller kan förbättras.

## Disposition

I det inledande kapitlet beskrivs vilken typ av brottslig verksamhet det rör sig om när personer lagförs för brott mot skattebrottslagen. Beskrivningen görs utifrån domsmaterialet. I andra kapitlet beskrivs och analyseras köns- och åldersfördelningar för de olika grupperna. I det tredje görs jämförelser i social bakgrund och social situation. I det sista kapitlet belyses återfall och tidigare belastning. För en beskrivning av några huvuddrag i skattesystemet och skattebrott hänvisas till bilaga.

<sup>22</sup> Eftersom vissa personer exkluderats är termen ”normalbefolkningen” inte helt rättvisande, men används i texten synonymt med ”övriga befolkningen” för att underlätta framställningen.

<sup>23</sup> SCB har matchat på vissa uppgifter för individerna från databasen LOUISE (SCB 2001:2) och skapat en avidentifierad fil för analyser. En avgränsning har gjorts så att endast personer folkbokförda i Sverige den sista december år 1996 eller sista december år 1995 behövs i materialet vid jämförelserna av social bakgrund. Dessutom gjordes en åldersmässig avgränsning till personer under 65 år. Syftet var att därigenom begränsa bortfallet på variablerna från registren. Detta innebar sammantaget att de tre brottspopulationerna reducerades med sammanlagt 820 personer. De ursprungliga populationerna är 11 104 lagförda för stöld (år 1996), 1 969 lagförda för brott mot skattebrottslagen (åren 1996–1999) och 1 239 misstänkta för brott mot skattebrottslagen (år 1996 men ej lagförda för detsamma 1996–1999). I rapportens beskrivning av tidigare och senare brottsbelastning hos grupperna ingår även ej folkbokförda individer i materialet liksom personer 65 år och äldre.

<sup>24</sup> Totalt 6 st. av totalt 14 306 individer, 0,4 promille. Pga. praktiska skäl bortses från denna storleksmässigt marginella grupp i analyserna av social bakgrund. Individerna ingår däremot i materialet vid beskrivningen av tidigare och senare belastning hos de olika grupperna.

<sup>25</sup> Syftet med denna operation är att få mer jämförbara grupper.

<sup>26</sup> Skattebrotten upptäcks så gott som uteslutande genom att skattemyndigheten gör en fördjupad kontroll av den skattskyldiges deklaration eller andra uppgifter som lämnas till myndigheten (BRÅ, 2002:1, s. 23f).

## Några förtydliganden

I texten används termen skattebrott för att beteckna alla de enskilda brotten mot skattebrottslagen, således inte enbart brott mot paragraf 2 (skattebrott). För att förenkla framställningen kallas även gruppen som endast misstänkts, men inte lagförts, för skattebrott ibland för brottslingar eller brottslingspopulation trots att de formellt inte befunnits skyldiga.<sup>27</sup> I termen stöld ingår även grov stöld om inte annat anges i texten. Snatteri ingår inte i begreppet stöld. Skattebrott respektive grovt skattebrott, vilka är de vanligaste bland de lagförda för brott mot skattebrottslagen, har samma straffskalor som stöld respektive grov stöld; fängelse högst två år respektive fängelse lägst sex månader och högst sex år för grovt brott.

---

<sup>27</sup> Vissa personer i population 3 ovan (misstänkta för brott mot skattebrottslagen 1996 men som inte lagförts för skattebrott under perioden 1996–1999) har under uppföljningsperioden lagförts för andra ekobrott, 12 procent för bokföringsbrott och 6 procent för brott mot uppbördslagen. De kan således ha lagförts för den gärning som skattebrottsmisstanken avsåg men med en annan brottsrubricering. Främsta skälet till att dessa behållits i population 2 är att det inte funnits möjlighet att fastställa om det i realiteten handlat om samma gärning beroende på att det idag saknas möjligheter att i register följa ett ärende från brottsmisstänke till lagföring. Dessutom är det så att dessa personer, i de fall det handlat om samma gärning, lagförts för ett brott med lägre straffvärde (lägre maximistraff). Idealt sett hade också en längre uppföljningstid varit att föredra men detta lät sig inte göras av praktiska skäl. Den övervägande majoriteten av det totala antalet som registrerades som misstänkta för skattebrott (år 1996) och som blev lagförda för skattebrott fram t.o.m. år 1999 blev det inom den första tvåårsperioden (tabell B3 i bilaga). Felkällan att vissa i population 3 eventuellt kommit att lagföras för skattebrott efter uppföljningsperioden torde således vara liten.

# Skatte- och stöldbrott i domar

Betoningen i denna undersökning ligger på att beskriva den sociala bakgrunden hos vissa typer av lagförda gärningsmän. Innan denna presenteras kan det vara av intresse att se vilken typ av handlingar de gjort sig skyldiga till. I detta avsnitt ges därför, utifrån ett urval domar (från år 1996 och år 1999), en överblick av vilken typ av handlande det rör sig om; i första hand avseende skattebrottsligheten, men även i viss mån stöldbrottsligheten.<sup>28</sup> Delar som behandlas är vissa omständigheter kring förövandet av brotten och om det går att urskilja några dominerande former av tillvägagångssätt.

Den övervägande majoriteten av skattebrottsdömda, totalt närmare nio av tio, är företrädare för företag, antingen ett aktiebolag eller någon annan juridisk person eller en enskild näringsverksamhet.<sup>29</sup> Denna andel är densamma för båda urvalen. Andelen är också densamma inom merparten av de enskilda brottstyper som ingår i skattebrottslagen. Den lagförda skattebrottsligheten sker således nästan uteslutande inom ramen för ett eller flera företag.

Tabell 1. Om den tilltalade är företrädare för företag.

	Urval		Totalt Andel % (n=389)
	Dömda för skattebrott 1996 Andel % (n=195)	Dömda för skattebrott 1999 Andel % (n=194)	
Företrädare för handels- eller kommanditbolag	10	12	11
Företrädare för aktiebolag	57	52	54
Bedrivare av enskild näringsverksamhet	19	19	19
Bedrivare av ospec./oreg. näringsverksamhet	2	3	2
Företrädare för ekonomisk förening el. stiftelse	1	1	1
Ej näringsidkare – inkomst av tjänst	5	5	5
Ej näringsidkare – inkomst av kapital	5	4	4
Övrigt	1	5	3
<b>Totalt</b>	<b>100</b>	<b>101</b>	<b>99</b>

Kategorin "Ej näringsidkare" (inkomst av tjänst) består till stor del av personer som lämnat oriktiga uppgifter i självdeklarationen. Det gäller till exempel en högre kommunal tjänsteman som, enligt uppgift på inrådan av ett deklarationsbiträde, yrkat avdrag för resor med flyg i stället för de egentliga bilresorna eller anställda taxichaufförer som inte deklarerat inkomster (fyra fall år 1999). Vid "inkomst av kapital" gäller brotten till övervägande del oriktig eller utebliven redovisning av realisationsvinster i självdeklarationen. De tilltalade motiverar inte sällan handlingen med bristande kunskap, slarv eller andra ogynnsamma omständigheter. Kategorin "övrigt" utgörs till största delen av personer som dömts för medhjälp till skattebrott och som inte riktigt passar in i de andra indelningsgrupperna.<sup>30</sup>

<sup>28</sup> Från lagföringarna avseende domar i tingsrätt år 1996, som innehåll brott mot skattebrottslagen, gjordes ett slumpmässigt urval av 200 lagföringar och samma sak gjordes beträffande skattebrott 1999 och stöld 1996. Domarna begärdes in från tingsrätterna och uppgifter från materialet kodades enligt ett kodschema. För urvalet av dömda för skattebrott 1996 kom domar för 195 personer slutligt in. För urvalet av dömda för skattebrott 1999 är motsvarande siffra 194 och för urvalet av dömda för stöld 198. Endast den brottslighet (i målet) som den enskilde individen av rätten konstaterats bidragit till är utgångspunkt vid klassificering, d.v.s. personen och inte hela målet är enhet.

<sup>29</sup> Ur domarna och stämningsansökningarna gällande skattebrott hämtades uppgift om den tilltalade var åtalad för skattebrott i egenskap av företrädare för företag eller inte. Uppgifterna framgick av formuleringar som "X har som företrädare för bolaget Y avgett oriktiga mervärdesdeklarationer för perioden Z". Liknande formuleringar med termerna firmatecknare, ägare, styrelseledamot eller egentlig företrädare istället för företrädare förekom även och kodades på samma vis. Uppgiften rör i vilken utsträckning domarna avser brottslighet som begåtts inom ramen för en näringsverksamhet.

<sup>30</sup> I fyra av dessa fall gäller saken att man bistått andras skattebrottslighet genom upprättande eller förmedlande av falska fakturor. Vidare har tre anställda utan ägarintresse men som haft i uppdrag att sköta redovisningen i bolaget förts till denna kategori. En anställd kurir i ett mål rörande skentransaktioner med utländska offshoreföretag inblandade återfinns även i gruppen. Slutligen har två personer inom såväl kategorin dömda 1996 som 1999 agerat s.k. målvakt. Det innebär att man satts in i ett aktiebolags styrelse och därigenom blivit formell företrädare för företaget trots att man inte haft något med själva verksamheten att göra. I ett par av dessa domar framskyntar att den tilltalade har missbruksproblem.

Vad består då den brottslighet av som de dömda för skattebrott gjort sig skyldiga till? Det finns naturligtvis en variation av tillvägagångssätt och typer av handlingar mellan de enskilda fallen. Det förekommer dock en del grundtyper som återfinns i båda urvalen. Redovisningen görs utifrån en enkel typologi över handlingskategorier (tabell 2). Det ska nämnas att kategorierna inte är ömsesidigt uteslutande.

Tabell 2. Olika typer av handlingar bland de dömda.

	Urval		Totalt Andel % (n=389)
	Dömda 1996	Dömda 1999	
	Andel % (n=195)	Andel % (n=194)	
Oriktig momsredovisning	32	58	45
Oriktigheter avseende A-skatt för anställda	53	28	41
Bokföring bristande/vilseledande/saknas	42	57	50
Oriktig/utebliven självdeklaration	24	34	28
Upprättande av luftfakturor	17	30	24

*Oriktig momsredovisning.* I och med att en stor andel av de tilltalade är näringsidkare med skyldighet att redovisa moms och det faktum att staten utbetalar belopp på överskjutande moms, är det knappast förvånande att detta förfarande förekommer. Termen oriktig täcker här såväl att medvetet fabricera oriktiga uppgifter gällande beloppen på den ingående eller utgående moms som att överhuvudtaget underlåta att lämna in momsdeklarationer. Termen oriktig används på motsvarande sätt för de andra handlingskategorierna.

*Oriktighet avseende A-skatt för anställda.* Detta innebär att gärningsmannen inte gjort avdrag för anställdas skatt och betalat in denna tillsammans med arbetsgivaravgifter till skattemyndigheten med rätt belopp. Han har inte lämnat in uppbördsdeklarationer eller också har han lämnat oriktiga sådana. I ett antal fall har man frigjort medel till svarta löner genom att krympa företagets vinst med hjälp av falska fakturor.

*Bokföring bristande/vilseledande/saknas.* Här avses oegentligheter i bokföringen eller att ekonomisk redovisning överhuvudtaget inte existerar. Denna typ av handlingar försvårar myndigheternas kontrollarbete och försvårar eller gör det omöjligt att beräkna skatten korrekt. I 60 procent av fallen finns bokföring, men med vilseledande uppgifter eller brister. I de återstående 40 procenten består oegentligheten i att bokföring helt saknas.<sup>31</sup>

*Oriktig/utebliven självdeklaration.* Detta innebär att man lämnat en oriktig självdeklaration eller låtit bli att inge sådan. Inom denna kategori finns såväl personer som är näringsidkare (67 procent) som personer som inte är det (ej näringsidkare tillsammans med gruppen övriga i tabell 1). Näringsidkarna har i vissa fall fuskat med de självdeklarationer som avser dem själva i egenskap av fysiska personer, i andra fall genom att underteckna deklarationer för det företag de företräder.

*Upprättande av luftfakturor.* Ett relativt vanligt inslag bland de dömdas brottslighet. Här går att urskilja två grupper. En mindre bestående av personer som stått till tjänst med att upprätta fakturorna åt näringsidkare. De döms därför för medhjälp. Den större gruppen består av näringsidkare som på egen hand upprättat de falska fakturorna.

Som framgår av tabell 2 har det mellan åren skett en förskjutning så till vida att andelen dömda som varit inblandade i brottslighet vad gäller A-skatt för anställda minskat påtagligt. Alla övriga typer av handlingar har därigenom ökat andelsmässigt.<sup>32</sup>

En aspekt som belyser omständigheterna kring brottsligheten och dess grad av organisatorisk komplexitet är om gärningsmannen begått brotten ensam eller i samverkan med andra. Vidare om

<sup>31</sup> Som skäl till detta anger de tilltalade bland annat att bokföringen blivit stulen i inbrott (2 st.), att den skadats i översvämning (1 st.), att den kastats (9 st.), att den förkommit på annat sätt (15 st.) eller att den inte upprättats till följd av bristande kunskap (25 st.). I ett antal fall har bokföring inte upprättats på grund av annan eller okänd anledning.

<sup>32</sup> Fler i urvalet från 1996 dömdes för brott mot uppbördslagen. Denna lag avskaffades den 1 juli 1997 men tillämpas på brott begångna dessförinnan. Straffbestämmelserna för denna typ av brott finns sedan den 1 juli 1996 inarbetade i skattebrottslagen.

brottsligheten utövats med en eller flera uttalade ledare som varit mer drivande i verksamheten. För att undersöka dessa frågor skapades ett antal variabler rörande sådana förhållanden och den informationen som domarna innehöll om saken klassificerades. Bland skattebrottslingarna har en majoritet utfört brotten ensamma (se tabell A1 i bilaga). Resultatet står i kontrast mot stöldbrottslingarna där det tvärtom är en minoritet som utfört brotten ensamma.

Frågan om förekomst av ledarskap i brottsligheten bedömdes utifrån om rätten uttryckligen konstaterat eller gjort bedömningen att en viss tilltalad haft en sådan roll eller om på det annat sätt var uppenbart utifrån informationen i domen. Det faktum att en tilltalad haft en ledande roll kan ha betydelse för straffmätningen. Resultaten visar att det, med dessa bedömningsgrunder som underlag, oftare förekommer uttalade ledargestalter bland skattebrottslingarna än bland stöldbrottslingarna (se tabell A2 i bilaga).

Att ledarskap är så pass vanligt förekommande i skattebrottsligheten är kanske inte så märkligt om man betänker att skattebrottsligheten i vissa fall är en väsentlig beståndsdel i en avancerad eller grov ekobrottslighet, vilken har sin bas inom en struktur (näringsverksamhet) som i sig ofta har en bestämd hierarkisk uppbyggnad. Den som planerar och genomför brotten med hjälp av medhjälpare av olika slag är också i regel den som har det avgörande inflytandet över verksamheten. När det gäller stöldbrottslighet var således ledarskap relativt sett mindre vanligt. Resultatet tyder på att ungdomsbrottslighet – inom vilken stöld är ett framträdande inslag – visserligen inte sällan utövas i gäng eller kamratgrupperingar men att dessa grupper oftare är löst sammansatta, skiftande samt diffusa i fråga om ledarstruktur.

En fråga är vilka ekonomiska summor de olika typerna av brott handlar om. Detta har belysts genom att för varje gärningsman, enligt en klassificering, notera dels det sammanlagda belopp som undandragits skatt (eller felaktigt tillgodoräknad moms), dels värdet på det som stals.<sup>33</sup> Resultaten i tabell 3 visar att skattebrottslingarna i allmänhet ligger på betydligt högre nivåer beloppsmässigt jämfört med majoriteten stöldbrottslingar. För de senare handlar det i 70 procent av fallen om belopp under 10 000 kr, vilket står i stark kontrast till skattebrottslingarna där ingen ligger under denna gräns.

Tabell 3. Undandragen skatt respektive värde av det stulna, (kr).

	Urval		
	Dömda för skattebrott 1996 Andel % (n=182)	Dömda för skattebrott 1999 Andel % (n=176)	Dömda för stöld 1996 Andel % (n=133)
Under 1 000	0	0	20
1 000 – 9 999	0	0	50
10 000 – 99 999	27	19	23
100 000 – 999 999	63	52	7
1 000 000 – 4 999 999	8	19	0
5 000 000 eller mer	2	11	0
	100	101	100

Att ingen av skattebrottslingarna återfinns i kategorierna för de lägre summorna har sin naturliga förklaring i den praxis som redan omtalats, nämligen att inte väcka åtal om skatteundeundragandet understiger visst belopp (tre fjärdedels basbelopp under aktuell period). En orsak till att beloppen ofta är betydande i skattemål är att brotten oftast begås inom företag. En företagare som exempelvis underlåter att göra skatteavdrag för ett flertal anställda kommer snabbt upp i avsevärda summor oredovisad skatt.

Målen rörande de högsta beloppen gäller i många fall handel med vinstbolag, så kallade skalbolagsaffärer (Magnusson och Sigbladh, 2001, s. 166ff; Kronqvist, Runesson och Sörgård, 1997, se även bilaga 1).<sup>34</sup>

<sup>33</sup> Så långt det var möjligt utifrån uppgifterna i domen. Även belopp i fall där skattebrottet endast inneburit fara för att skatten skulle bli oriktig är medräknade.

<sup>34</sup> Det mål i urvalen som rör de högsta beloppen (en sammanlagd summa i mångmiljonklassen) gäller en omfattande handel med vinstbolag. Av domen framgår att de två huvudmännen - två män i 50-årsåldern - är bekanta sedan gammalt. De har studerat ekonomi på universitetet tillsammans och haft en tämligen omfattande affärsrelation. Den ene av huvudmännen har en tid haft en hög befattning inom en bank och i samband med detta fått utbildning rörande handel med vinstbolag. Han bedöms som den mest drivande i brottsligheten. Den andre har bl.a. varit verksam inom restaurangbranschen. Den aktuella verksamheten har i huvudsak

De tillhörigheter som stöldbrottslingarna tillgripit (eller försökt tillgripa) är av högst varierande slag. Bland de vanligaste föremålen finns teknisk elektronisk utrustning (tv, stereo, dator, bilstereo och liknande). Hos cirka var femte dömd (21 procent) innefattade stöldbrottsligheten i domen minst ett tillgrepp av något sådant föremål. Andra relativt vanliga stöldobjekt är kontanter (19 procent), kläder (19 procent), matvaror (11 procent), verktyg (10 procent) samt antikviteter och smycken (10 procent).

Utifrån ovanstående resultat kan en viss tendens skönjas i det att den i domstol beivrade skattebrottsligheten år 1999 är av något grövre art i fråga om belopp och komplexitet (oftare fler personer dömda i målet och utpekade ledarfigurer) jämfört med år 1996 (jfr. Skattestatistisk årsbok 2000, s. 203). En annan jämförelse som kan indikera målens omfattning och komplexitet gäller det genomsnittliga belopp som av allmänna medel utgått som ersättning till försvarare. År 1996 var detta 58 000 kr (medianvärde 11 400) jämfört med 106 000 kr (medianvärde 23 000) år 1999. Denna förändring avspeglas också i straffmätningen. I urvalet dömda skattebrottslingar år 1996 hade 36 procent fängelse i påföljden. Den genomsnittliga strafftiden var 11 månader (medianvärde 8). Motsvarande siffror för urvalet år 1999 ligger på 51 procent dömda till fängelse med en genomsnittlig strafftid på 15 månader (medianvärde 12).<sup>35</sup> Jämförelsen kan utökas till gruppen stöldbrottslingar. I urvalet dömda stöldbrottslingar (år 1996) var det 27 procent som fick fängelse i påföljden, med en genomsnittlig strafftid på 5,5 månader (medianvärde 4). Det genomsnittliga belopp som av allmänna medel utgått till försvarares ersättning var 7 840 kr (medianvärde 4 770 kr).<sup>36</sup>

---

bedrivits från en lokal där de bägge haft var sitt kontor. Där har dessutom två anställda arbetat som tillika är tilltalade i målet. Den ene av dessa har skött bokföring men har också många gånger inträtt som styrelseledamot eller styrelsesuppleant i de vinstbolag som förvärvats samt skött samtliga bolags kontakter med myndigheter. Den andres uppgift har huvudsakligen bestått i att göra bokslut och deklarationer för de olika bolagen. Av de dömda för stöld som hamnat över gränsen 100 000 kr har de flesta gjort det med relativt liten marginal. De handlar i majoriteten fall om personer i åldern 18–22 som varit inblandade i serier av inbrottsstöldar tillsammans med andra. Det är endast den äldste (40 år) som uteslutande begått brotten ensam, huvudsakligen inbrott i fritidshus. De högsta sammanlagda beloppen rör en 21-åring som varit delaktig i ett större antal stöldar av datorer eller datautrustning genom inbrott företrädesvis hos företag och skolor.

<sup>35</sup> Det var vidare en större andel av de dömda år 1999 som tingsrätten belade med näringsförbud (22 procent jämfört med 8 procent år 1996). Lagen om näringsförbud (1986:314) skärptes 1 juli 1996 (Prop. 1995/1996:44).

<sup>36</sup> Ser man till hur ofta de enskilda paragraferna i skattebrottslagen tillämpats (d.v.s. inte enbart för huvudbrotten) syns dels en trend för hela 90-talet fram till år 2000 att allt större andel av lagföringarna för brott mot skattebrottslagen innehåller lagrummen skattebrott (1971:69, 2 §) eller grovt skattebrott (1971:69, 4 §) i huvud- eller bibrotten, dels att de totalt sett färre lagföringarna innehåller fler tillämpade lagrum gällande skattebrottslagen (Figur B 2 i bilaga). En bidragande orsak till att de tillämpade lagrummen för skattebrott respektive grovt skattebrott ökade har enligt en utvärdering bedömts vara inrättandet av speciella skattebrottsenheter vid skattemyndigheterna (RSV 2001, s. 47).



# Lagförda för brott mot skattebrottslagen respektive stöld

Brott generellt (samtliga brott) begås till övervägande delen av män. Andelen kvinnor av de lagförda har under senare år varit 16–17 procent. När det gäller åldersfördelningen bland samtliga gärningsmän är mönstret att ju lägre ålder (från straffmyndighetsåldern 15 år och uppåt) desto mer frekvent är brottsligheten. Frågan är om denna bild även gäller dem som lagförts för skattebrott. Samtidigt som detta beskrivs görs även jämförelser med de traditionella brottslingarna.

## Könsfördelning

Män är alltså överrepresenterade i kriminalstatistiken. Detta gäller i stort sett samtliga former av brottslighet. Det visar sig också att skattebrott inte utgör något undantag. Av de för brott mot skattebrottslagen lagförda individerna är andelen kvinnor strax under 10 procent, vilket är gemensamt för de olika åren under perioden (tabell B 7). Därmed är skattebrottsligheten mer mansdominerad än flertalet andra brott. Det gäller även jämfört med stöld där cirka 15 procent av de lagförda är kvinnor.

En trolig delförklaring till att skattebrottsligheten är mer mansdominerad än de flesta andra brott är att relativt få kvinnor som är egna företagare.<sup>37</sup> I och med att den lagförda skattebrottsligheten i praktiken ofta är förknippad med företagande, är rekryteringsbasen av kvinnliga gärningsmän betydligt mindre (relativt sett) än vid exempelvis stöldbrott. I stort sett alla kvinnor har möjlighet att begå stölder.

## Åldersfördelning

I litteraturen har man ofta avhandlat förhållandet att brottsligheten i allmänhet tycks stiga brant under de tidiga tonåren för att kulminera några år senare och därefter gradvis avta med stigande ålder (Gottfredson och Hirschi, 1990; Wikström, 1991; Stattin, Magnusson och Reichel, 1989). Resultat från longitudinella studier tyder på att det är en topp i andelen som begår brott redan i åldern 15–19 år. Dessa resultat avser i första hand traditionell brottslighet (Steffensmeier och Andersen Allen, 1995).<sup>38</sup>

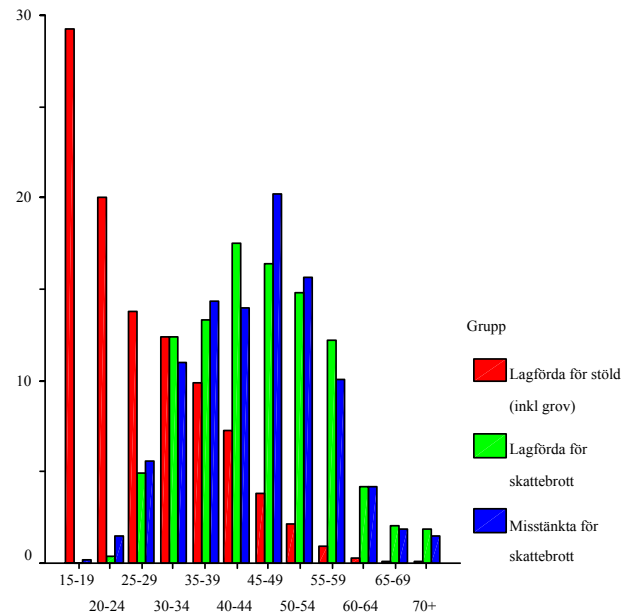
I figur 1 redovisas åldersfördelningen (femårsklasser) bland de olika grupperna.<sup>39</sup> Två åtskilda fördelningar framträder tydligt. I de bägge skattebrottspopulationerna är det, i kontrast till stöldpopulationen, en klar minoritet som är under trettio år. Andelarna tenderar i stället att successivt bli allt större vid högre åldrar ända långt upp i medelåldern, varefter de börjar avta. Däremot är fördelningarna för lagförda respektive misstänkta skattebrottslingar på det hela taget likartade. Det tycks således inte föreligga någon form av åldersselektion när det gäller vilka misstänkta skattebrottslingar som till slut lagförs. Medianåldern för såväl lagförda som misstänkta för skattebrott är 45 år medan den är 25 år för stöldbrottslingarna.

---

<sup>37</sup> Enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU) har andelen kvinnliga företagare legat omkring 25 procent det senaste decenniet.

<sup>38</sup> Vissa kriminologer menar emellertid att även för ekonomisk brottslighet tenderar faktisk brottsnivån att vara störst för relativt unga personer för att sedan minska (Gottfredson och Hirschi 1990, s. 192f). Man hävdar att det beskrivna sambandet mellan kriminalitet och ålder gäller generellt och för alla typer av brott.

<sup>39</sup> Det kan mot bakgrund av det tidigare sagda vara värt att erinra om att statistiken inte omfattar personer under straffmyndig ålder (15 år).



Figur 1. Åldersfördelning (31/12 1996) bland lagförda för stöld respektive skattebrott (år 1996) samt misstänkta för skattebrott (år 1996) men ej lagförda för skattebrott (1996–1999). Procent.

Åldersfördelningarna visar alltså att toppen ligger i unga år för det traditionella brottet stöld, medan däremot skattebrottslighet företrädesvis tycks utövas av medelålders personer.<sup>40</sup> Mot detta står resultat från svenska surveyundersökningar som tyder på att skattemoralen är lägst bland yngre personer för att successivt höjas med åldern (Lindén och Simelä, 1982, s. 124; Laurin, 1986, s. 31ff och 387; Wibe 1994; Vogel 1994; Edlund 1999; RSV, 1999). Mot den bakgrunden är det rimligt att anta att resultaten i figur 1 snarare speglar förhållandet att yngre personer – i jämförelse med äldre – inte har så många tillfällen att begå denna typ av brottslighet. De unga har inte i lika hög grad hunnit starta företag eller etablera sig på arbetsmarknaden. Tillfällesstrukturen måste alltså vägas in i sammanhanget. Gottfredson och Hirschi (1990) menar att vid jämförelser mellan individer i olika åldrar med samma möjligheter att begå brott kommer de yngre att ha gjort det betydligt oftare.

Ett antagande utifrån detta är alltså att åldersfördelningen för skattebrottslingspopulationerna skulle ändras om man i stället studerade antalet brottslingar i förhållande till hur många inom respektive åldersgrupp som har möjlighet att begå skattebrott. I figur B 4 (bilaga) kontrolleras i någon mån för denna faktor genom att antalet skattebrottslingar i olika åldersklasser (begränsat till 16–64 år) satts i relation dels till antalet sysselsatta totalt i befolkningen inom respektive ålderskategori, dels till antalet företagare (inkl. medhjäpande familjemedlem). Siffrorna avser år 1996.<sup>41</sup>

Skattebrottslighet är ofta sammankopplat med eget företagande. Därför är åldersfördelningen i relation till antalet företagare det mest intressanta. Resultaten visar att när dessa bastal i stället används sker en viss förskjutning nedåt i åldrarna, speciellt åldersgrupperna mellan 25 och 34 år ökar andelsmässigt. Däremot är andelarna fortfarande extremt låga i åldersgruppen 15–19 år. Resultaten blir således fortfarande motsägande gentemot självkontrollteorin. En förklaring skulle kunna vara att de få ungdomar som är egna företagare utgör en mycket selekterad grupp. En grupp bland vilka brottsbenägenheten är lägre än bland ungdomar generellt.

<sup>40</sup> Åtminstone den skattebrottslighet som hamnar hos rättsväsendet.

<sup>41</sup> Uppgifterna om antal sysselsatta och företagare har hämtats från SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU).

# Social bakgrund hos skattebrottslingar och stöldbrottslingar

Kan den svenska skattebrottsligheten förtjäna epitetet ”white collar crime” i betydelsen att den utövas av personer med gynnsam socioekonomisk bakgrund? Frågan belyses genom att studera hur vissa bakgrundsförhållanden för skattebrottslingarna ser ut jämfört med normalbefolkningen; dels utifrån uppgifter om en del faktorer rörande föräldrars socioekonomiska situation (under individernas uppväxt), dels utifrån uppgifter om egna förhållanden. Bilden kompletteras även med en jämförelse med stöldbrottslingarna. Är det så att det finns skillnader som innebär att skattebrottslingarna genomsnittligt sett har en mer gynnsam socioekonomisk bakgrund jämfört med normalbefolkningen medan förhållandet är det omvända för lagförda för stöld? Ett sådant utfall skulle vara relevant för diskussionen om kopplingarna mellan social bakgrund och kriminalitet.

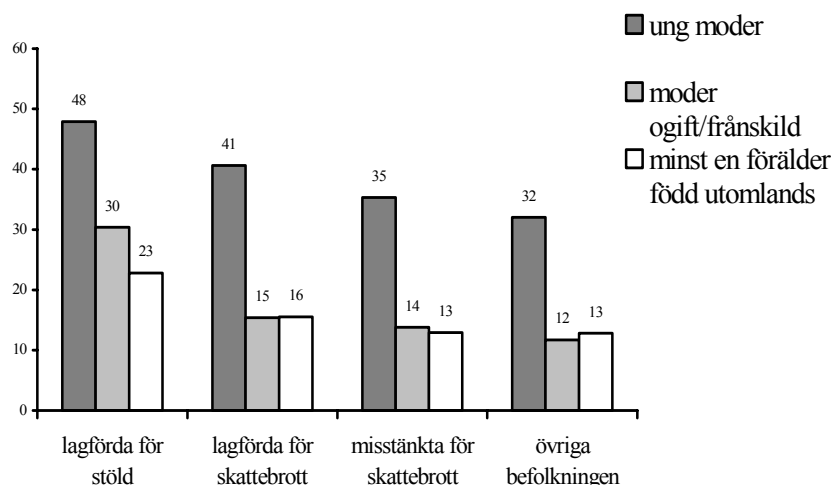
En del fråga är om det finns skillnader i dessa avseenden mellan gruppen endast misstänkta skattebrottslingar och lagförda sådana. Avsevärda skillnader skulle väcka frågan vad som är orsaken och ge ett motiv till en framtida mer ingående analys av just den problemställningen.

Som nämnts ovan har kontroll för köns- och åldersskillnader gjorts genom standardvägning. Procentsiffrorna i figurerna med vägt material anger således inte de ursprungliga andelarna i populationen för brottslingsgrupperna. Såväl ovägda som vägda fördelningar visas i en tabellbilaga tillsammans med särredovisningar för könen.

## Social bakgrund hos skattebrottslingar och stöldbrottslingar

I litteraturen anges ibland att unga som växer upp med unga mödrar, ogifta eller fränskilda mödrar löper viss förhöjd risk att senare hamna i kriminalitet (till exempel Martens, 1992, s. 10f., 19). Detta har en del tidigare studier också funnit stöd för. En annan bakgrundsfaktor som från olika utgångspunkter antas medföra ökad risk för kriminalitet är invandrarbakgrund (Martens, 1992; Sampson och Laub, 1990; von Hofer, Sarnecki och Tham, 1998).

I figur 2 redovisas förhållandena för de fyra grupperna med avseende på dessa bakgrundsfaktorer.<sup>42</sup>



Figur 2. Andelar i procent inom varje grupp med ung moder (under 25 år) vid födsel, ogift/fränskild moder under uppväxt samt invandrarbakgrund (minst en förälder född utomlands). Kontrollerat för ålder och kön (vägt material).

<sup>42</sup> I den här analysen valdes att definiera ”ung moder” som mödrar under 25 år vid barnets födelse. Variabeln ogift eller fränskild moder skapades utifrån uppgift om moderns civilstånd vid en tidpunkt infallande under barnets uppväxt (barnet var minst 5 år). Som invandrarbakgrund räknas här att någon av föräldrarna föddes i annat land.

I samtliga brottslingspopulationer hade större andelar en ung moder jämfört med normalpopulationen. Gruppen endast misstänkta för skattebrott skiljer sig minst från normalpopulationen och de lagförda för stöld mest, medan gruppen lagförda för skattebrott intar en mellanposition. Sambanden när det gäller moderns ålder förändras inte nämnvärt i styrka om åldersgränsen för vad som betecknas som *ung* moder ändras, inte heller om faderns ålder i stället studeras.<sup>43</sup> Ser man till andelen som hade en ogift eller frånskild moder jämfört med normalbefolkningen är skillnaderna mycket små vad gäller lagförda för skattebrott och helt försumbara för gruppen endast misstänkta för skattebrott. Tendenserna är relativt likartade för män och kvinnor (tabell C 4 i bilaga).

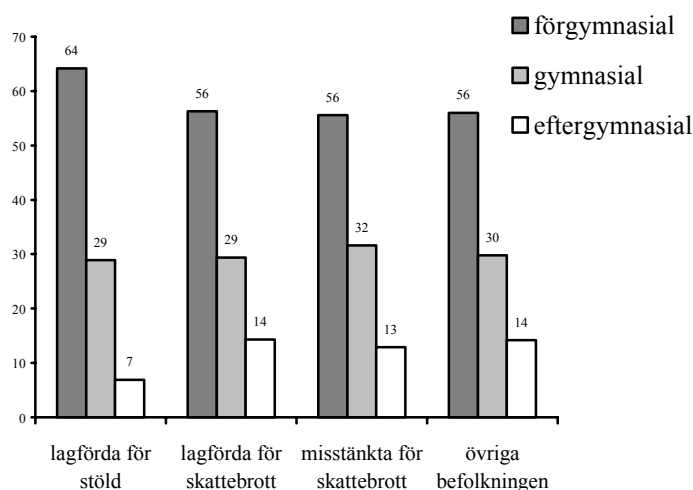
Resultaten tyder således på att relationen mellan att å ena sidan ha en ung eller ensamstående förälder och att å andra sidan senare registreras för brott är olika stark beroende på typ av brottslig verksamhet.

Även när det gäller invandrarbakgrund framkommer samma mönster. Skillnaderna är blygsamma mellan normalbefolkningen och lagförda respektive misstänkta för skattebrott, medan överrepresentationen i stöldgruppen är närmare två gånger. Även här gäller att resultaten är likartade för män och kvinnor (tabell C 6 i bilaga).

#### FÖRÄLDRARNAS SOCIALA KLASS

Föräldrarnas utbildningsnivå, socioekonomiska indelning (SEI) utifrån yrke samt inkomst utgör indikatorer på den sociala klass eller sociala status man vuxit upp med.

När det gäller föräldrarnas utbildningsnivå (under individernas uppväxt) ger resultatet inte stöd för antagandet att de lagförda för skattebrott i egenskap av ekobrottslingar i högre grad än normalbefolkningen kommer från högststatushem med välutbildade föräldrar. Det föreligger i princip inga skillnader mellan normalbefolkningen och skattebrottslingarna vare sig det gäller faderns eller moderns högsta utbildningsnivå (kontrollerat för ålder och kön) (tabell C 9 och C 10 i bilaga).



Figur 3. Faderns utbildningsnivå vid uppväxt. Andel i procent inom respektive grupp. Kontrollerat för ålder och kön (vägt material).

Däremot finns, som förväntat utifrån resultat från tidigare studier, märkbara avvikelser avseende föräldrarnas utbildning hos gruppen lagförda för stöld. En något större andel av deras fäder, och

<sup>43</sup> Sambandsanalyser gjordes även genom ett förfarande som innebär att gruppen normalbefolkningen vägdes om för varje separat jämförelse med respektive brottslingspopulation så att den fick samma köns- och åldersfördelning samt antal individer som brottslingspopulationen i fråga. Det innebär att en jämförelse kunde göras mellan t.ex. gruppen lagförda för skattebrott och en lika stor grupp ej lagförda (normalbefolkningen) med samma köns- och åldersfördelning. Motsvarande operation gjordes för de övriga grupperna. Korrelationer ( $\phi$ ) beräknades sedan utifrån varje sådan jämförelse (tabell C 19 i bilaga). Korrelationen mellan att misstänkas för skattebrott och moders ålder var mycket svag ( $\phi=-0,04$ ). Sambandet mellan att lagföras för skattebrott och moders ålder var en aning starkare ( $\phi=-0,08$ ) medan korrelationen mellan att lagföras för stöld och moders ålder var starkast ( $\phi=-0,19$ ). Motsvarande analyser gjordes men med en variabel gällande faderns ålder. Dessa samband ligger mycket nära de nyss nämnda i styrka och tendens. Separata jämförelser gjordes också mellan personer i samma ålder i de olika grupperna, de huvudsakliga tendenserna kvarstod.

även mödrar, är lågutbildade och en mindre andel högutbildade. Sambanden är dock inte speciellt starka (se tabell C 19 i bilaga).

Nästa jämförelse gäller faderns socioekonomiska yrkesstatus (tabell C 13 i bilaga). Här visar sig ett annorlunda mönster i förhållande till de tidigare jämförelserna. Hos de bägge skattebrottslingspopulationerna är individer som har (eller hade) fäder med arbetaryrken svagt underrepresenterade. Andelen med fäder som är tjänstemän är densamma som hos normalbefolkningen medan individer med fäder som är företagare enligt SCB:s klassificering däremot är överrepresenterade. Mönstret går igen hos både män och kvinnor och även om man i stället utgår från moderns yrke. I stöldgruppen är fäder, som är arbetare, däremot överrepresenterade medan gruppen tjänstemän med flera är underrepresenterade. Andelen företagare är densamma som hos normalbefolkningen.

Som tidigare framgått är den övervägande majoriteten av skattebrottslingarna näringsidkare. Ur den synvinkeln är överrepresentationen av fäder som är företagare inte oväntad. Man kan förutsätta att en del företagare i skattebrottspopulationerna blivit företagare just genom att följa i sina fäders fotspår. Att traditionella brottslingar något oftare än normalpopulationen har föräldrar med arbetaryrken har framkommit i tidigare studier.<sup>44</sup>

Den sista punkten gäller föräldrarnas inkomstnivå.<sup>45</sup> I tabell C 17 (i bilaga) visas jämförelsen avseende faderns inkomst. För motsvarande avseende mödrarna, se tabell C 18 i bilaga.<sup>46</sup>

För båda grupperna skattebrottslingar märks en svag tendens till att man har en aning större andelar med fäder som är höginkomsttagare än vad normalbefolkningen har. Samtidigt är dock andelen med fäder, som är låginkomsttagare, också marginellt större. En spridning som delvis kan sammanhånga med det jämförelsevis större inslaget av företagare. Här finns vissa mindre skillnader mellan kvinnor och män. Huvudintrycket är dock att skattebrottslingspopulationerna och normalbefolkningen har tämligen likartade fördelningar vad gäller fädernas inkomst.

Gruppen lagförda för stöld skiljer återigen ut sig från normalbefolkningen. Bland stöldbrottslingarna är det en mindre andel än i normalbefolkningen som har fäder med hög inkomst och en större andel med fäder som har låg. Detta är logiskt i förhållande till den tidigare beskrivningen av den socioekonomiska yrkesindelningens fördelning hos gruppen. Skillnaderna går i samma riktning men är mindre framträdande om man i stället ser till moderns inkomst.

#### SAMMANFATTNING

Den sammanfattande bilden av resultaten i detta avsnitt är att skattebrottslingarna i stort sett har samma sociala bakgrund som ”medelssvensson”. Föräldrarna har inte oftare högre utbildning än normalpopulationens föräldrar. Det finns emellertid bland skattebrottslingarna en viss överrepresentation av egna företagare bland föräldrarna. Tendenser till större inkomstspridning kan även skönjas hos denna grupp. Det finns dock även en svag antydning till att gruppen lagförda för skattebrott genomsnittligt sett skiljer sig en aning från normalpopulationen när det gäller föräldrars ålder (oftare yngre), invandrarbakgrund (oftare invandrarbakgrund) och civilstånd (oftare ogifta eller skilda) vid kontroll för ålders- och könsskillnader mellan grupperna men det ska betonas att sambanden är mycket svaga. Tendenserna är klart mer markerade hos stöldgruppen, som skiljer ut sig mest från övriga befolkningen i fråga om de studerade faktorerna.

## Den egna sociala situationen

I detta avsnitt handlar jämförelserna om uppgifter rörande socioekonomiska faktorer kopplade direkt till individerna själva och inte som tidigare till individernas föräldrar. I de förra analyserna undersöktes om man kunde upptäcka eventuella skillnader mellan de olika grupperna i faktorer som kan antas påverka uppväxtförhållandena. Denna analys syftar snarast till att undersöka den mer

<sup>44</sup> Det ska nämnas att variabeln har ett visst internt bortfall. Ett visst, mycket svagt, samband framkom mellan att ha bortfall på denna variabel och att vara lagförd för stöld, däremot inte skattebrott.

<sup>45</sup> Indelningen gäller sammanlagd förvärsinkomst och gjordes utifrån uppgifter i FoB.

<sup>46</sup> Ett förhållande som vid en anblick av resultatet kan synas märkligt är att så många har fäder med hög inkomst och så få med låg. Detta har sin förklaring i att inkomstindelningen gäller om fadern tillhörde den femtedel av befolkningen som hade högst inkomst respektive den femtedel som hade lägst. I och med att det var stora skillnader i mäns och kvinnors inkomstnivåer blir resultatet att många män hamnade i höginkomstskategorin och många kvinnor i låginkomstskategorin.

närliggande sociala och ekonomiska situationen.<sup>47</sup> Även denna antas ofta vara förenad med risken för kriminellt beteende.

#### FAMILJESITUATION

Den första jämförelsen avser civilstånd (tabell C 23). Jämförelsen är begränsad till personer 20–64 år.<sup>48</sup> Det finns en tendens till att skattebrottslingarna oftare har gift sig än normalbefolkningen. Uppemot två tredjedelar av skattebrottslingarna har gift sig minst en gång (66 procent av lagförda och 63 procent av misstänkta) mot 60 procent i normalbefolkningen (framräknat ur tabellen). Å andra sidan är skattebrottslingarna också frånskilda i något högre grad än normalbefolkningen; cirka 23 procent av skattebrottslingarna (båda grupperna), som gift sig, har skilt sig minst en gång mot 17 procent i normalbefolkningen.

Stöldbrottslingarna är gifta i mindre grad än normalbefolkningen. Knappt en av fem av stöldbrottslingarna är gifta jämfört med nära hälften av normalbefolkningen. En majoritet av de stöldlagförda, som gift sig, har skilt sig minst en gång (59 procent). Att jämföra med 17 procent i normalbefolkningen. Skillnaderna är således betydligt större avseende dessa förhållanden mellan normalbefolkningen och stöldgruppen än motsvarande skillnader mellan normalbefolkningen och de misstänkta eller lagförda skattebrottslingarna.

Tabell C 25 och C 26 (bilaga) visar andelen inom respektive grupp som har barn, andelen av dem som fick barn som unga (under 25 år vid första barnets födelse) samt antalet barn. Det finns ett visst mönster i det att det är vanligare att skattebrottslingarna har barn och att de fått barn i unga år jämfört med normalbefolkningen. För stöldbrottslingarna är skillnaderna i andelen som fått barn inte avvikande från normalbefolkningen (jfr. Sarnecki 1985, s. 28), däremot är det en större andel av dem som fått barn som fick det i unga år.

#### BRANSCH OCH FÖRETAGSSTORLEK

I bilaga (tabell C 32) visas vilken företagsform man varit sysselsatt inom. De mest markerade olikheterna mellan grupperna består i att bland de bägge skattebrottspopulationerna är formerna fysisk person, handels- eller kommanditbolag samt aktiebolag i högre grad representerade än hos övriga (sammanlagt arbetade cirka 90 procent inom någon av dessa företagsformer<sup>49</sup> jämfört med knappt 60 procent bland normalbefolkningen) medan andelarna anställda inom kommuner, landsting och statliga enheter är betydligt mindre.

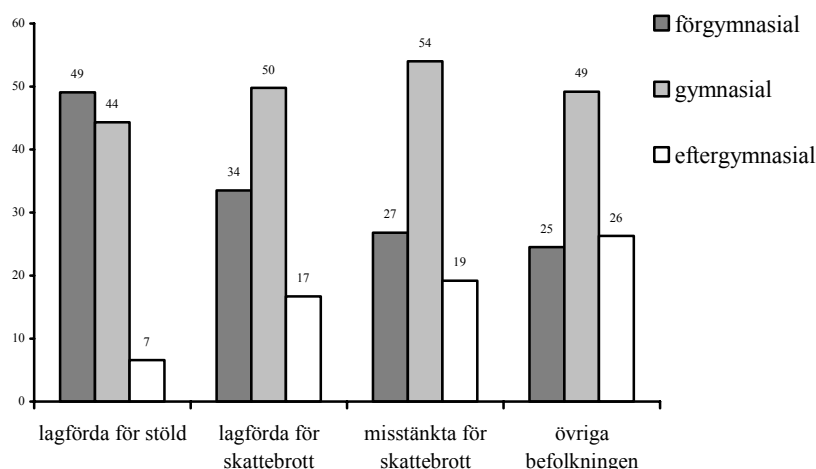
Detta förhållande kommer också till uttryck om man ser till indelning efter sektortillhörighet (tabell C 33). Studeras indelning efter näringsgren (tabell C 34) är andelarna sysselsatta inom byggverksamhet, parti- och detaljhandel, reparation av motorfordon, hushålls- eller personliga artiklar, hotell- och restaurangverksamhet, transport, magasinering och kommunikation samt fastighets-, uthyrningsverksamhet och företagstjänster högre bland skattebrottspopulationerna än normalbefolkningen (66–71 procent arbetade inom någon av dessa näringsgrenar mot 36 procent bland normalbefolkningen). Slutligen arbetar såväl de lagförda som misstänkta för skattebrott oftare på arbetsplatser med få anställda jämfört med övriga (tabell C 35). Tendenserna för ovanstående förhållanden är desamma för båda könen.

---

<sup>47</sup> Variablerna i analysen avser i de flesta fall en tidpunkt före år 1996, d.v.s. innan den tidpunkt den lagföring (eller registrering som skäligen misstänkt) skedde som gjorde att man hamnade i de aktuella populationerna.

<sup>48</sup> Uppgiften om civilstånd avser 31 december 1995.

<sup>49</sup> Vilket bekräftar resultatet i studien av urvalet domar.



Figur 4. Utbildning. Högsta avslutade nivå år 1995. Andelar i procent inom varje grupp. Endast 20-64 år (1996). Kontrollerat för ålder och kön (vägt material)

Ser man till utbildning är skillnaderna för skattebrottslingspopulationerna jämfört med normalbefolkningen inte stora, men ändå relativt tydliga.<sup>50</sup> Utbildningsnivån, speciellt hos lagförda för skattebrott, är något oftare lägre än hos normalbefolkningen (BRÅ 1996, s. 152, rapporterar om resultat i samma riktning). Detta gäller för såväl män som kvinnor.

En jämförelse av den socioekonomiska indelningen (SEI) enligt SCB:s kategorisering utifrån det yrke man hade år 1990<sup>51</sup> visas i bilaga (tabell C 30 och C 31). Skattebrottslingspopulationerna tillhör genomgående i mindre grad arbetarkategorin och i betydligt högre grad företagarkategorin än såväl normalpopulationen som de lagförda för stöld.<sup>52</sup> För stöldbrottslingarna är det interna bortfallet stort på denna variabel. Bland dem som hade uppgift om yrkeskod dominerar arbetarkategorin klart.

När det gäller skattebrottslingarnas inkomstfördelning visar sig andelen med låg inkomst vara något större än hos övriga befolkningen (kontrollerat för ålder och kön).<sup>53</sup> Ser man till det ovägd materialet (tabell C 36 i bilaga) är det utmärkande draget att inkomstspridningen är större än i normalbefolkningen. Såväl andelarna med låga inkomster som med höga är något större än hos normalbefolkningen.<sup>54</sup>

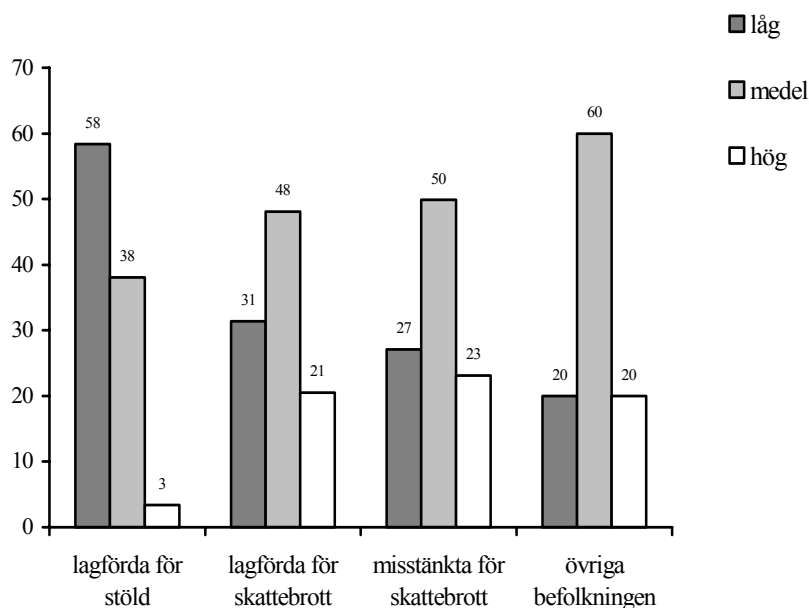
<sup>50</sup> Med anledning av de markanta åldersskillnaderna mellan grupperna valdes att även angående utbildningsnivå snäva in jämförelsen åldersmässigt.

<sup>51</sup> Utifrån uppgifter från Folk- och bostadsräkningen 1990. Jämförelsen är även här åldersmässigt insnävad.

<sup>52</sup> Det bör nämnas att anledningen till att andelarna som klassificerats som företagare inte är än större bland skattebrottspopulationerna, vilket kanske kunde förväntas utifrån de tidigare uppgifterna, förklaras av de redovisningsprinciper som ligger till grund för indelningen (SCB, 1989). En del företagare, formellt anställda av eget aktiebolag, har fått koden för det yrke de utövar i stället. Yrkesbestämningar grupperas i olika klasser beroende på yrkets normala organisationstillhörighet och på hur lång utbildning som normalt krävs för yrket. Hänsyn tas också till yrkesställning och företagets storlek. Företagare som bildat aktiebolag och formellt är anställda redovisas normalt som anställda (SCB, 1989, s. 248).

<sup>53</sup> Uppgifterna gäller summa förvärvs- och kapitalinkomster år 1995.

<sup>54</sup> Mot bakgrund av vilka grupper det gäller kan naturligtvis ifrågasättas i vilken mån inkomstuppgifterna speglar den faktiska inkomsten. Vidare har egna företagare relativt låga medelinkomster enligt registeruppgifter men andelen som i frågeundersökningar uppger sig sakna kontantmaterial är inte alls större än hos andra grupper (SOU 2001:79, sid 44).



Figur 5. Summa förvärs- och kapitalinkomst år 1995. Andel med låg, medel eller hög inkomst inom respektive grupp. Endast 19–64 år (1996). Vägt material.

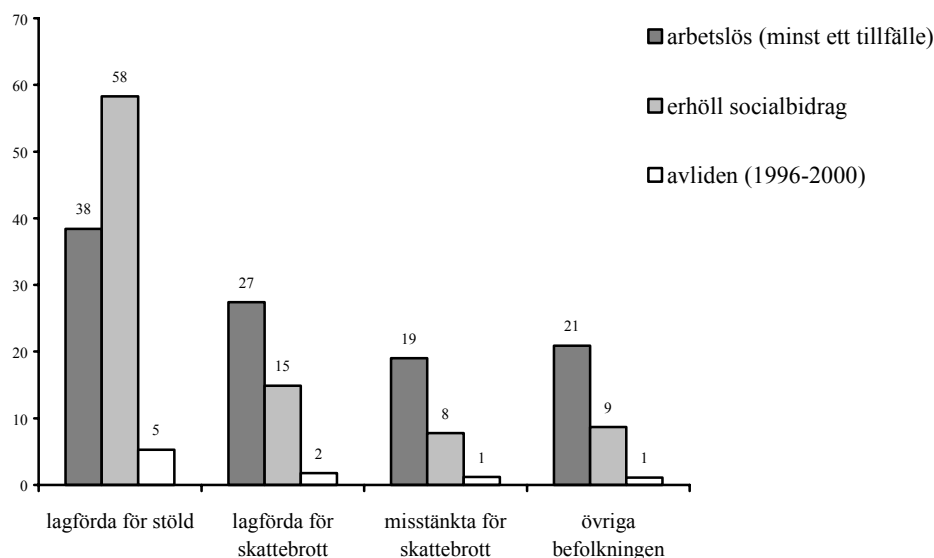
Då inslaget av företagare är markant i denna grupp kan man också att förvänta en relativt stor spridning. I gruppen lagförda för stöld har en klar majoritet låga inkomster. Resultaten går i samma riktning för båda könen men med ett visst undantag. Bland de kvinnliga skattebrottslingarna är andelen med hög inkomst större än hos övriga befolkningen medan den hos de manliga tvärtom är något lägre (tabell C 36–37).

En annan väsentlig aspekt av den socioekonomiska situationen och som speglar vilka resurser man har är hur man bor (tabell C 39 i bilaga).<sup>55</sup> Skillnaderna för lagförda respektive misstänkta för skattebrott gentemot normalbefolkningen är obetydliga. De lagförda för stöld är däremot betydligt oftare bosatta i flerbostadshus och i långt mindre grad friliggande enbostadshus (villa) än övriga grupper. Ser man till upplåtelseformen (tabell C 41) äger ungefär lika stora andelar bland de lagförda respektive misstänkta för skattebrott bostaden som hos normalbefolkningen.

Den sista jämförelsen gäller andelen som varit registrerad som arbetslös vid något tillfälle (år 1995) respektive tillhör familj som erhållit socialbidrag samma år samt slutligen som avlidit under perioden 1996–2000. En högre eller lägre dödlighet än hos normalpopulationen kan ses som ett mått på den sociala utsattheten hos individerna i gruppen och även som ett mått rörande förekomsten av personer som har en riskabel livsföring.

<sup>55</sup> Utifrån uppgifter i FoB 90 och med begränsning av ålderskategorin till att gälla personer som var 16-58 år året 1990. Kategorin "övrigt" gäller lokaler som inte klassificerats som bostad, t.ex. kontor.





Figur 6. Andelar i procent inom varje grupp som varit registrerad arbetslös vid minst ett tillfälle (år 1995), tillhör familj som erhållit socialbidrag vid något tillfälle (1995) respektive registrerats som avliden (1996–2000). Endast 19-64 år (1996). Vägt material.

Skillnaderna mellan normalbefolkningen och lagförda respektive misstänkta skattebrottslingar är inte heller här speciellt markerade. De små skillnader som finns går i den riktningen att gruppen misstänkta för skattebrott har en aning mindre andelar arbetslösa respektive socialbidragstagare än normalbefolkningen. Förhållandet är däremot det omvända för de lagförda. Förhållandet försvagas en aning om man ser till det ovägda materialet (tabell C 42 och C 44). Dödligheten hos gruppen lagförda för skattebrott är något högre än hos normalbefolkningen när man kontrollerar för ålder (tabell C 47).

Beträffande lagförda för stöld går resultaten i den riktning som kunde förväntas. Andelen arbetslösa är avsevärt större än hos de övriga grupperna, andelen socialbidragstagare likaså och slutligen även andelen som avlidit. För männens vidkommande är andelen som avlidit 5,7 gånger större än hos normalbefolkningen. För kvinnorna är siffran 3,8 (kontrollerat för ålder).

#### SAMMANFATTNING

Resultaten i detta avsnitt tyder på att den registrerade skattebrottsligheten inte enbart utövas av personer med hög social status från förmånliga bakgrundsförhållanden.

Ser man till de lagfördas egen sociala situation är den genomsnittligt i stort densamma som normalbefolkningens. Den avvikelse som finns visar att skattebrottslingarna oftare är företagare och inte sällan verksamma i mindre företag. Sett till utbildningsnivån tenderar skattebrottslingarna att ha en något lägre sådan än normalbefolkningen, till skillnad från tendensen när det gällde föräldrarna för vilka motsvarande skillnad var obefintlig. Skillnaderna mellan normalbefolkningen och gruppen lagförda för stöld är däremot många gånger relativt markanta.

Undersökningen omfattar av naturliga skäl enbart den synliga (registrerade) skattebrottsligheten. Det är alltså möjligt att bilden skulle bli annorlunda om det fanns möjligheter att studera den faktiska brottsligheten, det vill säga inklusive den som aldrig kommer till rättsväsendets kännedom. En tanke som ibland framförs är att välsituerade och resursstarka personer har större möjligheter att undgå att ertappas med denna typ av brott. Mot detta står dock att även personer som enbart misstänks för brott ingår i undersökningen. Om de bättre bemedlade skulle ha större möjligheter att klara sig, måste de således i så fall även klara sig från att överhuvudtaget misstänkas för brott. Jämförelser mellan lagförda skattebrottslingar och enbart misstänkta visar en genomgående tendens till att gruppen enbart misstänkta något oftare har en social bakgrund, och egen social status, som är mer gynnsam än de lagfördas. Skillnaderna i fråga om de studerade faktorerna är dock i de flesta fall marginella. Huvudintrycket är att de bägge grupperna i hög grad liknar varandra.

# Jämförelser mellan fängelsedömda och ej fängelsedömda

Fängelsestraff innebär ett frihetsberövande. Det är därför tänkbart att det finns skillnader gentemot andra påföljder när det gäller eventuella förändringar av individernas sociala situation före och efter avtjänat straff.<sup>56</sup> Då de skattebrottslingar som döms till fängelse också i huvudsak är de som rätten bedömer gjort sig skyldiga till grov och systematisk ekobrottslighet innebär det också en jämförelse av förhållanden inom skattebrottsgruppen.

Jämförelser görs för ett antal variabler gällande år 1995 (året före lagföringen)<sup>57</sup> och fyra år senare. Populationerna lagförda för skattebrott, men även för stöld, har uppdelats i de som fick fängelse<sup>58</sup> och de som erhöll annan påföljd i den lagföring (1996) som medfört att de kommit med i urvalen.<sup>59</sup> De studerade förhållandena rör dödlighet, sysselsättningsstatus, inkomst samt skilsmässofrekvens. Utifrån denna analys är det dock svårt att dra några slutsatser om huruvida eventuella förändringar i förhållandena specifikt beror på fängelsepåföljden. För detta skulle det krävas en experimentell uppläggning med randomiserade grupper. I tabellen redovisas vidare det ovägd materialet, vilket gör att effekter av åldersskillnader inte kontrolleras vid jämförelser mellan populationerna. Intressant här är dock att studera olikheter inom grupperna samt ge en beskrivning av de skillnader som faktiskt föreligger, det vill säga utan kontroll för ålder.<sup>60</sup> För variabeln inkomst särredovisas för kön på grund av de markanta skillnaderna i mäns och kvinnors inkomster.

Beträffande andelen avlidna visar undersökningen att dödligheten är högre i samtliga brottspopulationer än i normalbefolkningen. Dessutom är överlag andelen som avlidit större bland dem som fått fängelse än bland dem som fått annan påföljd. Det gäller både skattebrottspopulationerna och stöldbrottspopulationen.

---

<sup>56</sup> För uppgifter om huvudbrott i lagföringarna och huvudpåföljd se tabeller B1-B2, B6 i bilaga. Så gott som samtliga lagförda för skattebrott har något ekobrott (Kronqvist, Runesson och Sörgård, 1997, s. 8) som huvudbrott i lagföringen.

<sup>57</sup> Vilket inte behöver innebära att de också gäller en tidpunkt före brottets förövande. Populationen lagförda för skattebrott är i analysen begränsad till dem som lagfördes år 1996.

<sup>58</sup> I sin första eller sista lagföring gällande de aktuella brotstyperna det året (1996).

<sup>59</sup> I annan påföljd ingår här även de som givits åtalsunderlåtelse.

<sup>60</sup> För inkomst har valts att studera relativa fördelningar utifrån en indelning av normalpopulationen i låg-, medel- och höginkomsttagare. Inkomstuppgifter (liksom uppgifter om sysselsättningsstatus) gäller endast registrerade sådana och de får i detta sammanhang snarast ses som minimiuppgifter om den faktiska inkomsten.

Tabell 4. Jämförelse mellan grupper i andel avlidna samt vissa socioekonomiska förhållanden åren 1995 och 1999. Övägt material.

		Grupper					Samband	
		Lagförda för stöld - fängelse	Lagförda för stöld - ej fängelse	Lagförda för skattebrott - fängelse	Lagförda för skattebrott - ej fängelse	Misstänkta för skattebrott (men ej lagförda för skattebrott 1996-1999)	Övriga befolkningen	Phi
		%	%	%	%	%	%	
Registrerad som avliden (t o m 2000)	Ej avliden	94	96	96	98	98	99	0,13***
	Avliden	6	4	4	2	2	1	
Syssetningsstatus 1995 (november månad). Endast 16 <sup>a</sup> år och äldre (1995).	Förvärsarbetande	7	21	53	71	68	73	0,59***
	Ej förvärsarbetande, med kontrolluppgift	14	25	12	12	12	12	
	Ej förvärsarbetande, utan kontrolluppgift (under året)	79	54	35	16	20	14	
Syssetningsstatus 1999 (november månad). Endast 16 år och äldre (1995).	Förvärsarbetande	11	34	46	68	66	76	0,53***
	Ej förvärsarbetande, med kontrolluppgift	10	16	6	11	9	9	
	Ej förvärsarbetande, utan kontrolluppgift (under året)	79	50	48	21	25	15	
Män: Summa förvärs- och kapitalinkomst 1995. Endast 19-60 år (1996).	Låg	83	67	35	26	28	20	0,56***
	Medel	16	32	47	53	48	60	
	Hög	0	1	18	21	23	20	
Män: Summa förvärs- och kapitalinkomst 1999. Endast 19-60 år (1996).	Låg	90	70	55	33	38	20	0,58***
	Medel	10	29	38	53	42	60	
	Hög	0	1	7	14	19	20	
Kvinnor: Summa förvärs- och kapitalinkomst 1995. Endast 19-60 år (1996).	Låg	83	59	(-) <sup>b</sup>	24	20	20	0,41***
	Medel	16	37	(-)	45	44	60	
	Hög	1	3	(-)	30	35	20	
Kvinnor: Summa förvärs- och kapitalinkomst 1999. Endast 19-60 år (1996).	Låg	85	61	(-)	24	26	20	0,41***
	Medel	15	35	(-)	58	48	60	
	Hög	1	4	(-)	18	25	20	
Civilstånd 1995	Skild	17	12	25	16	17	10	0,10***
	Övrigt civilstånd	83	88	75	84	83	90	
Civilstånd 1999	Skild	20	15	33	21	21	12	0,10***
	Övrigt civilstånd	80	85	67	79	79	88	

\*\*\* (p<0,001)

a. Kategorin "ej förvärsarbetande med kontrolluppgift" innebär att man kan ha arbetat vid andra tillfällen under året än vid tidpunkten för SCB:s fastställande av sysselsättningsstatus. "Ej förvärsarbetande med kontrolluppgift (under året)" anger att man inte registrerats som förvärsarbetande någon gång under året.

b. För få individer för att beräkna procentuell fördelning.

När det gäller förändringar i sysselsättningsstatus mellan de två åren är förhållandena nära nog oförändrade för normalbefolkningen. För skattebrottspopulationernas del har situationen genomgående försämrats; andelarna förvärvsarbete har minskat medan andelarna ej förvärvsarbete utan kontrolluppgift under året ökat.<sup>61</sup> Mest förändras fördelningen hos gruppen lagförda skattebrottslingar som fått fängelse; andelen förvärvsarbete har reducerats (med 7 procentenheter) och andelen ej förvärvsarbete utan kontrolluppgift ökat (med 13 procentenheter).

På inkomstsidan sker en påtaglig förändring bland männen i gruppen fängelsedömda skattebrottslingar; proportionen med låg inkomst växer (med 20 procentenheter) till en majoritet parallellt med att andelen med hög inkomst mer än halveras. Även för manliga skattebrottslingar, som fått en annan påföljd än fängelse, sker vissa förskjutningar i negativ riktning. Dessa är inte alla lika framträdande som för de fängelsedömda skattebrottslingarna.

När det gäller stöldpopulationerna märks däremot faktiskt vissa förbättringar vad gäller förvärvsarbete. Andelen förvärvsarbete bland de fängelsedömda ökade från 7 till 11 procent och bland ej fängelsedömda från 21 till 34 procent. Sannolikt förklaras detta förhållande till viss del av att ett antal unga personer i den gruppen blivit något äldre och kommit in på arbetsmarknaden. Trots det sker vissa försämringar av inkomstsituationen relativt sett. De är något mer synbara hos de manliga stöldbrottslingarna som fått fängelse. Förändringarna är dock förhållandevis blygsamma.

Andelen frånskilda bland skattebrottslingarna ökade något mer än i normalbefolkningen både bland de fängelsedömda och de ej fängelsedömda. I båda fallen ökade andelen med drygt 30 procent, jämfört med cirka 20 procent hos normalbefolkningen. Samma tendens gäller för övrigt även för stöldbrottslingarna.

Som tidigare påpekats bör man uttala sig med försiktighet om effekterna av olika påföljder utifrån denna analys. De största negativa förändringarna över tid gällde gruppen lagförda för skattebrott med fängelse i påföljden. Det förefaller inte orimligt att förändringarna i det fallet i viss grad är kopplade till just påföljden. Genom att denna grupp relativt ofta får förhållandevis långa straff, torde det försvåra upprätthållandet av en tidigare inkomstnivå och etablering på arbetsmarknaden.

---

<sup>61</sup> Kategorin "ej förvärvsarbete med kontrolluppgift" innebär att man kan ha arbetat vid andra tillfällen under året än vid tidpunkten för SCB:s fastställande av sysselsättningsstatus.

# Tidigare belastning och återfall

I vilken utsträckning består gruppen skattebrottslingar av individer som bytt brottsinriktning, det vill säga personer som tidigare registrerats för traditionell brottslighet? <sup>62</sup> I vilken slags brottslighet återfaller man? Analysen i detta avsnitt söker svar på denna typ av frågor. Den tidigare belastningen gäller lagföringar före år 1996. Analysen är begränsad till personer 16 år och äldre (den sista december år 1996).

## Tidigare brottsbelastning hos skatte- respektive stöldbrottslingar

Tabell 5. Tidigare brottsbelastning (före år 1996) hos de olika grupperna. Samtliga. Endast 16 år och äldre (sista december 1996).

	Grupp								
	Lagförda för stöld (1996)			Lagförda för skattebrott (1996-1999)			Misstänkta för skattebrott (år 1996 men ej lagförda för skattebrott 1996-1999)		
	Medelvärde (resp. procent)	Median	N	Medelvärde (resp. procent)	Median	N	Medelvärde (resp. procent)	Median	N
Andel tidigare lagförda	73%		10814	59%		1969	53%		1239
Totalt antal lagföringar	9,2	3	10814	2,1	1	1969	1,7	1	1239
Totalt antal brott	29,2	6	10814	4,7	1	1969	3,5	1	1239
Antal lagföringar per gärningsman	12,5	6	7940	3,6	2	1170	3,1	2	655
Antal brott per gärningsman	39,7	15	7940	7,9	3	1170	6,7	3	655
Ålder vid första lagföring	19	16	7940	30	28	1170	30	29	655

Drygt hälften av skattebrottslingarna är lagförda tidigare (tabell 5). Av männen är det cirka 60 procent, medan nivån är betydligt lägre, 20 procent, bland det mindre antalet kvinnor (tabell B 9 i bilaga). Däremot är det relativt få skattebrottslingar som är så gravt belastade att de skulle kunna betecknas som så kallade kroniska brottslingar. Enligt en definition av begreppet som använts inom forskningen<sup>63</sup> kan 4 procent av de lagförda skattebrottslingarna betraktas som kroniska brottslingar. Skattebrottslingarna har dessutom en jämförelsevis hög debutålder (ålder vid första lagföring); i genomsnitt runt 30 år.

Gruppen lagförda för stöld har en betydlig mer omfattande tidigare belastning än skattebrottslingarna, trots att individerna genomsnittligt sett är yngre. Närmare tre fjärdedelar är tidigare belastade och 32 procent kan betecknas som kroniska brottslingar. Den genomsnittliga debutåldern (median) ligger dessutom vid 16 år. För att kontrollera för inverkan av ålderskillnader mellan grupperna på andel tidigare lagförda gjordes analyser med vägt material (tabell B 10 i bilaga).<sup>64</sup> Tendenserna är desamma som i det ovägda materialet.

För att besvara frågan om vilken typ av brott man begått tidigare delades samtliga brott in i kategorier (se bilaga 6). Det finns markanta skillnader mellan stöld- och skattebrottspopulationerna avseende vilka typer av brott man tidigare lagförts för (figur 7 nedan, se figur B 5–6 i bilaga för särredovisning för könen). Det bör nämnas att en och samma individ kan förekomma i flera olika

<sup>62</sup> Jfr. Weisburd m.fl. (1991, s. 187).

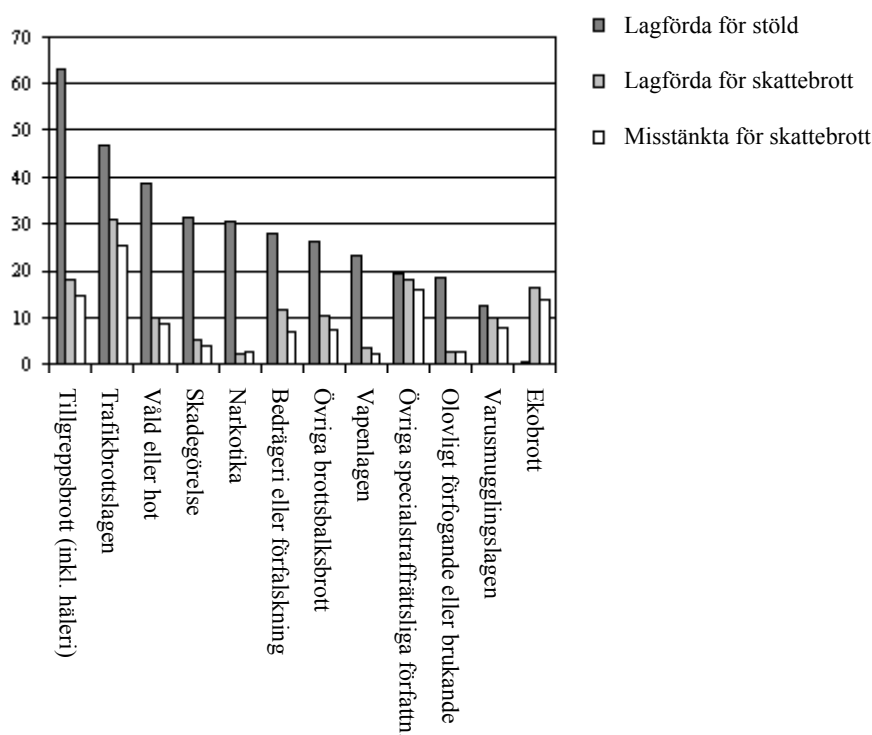
<sup>63</sup> Definitionen utgår från att kroniska brottslingar är de som tillhör den lilla högbelastade grupp som står för 50 procent av brottsligheten. I en studie av registrerad kriminalitet hos födelsekohorten år 1960 urskiljdes en kronikergrupp (6 procent av de lagförda) med kriteriet att de hade nio eller fler lagföringar. Dessa svarade för 50 procent av kohortens brottslighet (BRÅ 2000b).

<sup>64</sup> För att kontrollera i vilken grad skillnader i tidigare belastning mellan stöld- och skattebrottspopulationerna är avhängigt ålderskillnader samt att uppgifter om tidigare lagföring endast sträcker sig tillbaka till år 1973 – då den genomsnittliga skattebrottslingen i det aktuella materialet var i 22-årsåldern och därmed passerat den ålder då generellt sett störst andel lagförs – gjordes även en rad separata jämförelser mellan individer i samma ålder i grupperna. Tendenserna att stöldbrottslingarna är mer belastade och debuterat tidigare kvarstod emellertid genomgående.

brottskategorier. Bland skattebrottslingarna är främst trafikbrottslagen<sup>65</sup>, men också kategorin ”övriga specialstraffrättsliga författningar” de mest framträdande. Den sistnämnda är en restkategori i den aktuella indelningen, vilken täcker en stor mängd olika bestämmelser av varierande art (exempelvis alkohollagen, fiskelagen, arbetsmiljölagen samt olika förordningar rörande trafik och fordon vid sidan av trafikbrottslagen). Bland stöldbrottslingarna är kategorin tillgreppsbrott (inklusive häleri) vanligast, men även i denna grupp är brott mot trafikbrottslagen mycket vanliga.

Den enda brottstyp som förekommit oftare i skattebrottspopulationerna än i stöldpopulationen är inte helt oväntat ekobrott. Denna kategori domineras helt av bokföringsbrott, brott mot borgenärer, brott mot skattebrottslagen samt brott mot uppbördslagen.<sup>66</sup> Nästan två av tio är tidigare lagförda för något av dessa brott mot så gott som ingen ur stöldpopulationen.

Däremot kan noteras att den andel av skattebrottspopulationerna som lagförts för tillgreppsbrott nästan är lika stor som den som lagförts för ekobrott. När det gäller tillgreppsbrott handlar det nämligen ofta om snatteri eller egenmäktigt förfarande.



Figur 7. Andel tidigare lagförda för olika brottstyper (före år 1996) bland lagförda för stöld (år 1996), lagförda för skattebrott (år 1996–1999) samt misstänkta för skattebrott (år 1996 men inte lagförda för skattebrott 1996–1999). Endast 16 år och äldre. Samtliga.

Särskiljer man andelen som tidigare lagförts för specifikt stöld är denna 9 procent i gruppen lagförda för skattebrott och 7 procent bland de misstänkta skattebrottslingarna. Andelen som tidigare lagförts för traditionella brott (tillgreppsbrott, våld, hot eller skadegörelse) är 24 procent i gruppen lagförda för skattebrott och 20 procent bland misstänkta. Resultaten visar att det bland skattebrottslingarna finns en mindre grupp som har tidigare erfarenhet av traditionell brottslighet. Det är dock svårt att bedöma om dessa andelar kan betraktas som stora eller små utan en normalpopulation att jämföra med.

Hur stor andel av den totala befolkningen som lagförts tidigare finns det endast begränsade uppgifter om. I den nämnda kohortstudien av personer födda år 1960 framgår att närmare 40 procent av de svenskfödda männen lagfördes upp till 37 års ålder. För kvinnor är siffran 10 procent

<sup>65</sup> Lag (1951:649) om straff för vissa trafikbrott. Brotten gäller vårdslöshet i trafik, hindrande av trafik, olovlig körning, rattfylleri, smitning.

<sup>66</sup> I ekobrottskategorin ingår även svindleri, brott mot aktiebolagslagen, lagen om förbud mot yrkesmässig rådgivning (juridiskt eller ekonomiskt biträde) i vissa fall samt brott mot insiderlagen (Kronqvist, Runesson och Sörgård, 1997, s. 8).

(BRÅ 2000b, s. 15). Med förbehåll för skillnader i tidsperiodisering med mera bör detta hållas i minnet vid tolkningen av den tidigare belastningen på 59 procent (bland lagförda) och 53 procent (bland misstänkta) hos skattebrottspopulationerna, vilka till cirka 90 procent består av män (se tabell B 9 i bilaga för särredovisning för kön).

Nivån på de lagförda respektive enbart misstänkta skattebrottslingarnas tidigare registrerade brottslighet är således inte helt oproblematiskt att värdera i förhållande till normalbefolkningen. Desto lättare är det att fastslå att den är betydligt lägre än stöldbrottslingarnas. Resultatet är i linje med vad som framkom i studien av Weisburd och Waring (2001).

## Återfall efter lagföring

Återfall redovisas utifrån uppgifter om den senare brottsbelastningen under perioden 1997–2000 för de olika grupperna (återfallen i gruppen lagförda för skattebrott gäller dem som lagfördes 1996). Särredovisningar för könen ges i bilaga (tabell B 11).

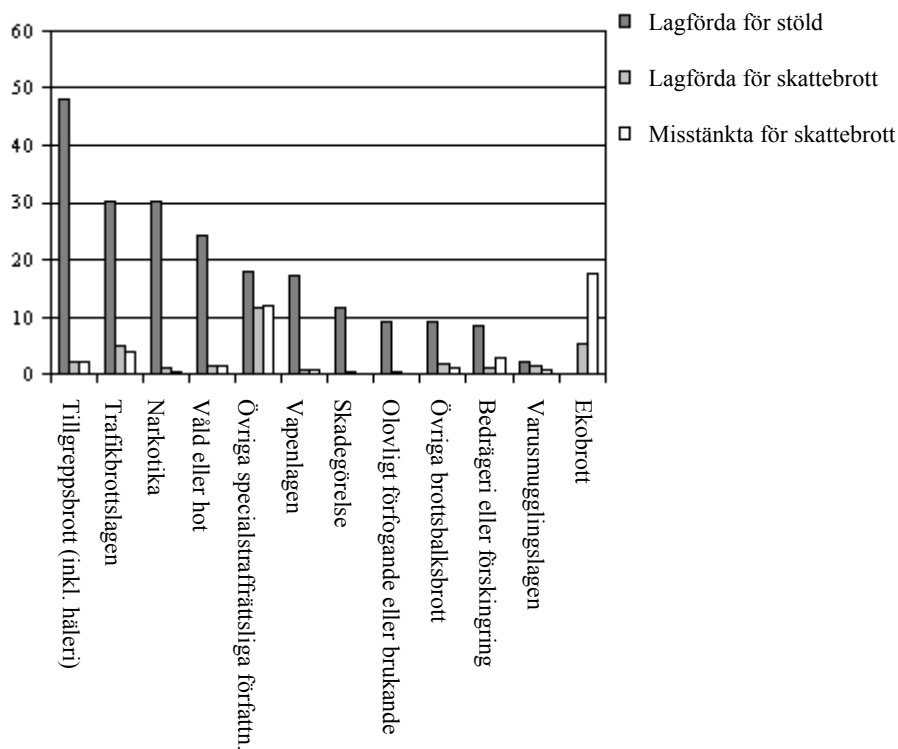
	Grupp								
	Lagförda för stöld (1996)			Lagförda för skattebrott (1996)			Misstänkta för skattebrott (år 1996 men ej lagförda för skattebrott 1996-1999)		
	Medelvärde (resp. procent)	Median	N	Medelvärde (resp. procent)	Median	N	Medelvärde (resp. procent)	Median	N
Andel som lagförts 1997-2000	64%		11104	24%		553	33%		1239
Antal lagföringar	2,8	1	11104	0,4	0	553	0,5	0	1239
Antal brott	8,4	2	11104	0,8	0	553	0,7	0	1239
Antal lagföringar per gärningsman	4,4	3	7157	1,7	1	131	1,4	1	411
Antal brott per gärningsman	13,1	7	7157	3,3	1	131	2,2	1	411

Tabell 6. Senare brottsbelastning (år 1997–2000) hos de olika grupperna. 15 år och äldre (31/12 1996).

Totalt har närmare 25 procent av de lagförda för skattebrott åter befunnits skyldiga till brott medan andelen senare lagförda i den aktuella gruppen misstänkta<sup>67</sup> är något större, drygt 30 procent. Förhållandet förklaras av att en viss andel av dem som misstänktes för skattebrott (1996) sedermera kom att lagföras inte just för skattebrott utan för andra närliggande lagrum: bokföringsbrott eller brott mot uppbördslagen. Exkluderas dessa brottstyper hamnar andelen senare brottsbelastade bland de misstänkta skattebrottslingarna på samma nivå som för de lagförda (21 procent).

Till skillnad från de lagförda för skattebrott har en klar majoritet av de lagförda för stöld åter befunnits skyldiga till brott under perioden. Förhållandet att klart mindre andelar återfallit bland de lagförda för skattebrott än bland stöldbrottslingarna gäller generellt för båda könen.

<sup>67</sup> D.v.s. misstänkta för brott mot skattebrottslagen år 1996 men inte lagförda för detsamma åren 1996–1999.



Figur 8 Andel senare lagförda (år 1997–2000) för olika typer av brott i de olika grupperna.

Vid sidan av kategorin ekobrott, är det vanligast bland skattebrottspopulationerna att ha återfallit i brott inom kategorin övriga specialstraffrättsliga lagar och förordningar följt av trafikbrott (se figur 8, i bilaga ges särredovisning för könen). Andelarna som befunnits skyldiga till de enskilda övriga brottstyperna är genomgående små. Det rör sig om någon eller ett par procent för merparten av dessa.

## Jämförelse av återfall mellan fängelsedömda och ej fängelsedömda

På samma vis som i det tidigare avsnittet om socioekonomisk situation gjordes en indelning av de lagförda som dömts till fängelse och de som fått övriga påföljder eller åtalsunderlåtelse. Sedan jämfördes den senare brottsbelastningen hos dessa grupper. Analysen gäller samtliga, det vill säga båda könen tillsammans.



Tabell 7. Återfall i brott efter fängelse respektive övrig påföljd (inkl. åtalsunderlåtelse). Jämförelse mellan grupper.

	Grupp											
	Lagförda för stöld 1996						Lagförda för skattebrott 1996					
	Dömd till fängelse 1996						Dömd till fängelse 1996					
	Nej			Ja			Nej			Ja		
	Medelvärde (resp. procent)	Median	N	Medelvärde (resp. procent)	Median	N	Medelvärde (resp. procent)	Median	N	Medelvärde (resp. procent)	Median	N
Lagförd för brott 1997-2000	57%		8290	85%		2814	22%		366	26%		187
Total antal lagföringar	2,0	1	8290	5,4	4	2814	0,3	0	366	0,3	0	187
Totalt antal brott	5,3	1	8290	17,7	13	2814	0,6	0	366	1,1	0	187
Antal lagföringar per gärningsman	3,5	2	4758	6,3	5	2399	1,6	1	80	2,0	1	51
Antal brott per gärningsman	9,2	4	4758	20,8	17	2399	2,8	1	80	4,0	2	51

Av de lagförda skattebrottslingar år 1996 som fick fängelse har en något större andel än de som dömdes till någon annan påföljd återfallit i brott under perioden (26 procent jämfört med 22 procent). Bland de lagförda för stöld råder samma förhållande. Fängelsedömda återfaller oftare men skillnaderna är mer markanta; 85 procent av de fängelsedömda mot 57 procent av de icke fängelsedömda återföll.<sup>68</sup> Att skillnaden är mindre för skattebrottslingar än för stöldbrottslingar kan möjligen till viss del bero på att återfallsbenägenhet i högre grad har betydelse som en försvarande omständighet vid domstolens påföljdsval när det gäller stöldbrottslingar. Förhållandet ska även ses mot bakgrund av att skattebrottslingarna genomsnittligt sett fick längre fängelsestraff och därför hade mindre möjlighet att återfalla i brott.

<sup>68</sup> Den reservation som tidigare gavs för att tolka utfallet i termer av effekt av fängelsevistelse gäller också här.

# Avslutande diskussion

I SOU 1996:84 (s. 120) framfördes en rekommendation angående den framtida svenska ekobrottsforskningen. Det framhölls att det finns ett behov av att öka kunskaperna om vilka som begår sådana brott, hur deras brottslighet ser ut samt vilka skadeverkningarna är. Den här studien har tagit fasta på uppmaningen och haft ambitionen att åtminstone belysa en del av de aspekter som ryms inom frågeställningarna.

Studien har utifrån en rad faktorer kunnat konstatera att den synliga skattebrottsligheten, som är av viss dignitet, inte uteslutande utövas av välsituerade personer med hög social status. Den generella bilden av gruppen personer som lagförs för dessa brott är att de i stort sett har ungefär samma sammansättning - i fråga om merparten av de studerade förhållandena - som den övriga befolkningen. Skattebrottslingen är dock till skillnad från övriga i de flesta fall näringsidkare och kommer också relativt ofta från företagarfamiljer. Skälet till överrepresentationen torde vara att företagande innebär flera tillfällen att begå skattebrott.

Resultaten i undersökningen visar att en mindre andel av skattebrottslingarna tidigare registrerats för traditionell kriminalitet som exempelvis stöld. De som fälls för stöld ett visst år är generellt sett ofta unga personer medan lagförda skattebrottslingar företrädesvis är medelålders. En tanke är att man genom att vidta preventiva åtgärder som syftar till att förhindra att unga börjar begå traditionella brott som stöld, i ett längre tidsperspektiv också förebygger framtida ekobrottslighet. Förekomsten av tidigare registreringar för traditionell brottslighet bland skattebrottslingarna var emellertid inte av den storleken att det talar för att en sådan strategi mot ekobrott torde vara speciellt effektiv. Det tycks, utifrån dessa resultat, vara sällan som ekobrottslingar är tidigare traditionella brottslingar med mer omfattande belastning som så att säga bytt inriktning. Att resultaten bygger på registrerad brottslighet innebär dock en begränsning och pekar på vikten av att även söka utnyttja andra mätmetoder inom detta fält. Strategin kan naturligtvis ha betydelse om de förebyggande åtgärderna är verkningfulla och om de är inriktade på generella orsaksfaktorer, det vill säga faktorer som gäller för all typ av brottslighet.

Vilka dessa generella orsaksfaktorer skulle kunna vara och dess eventuella påverkan har inte behandlats i denna studie. I litteraturen ges flera olika förslag på sådana faktorer, som grad av självkontroll, påverkan på attityder från social omgivning med mera. I empiriska studier uppvisar också olika mått på den typen av faktorer vanligtvis betydligt starkare samband med kriminalitet<sup>69</sup> på individnivå än strukturella bakgrundsförhållanden som exempelvis föräldrars sociala klass. Tar man den ovan givna rekommendationen på allvar följer att det är angeläget för framtiden att också undersöka sådana eventuella relationer inom ekobrottsområdet.

I denna studie har framkommit att den sociala fallhöjden hos skattebrottslingarna i allmänhet är betydligt högre än hos traditionella brottslingar. Omständigheten att man har en förhållandevis väletablerad tillvaro kan möjligen tala för att hotet om att utsättas för myndighetsingripande och hotet om fängelsestraff i sig, snarare än straffens längd, ger allmänpreventiva effekter, speciellt om det kombineras med en hög upptäckningsrisk.<sup>70</sup>

Kopplingen mellan social marginalisering och brott förefaller starkare i fråga om stöld än skattebrott. Mot den bakgrunden kan strukturell eller socialt inriktad prevention som syftar till att motverka marginalisering och stärka integrationen i samhället, tyckas ha mindre relevans för skattebrott. Sannolikt kan däremot så kallad situationell brottsprevention uppfattas ha hög relevans

---

<sup>69</sup> Vanligen studeras då traditionell kriminalitet.

<sup>70</sup> Se Weisburd och Waring, 2001, s. 150f för exempel på liknande resonemang. Lindgren gör iakttagelsen att ekonomisk brottslighet är en typ av beteende som ofta antas passa avskräckningsteorier väl, då det brottsliga handlandet är instrumentellt och baseras på rationella aktörers övervägande av risker. Dessutom har gärningsmän med etablerad social position mycket att förlora på att upptäckas (Lindgren 2000, s. 200). Enligt Riksskatteverket (RSV 1999, s. 192) visar undersökningsresultat att skattekontrollens preventiva effekt är betydande. Lindén och Simmelä (1982, s. 125) menar att resultaten från deras enkätundersökning pekar på att respondenternas uppfattning av straffens storlek inte har någon nämnvärd betydelse för brottsbenägenheten gällande bl.a. skattefusk. Däremot tycks upplevd upptäckningsrisk ha viss sådan (s. 126). Coleman (1998, s. 227) anger att den sparsamma forskningen om avskräckande åtgärder mot manschettbrottslighet inte visat att dessa varit speciellt effektiva. Braithwaite (1989, s. 69) menar att litteraturen om avskräckning generellt ger stöd åt antagandet om ett samband mellan straffens säkerhet ('certainty') och kriminalitet men litet stöd åt antagandet om ett motsvarande samband gällande straffens stränghet. Han hänvisar till resultat från en experimentell undersökning som visade på att moraliska överväganden har större betydelse för skattebetalningsviljan än straffhot (s. 70f). Braithwaite betonar vikten av skambeläggande mekanismer i den sociala kontrollen av brottslighet, även ekonomisk sådan.

för skattebrottslighet.<sup>71</sup> Situationell brottsprevention – minska tillfällena till brott – har också ibland diskuterats specifikt med fokus på ekobrott (t.ex. Korsell, 2002, Magnusson och Sigbladh, 2001, s. 232ff). En aspekt som inte bör förbises i sammanhanget är varför endast vissa personer begår skattebrott (eller stöld) när de befinner sig i samma situation, det vill säga har samma möjligheter att begå brotten, som andra, som inte begår brott.

Syftet med denna studie har inte varit att utreda hur myndigheternas kontroll av skattebrottslighet är utformad eller om den kan förbättras. Sådana problem innebär generellt en analys och sammanvägning av för- och nackdelar förknippade med till exempel utformandet av olika regler som innebär att motivet till brottsligt förfarande minskar, situationella åtgärder som på ett tidigt stadium försvårar genomförandet av brotten samt en kontroll som innebär en hög upplevd upptäcktsrisk (RSV, 1998; Korsell 2001).

---

<sup>71</sup> I litteraturen har betydelsen av social respektive situationell prevention beroende på typ av gärningsmän diskuterats (t.ex. Wikström, 1995). Situationell prevention anges ha störst utsikter att vara framgångsrik i fråga om tillfällesbrottslingar och i jämförelsevis mindre grad när det gäller högaktiva gärningsmän (s.k. vanekriminella). För skattebrottslingar som är vanekriminella bör således social prevention (dvs. åtgärder som syftar till att minska gärningsmannens motivation på längre sikt) ha hög relevans enligt det resonemanget. Det kan vidare omtalas att inställningen till brott (attityder, normer) i många förklaringsmodeller av ekonomisk brottslighet anges vara en viktig faktor vid sidan av tillfällesstruktur (se t.ex. Magnusson och Sigbladh, 2001, s. 233ff; RSV, 1998, s. 169). Coleman (1998) pekar på betydelsen av "neutraliserande bortförklaringar" i förståelsen av ekobrottslighet, tillsammans med motiv grundade i den konkurrenskultur som genomsyrar samhället samt tillfällesstrukturen.

# Referenser

- Akers, R. L. (1998). *Social Learning and Social Structure: A general theory of crime and deviance*. Boston: Northeastern University Press.
- Alalehto, T. (1999). *Motiv eller tillfälle. En studie om ekonomisk brottslighet i restaurangbranschen*. Stockholm: Atlas.
- Axberger, H-G. (1986). ”Eko-brottslingar” finns dom?”. *Brottsförebyggande rådets tidskrift APROPÅ*. Nr. 1. s. 16-18.
- Bergkvist, M. (2000). *Ekonomisk brottslighet. En genomgång av begreppet*. Stockholms universitet: Kriminologiska institutionen.
- Braithwaite, J. (1989). *Crime, shame and reintegration*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Brottsförebyggande rådet (1996). *Ekonomisk brottslighet. Den rättsliga processen*. BRÅ-PM 1996:5. Stockholm: BRÅ. Fritzes.
- Brottsförebyggande rådet (2000 a). *Från storsvindler till småfiffel. Teman i internationell ekobrottsforskning*. BRÅ-rapport 2000:23. Stockholm: BRÅ. Fritzes.
- Brottsförebyggande rådet (2000 b). *Strategiska brott. Vilka brott förutsäger en fortsatt brottskarriär?* BRÅ-rapport 2000:3. Stockholm: BRÅ. Fritzes.
- Brottsförebyggande rådet (2002). *Ekobrott. Utvecklingen av några centrala brottstyper*. BRÅ-rapport 2002:1. Stockholm: BRÅ. Fritzes.
- Coleman, J. (1998). *The Criminal Elite. Understanding White-Collar Crime*. 4<sup>th</sup> ed. New York: St. Martin's Press.
- Edlund, J. (1999). *Citizens and Taxation. Sweden in a Comparative Perspective*. Umeå University: Department of Sociology.
- Ekobrottsmyndigheten (1998). *Ett nytt samlat informations- och uppföljningssystem inom ekobrottsområdet*. Rapport 1998:3. Stockholm: Ekobrottsmyndigheten.
- Gottfredson, M. R. och Hirschi, T. (1990). *A General Theory of Crime*. Stanford: Stanford University Press.
- Gottfredson, M. R. och Hirschi, T. (1987). *Causes of White-Collar Crime*. *Criminology*. Vol. 25, No. 4. s. 949-974.
- Hagan, J. och Peterson R.D. (1995). *Criminal Inequality in America. Patterns and Consequences*. I: Hagan, J. och Peterson, R. D. (red.) *Crime and Inequality*. Stanford: Stanford University Press.
- Korsell, L. E. (2001). *Förebygga skattebrott*. *Svensk skattetidning*. Årgång 68, nr 4. 318–329.
- Korsell, L. E. (2002). *Skatt, risk och brott*. *Expertrapport 3 till skattebasutredningen*. SOU 2002:47. *Våra skatter? Expertrapporter 1–3*. Volym A. Stockholm: Fritzes.
- Korsell, L., Ivarsson, S. och Liljewalch, J. (1999). *Svart arbete – resultatet av en undersökning*. *Nordisk Juridisttidning*, nr 3.
- Kronqvist, C., Runesson, H. och Sörgård, I. (1997). *Vad är ekobrott?* Stockholm: BRÅ.
- Laurin, U. (1986). *På heder och samvete. Skattefusket orsaker och utbredning*. Stockholm: Nordstedts.
- Lindén, P-A. och Similä, M. (1982). *Rättsmedvetandet i Sverige*. BRÅ-rapport 1982:1. Stockholm: BRÅ.
- Lindgren, S-Å. (2000). *Ekonomisk brottslighet. Ett samhällsproblem med förhinder*. Lund: Studentlitteratur.
- Magnusson, D. och Sigbladh, R. (2001). *Ekonomisk brottslighet. Så skyddar du dig och din verksamhet*. Uddevalla: Björn Lundén Information.
- Martens, P. L. (1992). *Familj, uppväxt och brott*. BRÅ-rapport 1992:1. Stockholm: Allmänna Förlaget.
- Merton, R. K. (1968). *Social Theory and Social Structure*. New York: The Free Press.
- Moëll, C. (1996). *Vårt skattesystem*. *Vardagsjuridik 4*. Höganäs: Bra böcker.
- Nelken, D. (1997). *White Collar Crime*. I Maguire, M, m.fl. (red.) *The Oxford Handbook of Criminology*. Oxford: Oxford University Press.
- Nilsson, A. och Tham, H. (1999). *Fångars levnadsförhållanden. Resultat från en levnadsnivåundersökning*. Norrköping: Kriminalvårdsstyrelsen.
- Persson, A. (2002). *Skattefusket i Sverige jämfört med andra länder*. SOU 2002:47: *Våra skatter? Expertrapporter 1–3*. Volym A. Stockholm: Fritzes.
- Proposition 1987/1988:120. *Om ändring i brottsbalken m.m. (straffmätning och påföljdsval m.m.)*.

- Proposition 1995/1996:170.** Översyn av skattebrottslagen.
- Proposition 1995/1996:98.** Ändrade regler för näringsförbud.
- Riksskatteverket (1999).** Skattestatistisk årsbok. Stockholm: Riksskatteverket.
- Riksskatteverket (2000).** Skattestatistisk årsbok. Stockholm: Riksskatteverket.
- Riksskatteverket (1998).** Skattefel och skattefusk. En utvärdering av skattekontrollen 1992–1997. RSV Rapport 1998:3. Stockholm: Riksskatteverket.
- Riksskatteverket (1999).** Allmänhetens synpunkter på skattesystemet, skattefusket och myndigheternas kontroll. RSV Rapport 1999:1 Stockholm: Riksskatteverket.
- Riksskatteverket (2001).** En ny kraft i ekobrottsbekämpningen. En utvärdering av skattebrottsenheterna. RSV Rapport 2001:7. Stockholm: Riksskatteverket.
- Sampson, R. J. och Laub J. H. (1993).** Crime in the Making. Pathways and Turning Points Through Life. Cambridge: Harvard University Press.
- Sarnecki, J. (1985).** Predicting Social Maladjustment. Stockholm Boys Grown Up. BRÅ-Report No. 17. Stockholm: Liber.
- SOU 1996:84 (1996).** Ekobrottsforskning. Betänkande av Utredningen om ekobrottsforskning. Bilaga 4. Stockholm: Fritzes.
- SOU 2000:3 (2000).** Valfärd vid vägskal. Utvecklingen under 1990-talet. Delbetänkande av Kommittén Valfärdsbokslut. Stockholm: Fritzes.
- SOU 2001:79 (2001).** Valfärdsbokslut för 1990-talet. Slutbetänkande av Kommittén Valfärdsbokslut. Stockholm: Fritzes.
- Statistiska centralbyrån (2001).** En longitudinell databas kring utbildning, inkomst och sysselsättning 1990-1998. LOUISE. Bakgrundsfakta till arbetsmarknads- och utbildningsstatistiken, 2001:2. Örebro: Statistiska centralbyrån.
- Statistiska centralbyrån (1989).** Yrkesklassificeringar i FoB 85 enligt Nordisk yrkesklassificering (NYK) och Socioekonomisk indelning (SEI). Meddelanden i samordningsfrågor 1989:5. Stockholm: Statistiska centralbyrån.
- Stattin, H., Magnusson, D. och Reichel, H. (1989).** Criminal Activity at Different Ages. A Study Based on a Swedish Longitudinal Research Population. *British Journal of Criminology*. Vol. 29, No. 4. 368–385.
- Steffensmeier, D. och Andersen Allen, E. (1995).** Age-Inequality and Property Crime. The Effects of Age-linked Stratification and Status-Attainment Processes on Patterns of Criminality Across the Life Course. I: Hagan, J. och Peterson, R D. (red.) *Crime and Inequality*. Stanford: Stanford University Press.
- Sutherland, E. (1949).** *White Collar Crime*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Svensson, R. (2003).** Social bakgrund och framtida brottslighet. Manuskript (under publicering). BRÅ.
- Tham, H. (1994).** Ökar marginaliseringen i Sverige? I Fritzell, J. och Lundberg O, (red.) *Vardagens villkor. Levnadsförhållanden i Sverige under tre decennier*, s. 215-234. Stockholm: Brombergs.
- Tittle, C. R., Villemez, W. och Smith, D.A. (1978).** The Myth of Social Class and Criminality: An Empirical Assessment of the Empirical Evidence. *American Sociological Review*. Vol. 43. 643-656.
- Vogel, J. (1994).** Ekonomimoral. SOU 1994:73. Ungdomars välfärd och värderingar. Stockholm: Fritzes. sid. 203-209.
- von Hofer, H., Sarnecki, J. och Tham, H. (1998).** Invandrarna och brottsligheten. I: von Hofer, H. (red.) *Brottsligheten i Europa*. Lund: Studentlitteratur.
- Weisburd, D. m.fl. (1991).** Crimes of the Middle Classes. *White Collar Offenders in the Federal Courts*. New Haven: Yale University Press.
- Weisburd, D. och Waring, E. (2001).** *White-Collar Crime and Criminal Careers*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Wibe, S. (1994).** Samhällsekonomiska aspekter på ekonomisk brottslighet. BRÅ-PM 1990:2. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Wikström, P-O. H. (1995).** Self-Control, Temptations, Frictions and Punishment. An Integrated Approach to Crime Prevention. I: Wikström, P-O., Clarke, R. V. och McCord, J. (red.). *Integration Crime Prevention Strategies: Propensity and Opportunity*. BRÅ-Report 1995:5. Stockholm: Fritzes.
- Wikström, P-O. H. (1990).** Age and Crime in a Stockholm Cohort. *Journal of Quantitative Criminology*. Vol. 6, No. 1, 1990. 61-84.
- Wikström, P-O. H. (1991).** *Urban Crime, Criminals and Victims. The Swedish Experience in an Anglo-American Comparative Perspective*. New York: Springer.

# English summary

## Tax offenders and thieves. A study of the social backgrounds and criminal records of two groups of convicted offenders

*Author:* Jonas Ring

*Published by:*

National Council for Crime Prevention (BRÅ)

P.O.Box 1386

SE-111 93 Stockholm

Sweden

*Available in Swedish from:*

[www.bra.se/publications](http://www.bra.se/publications)

This study examines individuals convicted of offences against the Taxation Offences Act over a specific period of time. Comparisons are made with a group convicted of theft offences. The objective is to describe a number of aspects of the social background of convicted tax offenders, *inter alia* in order to see whether this differs from that of the population in general or of theft offenders. One of the questions addressed is that of whether there are differences such that tax offenders, in their capacity as so-called 'white-collar criminals', come on average from a more favourable socio-economic background by comparison with the general population, and whether those convicted of thefts come from rather less favourable backgrounds. The study examines the subjects' levels of educational attainment and income and also their housing situation. It also describes the prior criminal records of the groups of tax and theft offenders respectively. The extent of registered reoffending has also been examined.

The majority of those convicted of offences against the Taxation Offences Act are middle aged men who have committed these offences in the context of business activities. The crimes covered by the court judgements are to a large extent comprised of VAT frauds, failure to provide or incorrectly providing statements of tax to be paid in connection with employees' salaries, deficient bookkeeping, or incorrectly filled in or failure to submit tax returns. The use of fraudulent billing procedures often plays a part in these crimes. The tax offences often relate to considerable amounts of money (as a rule exceeding 100,000 SEK), which contrasts starkly with the monetary value appropriated by those convicted of thefts. In addition, the tax offenders often receive stiffer sentences than the theft offenders.

### Tax offences are not only committed by individuals with high social status

The findings indicate that tax offences, viewed on the basis of registered crimes, are not exclusively committed by individuals with high social status who come from favourable backgrounds. If we look to the socio-economic situation of the offenders' parents (during the offenders' childhood), we find average levels of educational achievement that are approximately the same as those of the general population. On the other hand, self-employed individuals are somewhat over-represented among the parents of tax offenders and there is also a tendency towards a broader distribution of income levels within this group. In addition, there is a rather weak indication that on average, the group of individuals convicted of tax offences differs slightly from the general population in relation to certain background factors such as parents' age, marital status and immigrant status. The parents of this group tend more often to be young and to be single parents than is the case in the general population, and it is also slightly more common for one of the parents to have been born abroad, once controls have been included for the offenders' age and sex distributions. These tendencies are more marked, however, among those convicted of theft offences.

If we look at the socio-economic conditions of the tax offenders themselves, these are on average the same as those of the general population, e.g. in relation to their housing situation. The direction of the deviation that does exist is such that tax offenders are more often businessmen who usually own small private companies with few employees. Further, they tend to have a somewhat lower social status than the general population in terms of their level of educational achievement.

The study concludes that an unfavourable background appears primarily to be associated with theft, whilst in many cases the correlations between various social background factors and being convicted of tax offences are rather weak. For obvious reasons, the study only includes visible (registered) tax offences. The picture might be different if it were possible to study all the crimes that actually take place, i.e. including those that never come to the attention of the justice system. Comparisons were also made between individuals who were convicted of offences and those who were only suspected of having committed tax offences over a specific period of time. The main impression is that the composition of these two groups is very similar.

## Slightly over half the tax offenders have previous convictions

As regards prior criminal records, the study found that slightly over half the tax offenders had previously been convicted of offences. By contrast, the number whose prior records were so extensive that they might be considered highly active registered offenders (so-called chronic offenders) was considerably smaller, at four per cent. The corresponding figure for those convicted of theft offences is approximately eight times as large. The most common crime type among the prior convictions of the tax offenders was offences against the Road Traffic Offences Act. Approximately 30 per cent had previous convictions for an offence of this kind. Slightly under twenty per cent had prior convictions for economic offences (commonly bookkeeping offences, offences against creditors, offences against the Tax Offences Act or offences against the Tax Collection Act) whilst slightly over twenty per cent had a previous conviction for traditional offences (theft offences, violence, threatening behaviour or criminal damage). The tax offenders' level of criminal involvements, both prior to and after the specific offence in question, was lower than that of the theft offenders, both in total and across the individual offence types, with the exception of the economic offences category.

# Bilagor

## Bilaga 1. Om skattebrott och några huvuddrag i skattesystemet

Skattebrott tillhör de ekonomiska brotten (ekobrotten) och lagregleringen finns i skattebrottslagen, SkBrL (1971:69). Numera omfattar lagen i stort sett samtliga skatter och straffbestämmelser som finns på skatteområdet. Brott enligt den tidigare uppbördslagen (1953:272) och lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter har överförts till skattebrottslagen och bestraffas som skatteredovisningsbrott (SkbrL 7 §) Den tidigare beteckningen ”skattebedrägeri” har utgått. Skattebrott är numer ett farebrott, vilket innebär att brottet anses fullbordat redan vid den tidpunkt en oriktig uppgift lämnats till skattemyndigheten.<sup>1</sup>

Ser man till lagföringar för brott mot skattebrottslagen som huvudbrott tidsperioden 1996–1999 (totalt) är den vanligaste huvudpåföljden fängelse, följt av villkorlig dom och böter (tabell B 8 i bilaga). En majoritet av lagföringarna avser skattebrott (SkbrL 2 §) eller grovt skattebrott (SkbrL 4 §).<sup>2</sup> Fängelse dominerar bland lagföringarna för grovt skattebrott medan villkorlig dom är vanligast för skattebrott. Den frekventaste huvudpåföljden för övriga brott mot skattebrottslagen är böter. För skattebrott (2 §) anges i lagtexten påföljden till fängelse i högst två år och om brottet är grovt till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Brottet anses grovt ”om det rört mycket betydande belopp, om gärningsmannen använt falska handlingar eller vilseledande bokföring eller om förfarandet ingått som led i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning eller i annat fall varit av synnerligen farlig art”.

Den som är bosatt i Sverige är skyldig att varje år betala svensk skatt på sina inkomster. Som bosatt räknas den som stadigvarande vistas här. Såväl stat som kommun tar ut skatt på inkomster. En person kan vara skattskyldig utan att vara deklarationsskyldig. Är den sammanlagda förvärvsinkomsten under året så låg att någon beskattningsbar inkomst inte återstår efter det lägsta grundavdraget (10 000 kronor) behöver man inte deklarerat. Den kommunala skatten tas ut på förvärvsinkomster (inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet). Den är proportionell och varierar mellan olika kommuner med ett genomsnitt på 31 procent. Kommunalskatt betalas endast av fysiska personer. Statlig skatt (25 procent) betalas av fysiska personer på förvärvsinkomster över brytpunkten. För inkomst av kapital (avkastningen på kapitaltillgångar och de vinster man gör vid en försäljning av sådana tillgångar) betalar en fysisk person statlig inkomstskatt med 30 procent. Juridiska personer (företag) betalar endast statlig proportionell inkomstskatt med 28 procent.

Fysiska eller juridiska personer redovisar sina kostnader och intäkter i självdeklarationer. Den deklarationsskyldige får i självdeklarationen av sina inkomster göra avdrag för kostnader för att skaffa och behålla intäkterna. Det är således nettointkomsten som beskattas. Det ska nämnas att privata levnadsomkostnader inte är avdragsgilla. Underskott som uppkommer i inkomstlagen tjänst och näringsverksamhet, kan sparas och kvittas mot framtida överskott i respektive inkomstslag enligt vissa regler. Underskott av kapital kan inte sparas men viss del av underskottet (30 procent) får utnyttjas till att sänka skatten på förvärvsinkomsterna (21 procent om underskottet överstiger 100 000 kr).

Enskild näringsverksamhet (enskild firma) är en yrkesmässig verksamhet som bedrivs av en person. Det finns inget krav på kapitalinsats och företagaren har personligt och obegränsat ansvar för företagets skulder. Den som driver enskild firma ska i regel ha F-skatt, vilket innebär att man själv betalar in skatt och sociala avgifter i form av egenavgifter samt allmän pensionsavgift direkt till skattemyndigheten varje månad enligt en preliminär debitering utifrån beräknad nettointäkt. Den preliminära debiteringen för kommunalskatt, egenavgifter och allmän pensionsavgift är tillsammans cirka 66 procent av nettointäkten. Dessutom tillkommer eventuellt statlig skatt (25 procent) på den del av inkomsten som är över brytpunkten. Ägaren kan inte ta ut lön som anställd i företaget utan beskattas i stället för nettointäkten, oberoende om han tar ut överskottet eller inte.

---

<sup>1</sup> Det kan vidare påpekas att skattebrott är ett s.k. artbrott (prop. 1987/1988:120) vilket innebär att det riktas mot särskilda skyddsvärda intressen och därför bör straffas strängare än vad som eljest är befogat sett till olika ogillade handlingars relativa straffvärde.

<sup>2</sup> Tidigare benämningar på dessa brott var skattebedrägeri respektive grovt skattebedrägeri (prop. 1995/96:170).



Mervärdesskatt (moms) är en statlig allmän konsumtionsskatt som utgår på omsättning (försäljning, etc.) av skattepliktiga varor och tjänster. Den som i yrkesmässig verksamhet omsätter skattepliktiga varor och tjänster inom landet är skattskyldig. Det finns tre skattesatser och exempelvis är skattesatserna 6 procent på dagstidningar, 12 på livsmedel, resor och hotell samt 25 procent på övriga varor och tjänster. Vissa tjänster, bland annat sjukvård, är inte skattepliktiga.

Momsredovisning, det vill säga redovisning av utgående moms (skatt på momspliktiga varor och tjänster som säljs i verksamheten) minskad med ingående moms (skatt på momspliktiga varor och tjänster som köps in i verksamheten), får ske en gång om året i självdeklaration om årsomsättningen understiger en viss summa (f.n. en miljon kronor). I dessa fall ingår den beräknade differensen mellan ingående och utgående moms i den preliminära F-skatten. Överstiger omsättningen en miljon ska momsredovisningen ske i en skattedeklaration som lämnas varje månad. Den innebär att företagaren betalar in beloppet, eller om den ingående momsen överstiger den utgående, får en återbetalning från skattemyndigheten.

Har verksamheten anställda ska företagaren betala in skatt på löner, ersättningar och förmåner (A-skatt). Företagaren ska även betala sociala avgifter för de anställda i form av arbetsgivaravgifter. Detta görs i samma skattedeklarationer som mervärdesskatten redovisas i som lämnas varje månad.

När det gäller olika företagsformer talar man om skattesubjekt. Aktiebolag, ekonomiska föreningar samt näringsdrivande stiftelser är skattesubjekt, vilket innebär att dessas överskott beskattas. Handelsbolag, kommanditbolag och enskild firma är däremot inte skattesubjekt utan istället beskattas ägaren/delägarna för sina respektive andelar av verksamhetens överskott.

Handelsbolag är juridisk person och har minst två bolagsmän (delägare). Bolagsmän kan ta ut överskott eller låta det stå kvar. I normalfallet betalar man (om bolagsmannen är en fysisk person med så kallad SA-skatt) själv via preliminär debitering egenavgifter, allmänna egenavgifter (för sjukförsäkring och pension) och skatt på inkomst av näringsverksamhet för sin andel av överskottet. Detta gäller även om överskottet inte tas ut. Även aktiebolag kan vara delägare i handelsbolag och de betalar statlig skatt med 28 procent på sin andel av vinsten. Bolagsmännen kan inte vara anställda av bolaget som dock kan ha andra anställda. Handelsbolag beskattas inte på överskottet – det beskattas hos bolagsmännen – men ska i normalfallet lämna momsredovisning i skattedeklarationer och uppbördsdeklaration med skatteavdrag och arbetsgivaravgifter för eventuella anställda. Handelsbolag kan få redovisa moms i skattedeklaration för helt år om den skattepliktiga försäljningen är av mindre storlek (högst 200 000 kr)

Aktiebolag är en juridisk person. Om ägare tar ut del av överskottet som lön räknas det som inkomst av tjänst och lönen är avdragsgill för företaget. Bolagets överskott beskattas med statlig skatt (bolagsskatt) med 28 procent. Komplicerade regler styr hur mycket av resultatet som får tas ut som utdelning. Ägare kan ta ut vinst genom utdelning, vilken inte är avdragsgill för företaget. Utdelning till ägare som är fysiska personer beskattas hos dessa som inkomst av kapital och utdelning till ägare som är juridiska personer beskattas som inkomst av näringsverksamhet. Bolaget ska varje månad lämna skattedeklarationer och i förekommande fall redovisa mervärdesskatt, avdragen skatt för anställda samt arbetsgivaravgifter. Är omsättningen under en viss gräns får momsredovisningen ske i självdeklaration för helt år.

För att kunna följa en näringsverksamhets ekonomiska ställning och resultat föreligger bokföringsskyldighet. Näringsidkare är skyldiga att upprätta bokföring för alla affärshändelser, till exempel då något köps eller säljs i verksamheten. Redovisningen ska ske i tidsordning (kronologisk bokföring) och systematiskt (huvudbokföring). I princip ska vid varje affärshändelse en verifikation (t.ex. faktura, kvitto) upprättas som underlag för bokföringen. Näringsidkaren är skyldig att under ett antal år arkivera räkenskapsmaterialet på ett säkert sätt. Bokföringen ska – utom vad gäller enskilda näringsidkare med liten omsättning – avslutas med ett årsbokslut vid räkenskapsårets slut. Bokslutet består av balansräkning, med förteckning över rörelsens tillgångar och skulder, och resultaträkning, med förteckning över intäkter och kostnader. Utifrån bokföring och bokslut kan således utläsas bl.a. om företaget har tillgångar och om det är vinstgivande. Att bokföringen sköts korrekt är därför av intresse för näringsidkaren själv, för eventuella anställda, handelspartners, långivare och sist men inte minst för skattemyndigheten. Den som inte fullgör sin bokföringsskyldighet, genom att exempelvis inte ha någon bokföring, inte bevara den eller bokföra på ett felaktigt sätt, kan ställas till ansvar för bokföringsbrott. Denna typ av brott förekommer ofta i samband med skattebrott som begås inom näringsverksamhet samt i samband med brott mot borgenärer.

Där skattskyldighet föreligger finns av naturliga skäl förutsättning för skattebrott. Med utgångspunkt i vissa huvuddrag av uppbyggnaden av skattesystemet kan de grundläggande typerna av sådana brott förutses. Privatpersoner, som inte är näringsidkare, kan försöka undkomma skatt

genom att i självdeklaration göra oriktiga avdrag för kostnader, överdrivna eller fiktiva. Ett annat tillvägagångssätt är att inte redovisa inkomster, legalt uppkomna (metoden torde vara förhållandevis riskabel med tanke på skattemyndigheternas tillgång till kontrolluppgifter) eller illegalt uppkomna genom exempelvis svartarbete. Upptäcks gärningen av skattemyndigheten och bedöms av åklagaren som uppsåtlig kan personen komma att ställas till ansvar för skattebrott om summan är av viss storlek. Ett oriktigt undandragande, som uppkommit av grov oaktsamhet, kan föranleda åtal för vårdslös skatteuppgift.

Näringsidkare kan oriktigt undandra sig skatt på en rad sätt beroende på företagsform och verksamhet. En näringsidkare kan undlåta att registrera verksamheten hos Patent- och registreringsverket och därmed bedriva hela rörelsen svart. Företagare med anställda kan låta bli att göra avdrag för A-skatt på lönen eller låta bli att redovisa detta till skattemyndigheten (skattebetalningsbrott). Momsregistrerade företagare kan fuska med momsen, antingen genom att oriktigt höja den ingående momsen eller sänka den utgående momsen. Detta medför att företagaren blir skyldig staten mindre moms, eller i de fall den ingående momsen överstiger den utgående momsen, får för mycket moms återbetald. Momsbedrägerier kan utföras på olika sätt. Det enklaste innebär att man helt enkelt uppger felaktiga siffror i momsdeklarationen utan att ha något underlag i form av verifikationer. Mer sofistikerat är att skaffa sig påhittade kostnader som styrks genom oriktiga verifikationer, som falska fakturor (luftfakturor). Fakturorna motsvarar inga verkliga köp men tas med som underlag i bokföringen, vilket försvårar kontrollen genom att allt ser korrekt ut. Fakturorna kan tillverkas av företagaren själv eller av någon annan. Genom att använda luftfakturor i redovisningen ökar även företagets kostnader vilket medför att vinsten för en vinstgivande verksamhet på papperet blir lägre och därmed också skatten. Företagaren kan utan skatt tillgodogöra sig beloppen som fakturorna lyder på. Genom att krympa verksamhetens vinst genom att i bokföringen införa påhittade kostnader kan även medel frigöras till att betala ut svarta löner. En typ av skattefusk i näringsverksamhet är att verksamheten belastas med företagsägarens privata kostnader genom osanna fakturor.

En form av ekobrott som ofta rör stora summor gäller skalbolagsaffärer.<sup>3</sup> Sådana affärer har ofta följande struktur. Ägare av ett aktiebolag med vinstmedel vill ta ut vinsten. För att undvika den beskattning som blir följden om vinsten tas ut som lön eller utdelning bildar man ett nytt bolag. Detta köper hela det gamla bolagets inkråm i form av tillgångar som maskiner, inventarier och lager samt skulder. Kvar i det gamla bolaget finns nu bara likvida medel samt eget kapital. Om ägarna ska låta bolaget upphöra och ta ut pengarna måste de först betala bolagskatt (28 procent). Bolaget har en latent skatteskuld. Istället säljer ägarna bolaget med en viss rabatt avsedd att täcka skatteskulden. Köparna av skalbolag – som betalar ett pris motsvarande 90–95 procent av värdet av skalbolaget – är dock i många fall inte beredda att betala skatten. I stället vill de plundra bolaget på vinsten. Det finns flera sätt att göra detta på. Bolaget kan slås samman med ett annat bolag med stora förluster, vilka kan vara övervärderade eller påhittade. Förlusterna används för att kvitta bort vinsten i skalbolaget. Köparna gör sig ofta skyldiga till brott mot aktiebolagslagen genom att använda skalbolaget som säkerhet för att få lån, varefter man köper skalbolaget och tar ut alla pengarna bl.a. för att betala tillbaka lånet. Efter tag försätts bolaget i konkurs. För att slippa ansvar kan köparna ha satt in en så kallad målvakt som aktieägare och styrelse för bolaget och förstört bokföringen för att försvåra utredningen

Upptäcks skattebrottet kan den skattskyldige personen drabbas av såväl administrativa sanktioner i form av skatte- eller avgiftstillägg från skattemyndigheten som straffrättsliga sanktioner från rättsväsendet. Mindre överträdelser och fel beivras endast genom skatte- och avgiftstillägg. Dessa uppgick år 2000 till sammanlagt 1,3 miljarder kr.

För skattebrott som begås inom ramen för företag som är juridiska personer blir det inte den juridiska personen (företaget) som ställs till straffrättsligt ansvar och åtalas<sup>4</sup> utan den fysiska personen (eller personerna) som ligger bakom brottet, i praktiken oftast en firmatecknare, det vill säga en person med rätt att för företaget ingå bindande avtal. För handelsbolag innebär det delägare och för aktiebolag styrelseledamot eller VD. Även företagets revisor kan i vissa fall vara delaktig i brottet. Förutom straff kan den som begår brott inom näringsverksamhet meddelas näringsförbud. Det innebär att personen inte får driva något företag, varken som enskild näringsidkare eller som företrädare för en juridisk person. Man får inte heller driva företag genom någon närstående eller bulvan. Förbudet gäller från tre till tio år. Om brottet har mer än sex månaders fängelse i straffskalan, som grov oredlighet mot borgenär, grovt bokföringsbrott eller grovt skattebrott, ska

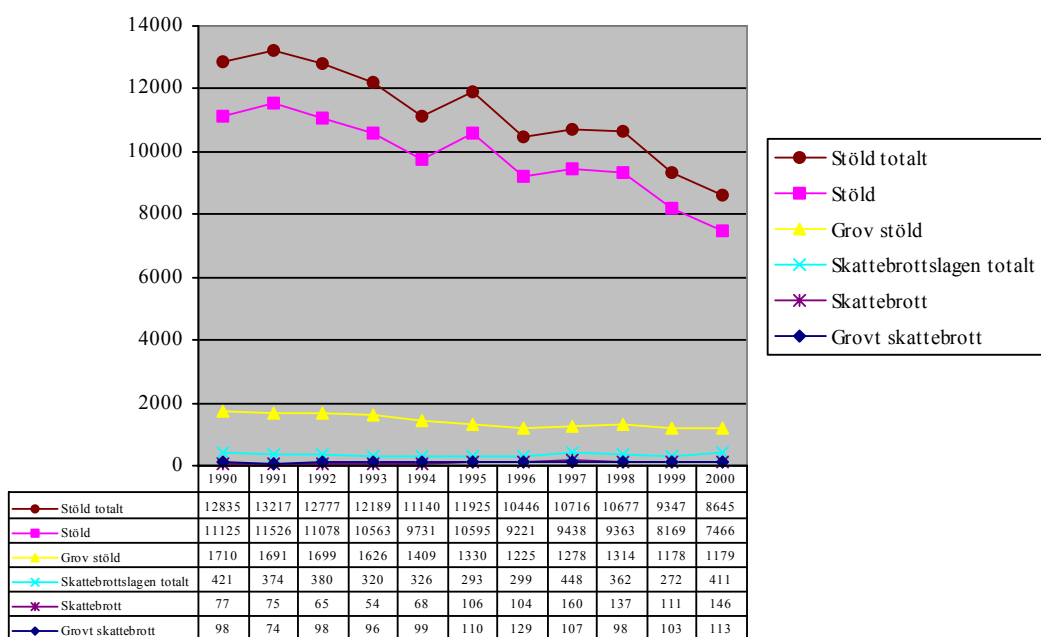
<sup>3</sup> Det ska nämnas att skalbolagsaffärer i sig inte är olagliga.

<sup>4</sup> Det kan däremot drabbas av skatte- och avgiftstillägg.

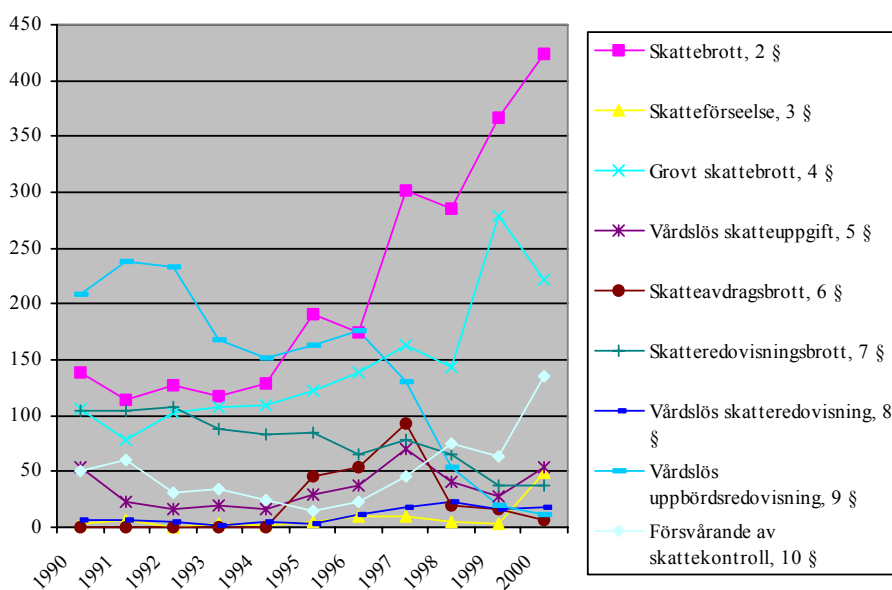
alltid meddelas näringsförbud om inte särskilda skäl talar emot det. Patent- och registreringsverket för register över personer med näringsförbud och kontrollerar att sådana personer inte registreras in i olika företag.

För att förstärka bekämpandet av ekobrott bildades den 1 januari 1998 Ekobrottsmyndigheten (EBM). Det är en myndighet under justitiedepartementet med uppgift att samordna och utveckla kampen mot den ekonomiska brottsligheten. Operativa avdelningar finns i Stockholm, Göteborg och Malmö. Cirka 400 personer – åklagare, poliser, ekorevisorer och administratörer – arbetar inom myndigheten. Sedan juli 1998 finns vid alla skattemyndigheter i hela landet särskilda skattebrottsenheter som biträder åklagare inom EBM eller det allmänna åklagarväsendet vid främst utredning av skattebrott. Antalet utredare uppgår till cirka 150 stycken.

## Bilaga 2. Figurer

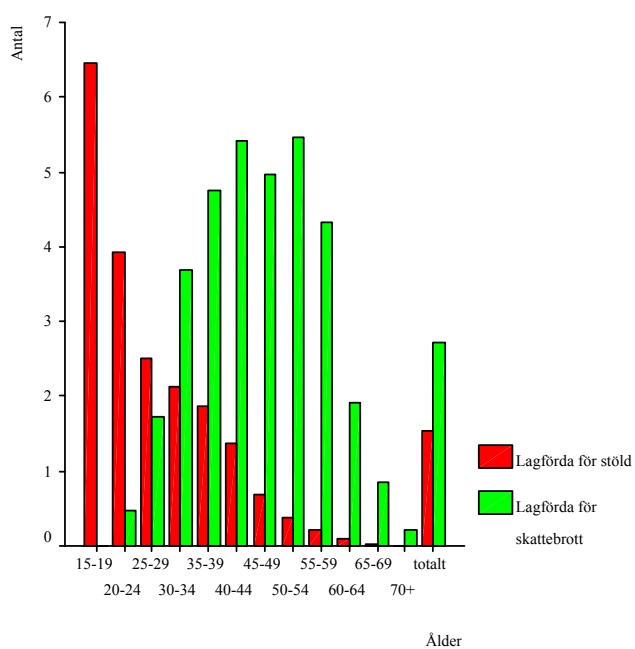


Figur B 1. Antal lagföringar med stöld respektive brott mot skattebrottslagen som huvudbrott 1990-2000.

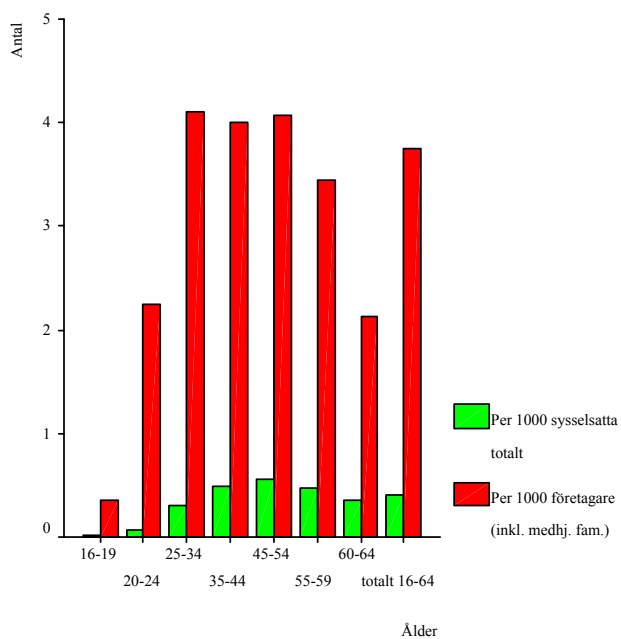


Figur B 2. Lagföringar efter brottslagrum 1990-2000. Skattebrottslagen.

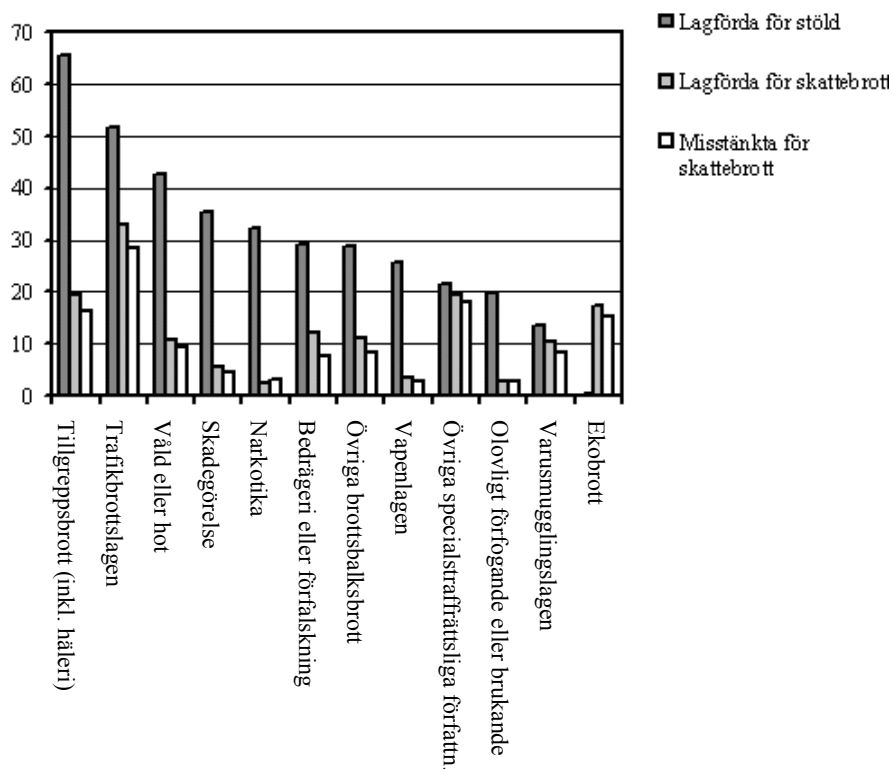
Källa: Tabell 400, kriminalstatistik.



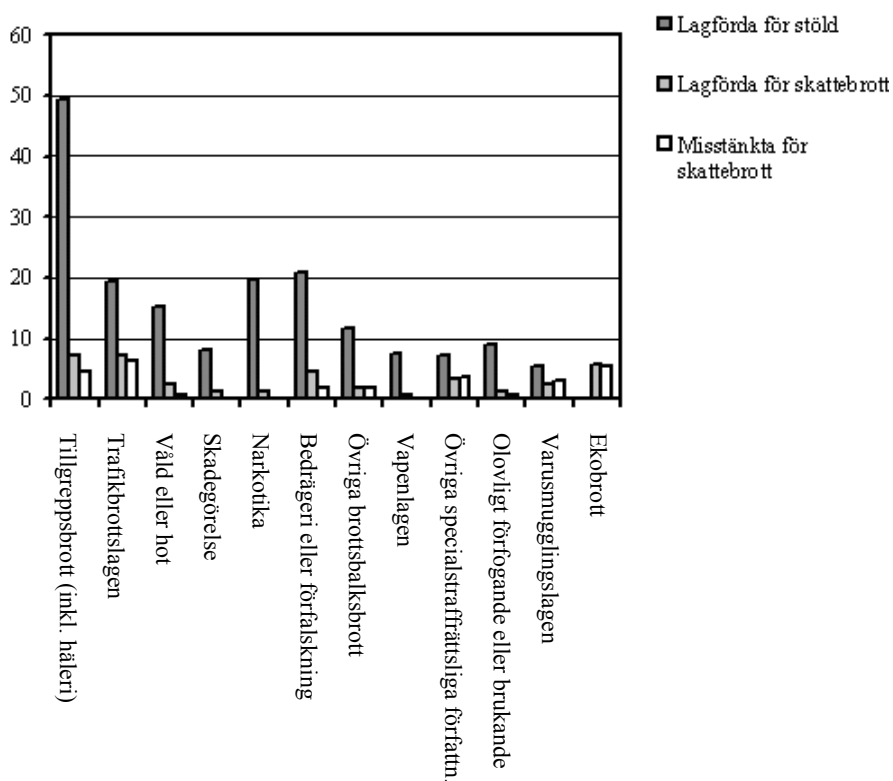
Figur B 3. Lagförda för stöld 1996 per 1 000 i åldersgruppen samt lagförda för skattebrott 1996-1999 per 10 000 i åldersgruppen 1996.



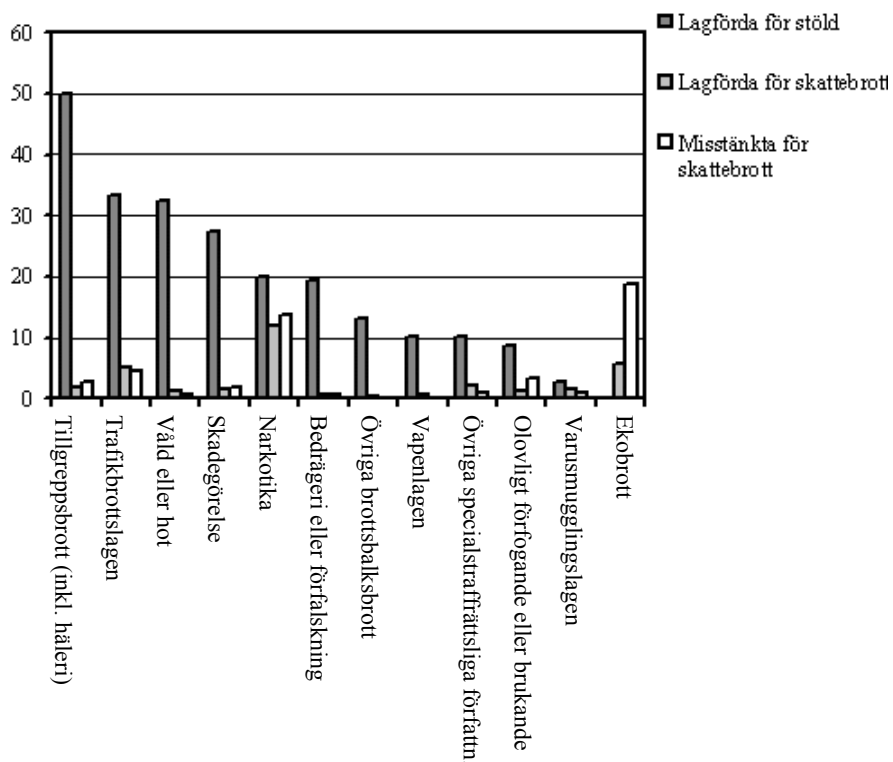
Figur B 4. Misstänkta för skattebrott år 1996 (totalt inkl. lagförda) per 1 000 sysselsatta samt 1 000 företagare (inkl. medhjälpande familjemedlem). Uppdelat på ålder och totalt (16-64 år).



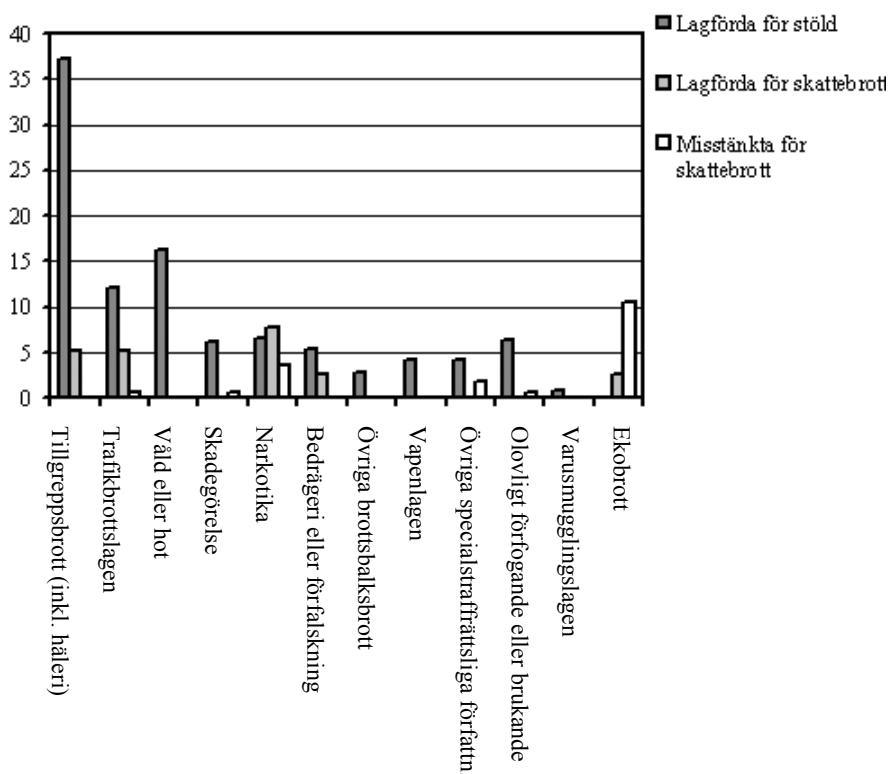
Figur B 5. Andel tidigare lagförda (före år 1996) i olika typer av brott bland grupperna lagförda för stöld (1996), lagförda för skattebrott (1996-1999) och misstänkta för skattebrott (1996 men ej lagförda för skattebrott 1996-1999). Män (16 år och äldre).



Figur B 6. Andel tidigare lagförda (före år 1996) i olika typer av brott bland grupperna lagförda för stöld (1996), lagförda för skattebrott (1996-1999) och misstänkta för skattebrott (1996 men ej lagförda för skattebrott 1996-1999). Kvinnor (16 år och äldre).



Figur B 7. Andel senare lagförda (1997-2000) i olika typer av brott bland grupperna lagförda för stöld (1996), lagförda för skattebrott (1996) och misstänkta för skattebrott (1996 men ej lagförda för skattebrott 1996-1999). Män (15 år och äldre).



Figur B 8. Andel senare lagförda (1997-2000) i olika typer av brott bland grupperna lagförda för stöld (1996), lagförda för skattebrott (1996) och misstänkta för skattebrott (1996 men ej lagförda för skattebrott 1996-1999). Kvinnor (15 år och äldre).

## Bilaga 3. Tabeller A.

**Tabell A 1. Samverkan i brottsligheten.**

		Urval		
		Dömda för skattebrott 1996 Andel % (n=195)	Dömda för skattebrott 1999 Andel % (n=194)	Dömda för stöld 1996 Andel % (n=198)
Har brottsligheten utförts ensam eller i samverkan?	Uteslutande ensam	69	55	39
	Mestadels ensam	7	6	5
	Såväl ensam som med andra	3	4	4
	Mestadels med andra	3	4	7
	Uteslutande med andra	17	30	44
	Framgår inte	1	1	1
		100	100	99

**Tabell A 2. Ledare i brottsligheten.**

		Urval		
		Dömda för skattebrott 1996 Andel % (n=195)	Dömda för skattebrott 1999 Andel % (n=194)	Dömda för stöld 1996 Andel % (n=198)
Har brottsligheten en eller flera ledargestalter?	Nej	80	69	77
	Ja, till viss del	3	5	7
	Ja, absolut	16	23	7
	Svårbedömt	1	2	9
		100	99	100



# Bilaga 4. Tabeller B

## Tabellförteckning

Tabell B 1. Samtliga huvudbrott (angivet med BrB kapitel eller SFS-beteckning) bland samtliga lagföringar innehållande brott mot skattebrottslagen åren 1996-1999.....	3
Tabell B 2. Samtliga huvudbrott (angivet med BrB-kapitel eller SFS beteckning) bland samtliga lagföringar innehållande brotten stöld eller grov stöld år 1996.....	4
Tabell B 3. Beskrivning av materialet (före gruppering).....	5
Tabell B 4. Lagföringstyp bland samtliga lagföringar innehållande brott mot skattebrottslagen år 1996-1999.....	5
Tabell B 5. Lagföringstyp bland samtliga lagföringar innehållande stöld eller grov stöld år 1996.....	5
Tabell B 6. Personer lagförda för brott efter huvudbrott och huvudpåföljd 1996-1999.....	6
Tabell B 7. Könsfördelning hos grupperna.....	6
Tabell B 8. Genomsnittsålder samt medianålder efter kön. År 1996.....	6
Tabell B 9. Tidigare belastning hos de olika grupperna efter kön. Endast 16 år och äldre (31/12 1996).....	7
Tabell B 10. Lagförd minst en gång under perioden 1973-1995. Jämförelse mellan grupper. (Endast 16 år och äldre 1996). Vägt material (gruppen lagförda för stöld samt misstänkta för skattebrott har viktats efter gruppen lagförda för skattebrott). Procentuell fördelning.....	7
Tabell B 11. Senare belastning hos de olika grupperna (lagförda för skattebrott avser endast lagförda år 1996) efter kön. 15 år och äldre (31/12 1996).....	8
Tabell B 12. Andel senare lagförda (1997-2000) bland de olika grupperna. Ekobrott (totalt och särredovisat för olika brottstyper) samt stöld.....	8

**Tabell B 1. Samtliga huvudbrott (angivet med BrB kapitel eller SFS-beteckning) bland samtliga lagföringar innehållande brott mot skattebrottslagen åren 1996-1999.**

		Beslutsår				Totalt antal
		1996 antal	1997 antal	1998 antal	1999 antal	
Huvudbrott: Kapitel/SFS (lag f skattebrott)	Trafikbrottslagen (1951:649)	3	2			5
	Uppbördslag (1953:272) (Upphävd 19971101)	167	106	4		277
	Varusmugglingslagen (1960:418)		1		1	2
	Narkotikastrafflagen (1968:64)	1				1
	Skattebrottslagen (1971:69)	300	452	362	272	1386
	Bilregisterkungörelse (1972:599)	1				1
	Lag om transp. av farligt gods (1982:821)	1				1
	Lag om skydd för samhällsvikt. anlägg. mm (1990:217)	1				1
	BrB Kap 6 Sexualbrott				1	1
	BrB Kap 8 Stöld, rån och andra tillgreppsbrott	1	1	1		3
	BrB Kap 9 Bedrägeri och annan oredlighet	7	8	15	8	38
	BrB Kap 10 Förskingring och annan trolöshet	2	4	1		7
	BrB Kap 11 Brott mot borgenärer mm	68	63	72	57	260
	BrB Kap 14 Förfalskningsbrott	6	1	1	2	10
	BrB Kap 15 Mened, falskt åtal och annan osann utsaga				2	2
	BrB Kap 17 Brott mot allmän verksamhet mm		1		1	2
	Alkohollagen 1994:1738 Kap 10	1				1
	<b>Totalt</b>	<b>559</b>	<b>639</b>	<b>456</b>	<b>344</b>	<b>1998</b>

**Tabell B 2. Samtliga huvudbrott (angivet med BrB-kapitel eller SFS beteckning) bland samtliga lagföringar innehållande brotten stöld eller grov stöld år 1996.**

		Antal	Procent
Huvudbrott:	Trafikbrottslagen (1951:649)	88	0,7
Kapitel/SFS	Varusmuggningslagen (1960:418)	3	0,0
	Narkotikastrafflagen (1968:64)	223	1,7
	Vapenlagen (1973:1176) (Upphävd 19660401)	18	0,1
	Lagen om förb. av vissa dopingmed. (1991:1969)	3	0,0
	BrB Kap 3 Brott mot liv och hälsa	241	1,9
	BrB Kap 4 Brott mot frihet och frid	33	0,3
	BrB Kap 6 Sexualbrott	8	0,1
	BrB Kap 8 Stöld, rån och andra tillgreppsbrott	11468	88,3
	BrB Kap 9 Bedrägeri och annan oredlighet	423	3,3
	BrB Kap 10 Förskingring och annan trolöshet	9	0,1
	BrB Kap 11 Brott mot borgenärer mm	1	0,0
	BrB Kap 12 Skadegörelsebrott	11	0,1
	BrB Kap 13 Allmänfarliga brott	18	0,1
	BrB Kap 14 Förfalskningsbrott	169	1,3
	BrB Kap 15 Mened, falskt åtal och annan osann utsaga	19	0,1
	BrB Kap 17 Brott mot allmän verksamhet mm	238	1,8
	Alkohollagen 1994:1738 Kap 10	7	0,1
	Vapenlagen (1996:67) Kap 9	4	0,0
	Totalt	12984	100,0

**Tabell B 3. Beskrivning av materialet (före gruppering).**

		Lagförd för skattebrott 1996	Lagförd för skattebrott 1997	Lagförd för skattebrott 1998	Lagförd för skattebrott 1999	Misstänkt för skattebrott 1996	Lagförd för stöld (inkl. grov) 1996
Lagförd för skattebrott 1996	553 individer	553	3	7	2	96	5
Lagförd för skattebrott 1997	635 individer	3	635	0	1	217	1
Lagförd för skattebrott 1998	453 individer	7	0	453	1	96	0
Lagförd för skattebrott 1999	342 individer	2	1	1	342	36	0
Misstänkt för skattebrott 1996	1678 individer	96	217	96	36	1678	0
Lagförd för stöld (inkl. grov) 1996	11104 individer	5	1	0	0	0	11104

**Tabell B 4. Lagföringstyp bland samtliga lagföringar innehållande brott mot skattebrottslagen år 1996-1999.**

	Beslutsår								Totalt	
	1996		1997		1998		1999		Antal	Procent
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent		
Dom Tingsrätt	514	91,9	548	85,8	413	90,6	304	88,4	1779	89,0
Strafföreläggande	10	1,8	32	5,0	26	5,7	31	9,0	99	5,0
Åtalsunderlåtelse	35	6,3	59	9,2	17	3,7	9	2,6	120	6,0
Totalt	559	100,0	639	100,0	456	100,0	344	100,0	1998	100,0

**Tabell B 5. Lagföringstyp bland samtliga lagföringar innehållande stöld eller grov stöld år 1996.**

	Antal	Procent
Dom Tingsrätt	11130	85,7
Strafföreläggande	131	1,0
Åtalsunderlåtelse	1723	13,3
Totalt	12984	100,0

**Tabell B 6. Personer lagförda för brott efter huvudbrott och huvudpåföljd 1996-1999.**

	Lagföringar (huvudbrott)						
	Brott mot skattebrottslagen (totalt)	Skattebrott (SkbrL 2 §)	Grovt skattebrott (SkbrL 4 §)	Övriga skattebrott	Stöld (totalt)	Stöld (BrB 8 kap. 1 §)	Grov stöld (BrB 8 kap. 4 §)
	Andel (%) (N=1379)	Andel (%) (N=512)	Andel (%) (N=437)	Andel (%) (N=430)	Andel (%) (N=41186)	Andel (%) (N=36191)	Andel (%) (N=4995)
Fängelse	39	33	83	2	23	19	46
Rättspsykiatrisk vård	0	0	0	0	0	0	1
Skyddstillsyn	1	1	3	0	16	16	22
Villkorlig dom	31	57	9	21	24	26	10
Överl. till vård inom socialtjänsten	0	0	0	0	6	6	10
Vård enligt lag om vård av missbrukare	0	0	0	0	0	0	0
Böter	16	0	0	52	6	6	2
34 kap. 1 § 1 p. BrB tillämpad	1	0	2	0	7	7	4
30 kap. 6 § BrB/29 kap. 6 § BrB tillämpad	0	0	0	0	0	0	0
Strafförelägganden	6	3	0	16	3	4	0
Åtalsunderlåtelse	6	5	3	9	15	16	4

**Tabell B 7. Könsfördelning hos grupperna.**

		Lagförd för skattebrott 1996		Lagförd för skattebrott 1997		Lagförd för skattebrott 1998		Lagförd för skattebrott 1999		Misstänkt för skattebrott 1996		Lagförd för stöld (inkl. grov) 1996	
		Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
		Kön	Kvinna	39	7%	60	9%	35	8%	23	7%	207	12%
	Man	514	93%	575	91%	418	92%	319	93%	1471	88%	9464	85%
Totalt		553	100%	635	100%	453	100%	342	100%	1678	100%	11104	100%

**Tabell B 8. Genomsnittsålder samt medianålder efter kön. År 1996.**

	Lagförda för stöld		Lagförda för skattebrott		Misstänkta för skattebrott	
	m	md	m	md	m	md
	Män	27	24	45	45	45
Kvinnor	30	28	47	47	45	45

**Tabell B 9. Tidigare belastning hos de olika grupperna efter kön. Endast 16 år och äldre (31/12 1996).**

Kön		Grupp								
		Lagförda för stöld (1996)			Lagförda för skattebrott (1996-1999)			Misstänkta för skattebrott (år 1996 men ej lagförda för skattebrott 1996-1999)		
		Medelvärde (resp. procent)	Median	N	Medelvärde (resp. procent)	Median	N	Medelvärde (resp. procent)	Median	N
Kvinnor	Andel tidigare lagförda	56%		1586	21%		156	20%		171
	Antal lagföringar	4,3	1	1586	0,9	0	156	0,4	0	171
	Antal brott	10,7	1	1586	2,3	0	156	0,8	0	171
	Antal lagföringar per gärningsman	7,7	4	890	4,6	1	32	1,8	1	35
	Antal brott per gärningsman	19,1	7	890	11,2	2	32	3,7	2	35
	Ålder vid första lagföring	23	20	890	31	25	32	33	31	35
Män	Andel tidigare lagförda	76%		9228	63%		1813	58%		1068
	Antal lagföringar	10,0	4	9228	2,2	1	1813	1,9	1	1068
	Antal brott	32,3	7	9228	4,9	1	1813	4,0	1	1068
	Antal lagföringar per gärningsman	13,1	7	7050	3,6	2	1138	3,2	2	620
	Antal brott per gärningsman	42,3	17	7050	7,8	3	1138	6,8	3	620
	Ålder vid första lagföring	18	16	7050	30	28	1138	30	29	620

**Tabell B 10. Lagförd minst en gång under perioden 1973-1995. Jämförelse mellan grupper. (Endast 16 år och äldre 1996). Vägt material (gruppen lagförda för stöld samt misstänkta för skattebrott har viktats efter gruppen lagförda för skattebrott). Procentuell fördelning.**

Tidigare lagförd (1973-1995)	Lagförda för stöld (1996)	Lagförda för skattebrott (1996-1999)	Misstänkta för skattebrott (1996, men ej lagförda för skattebrott 1996-1999)
<b>Samtliga:</b>			
Nej	9,5	40,7	44,7
Ja	90,5	59,3	55,3
Totalt	100,0	100,0	100,0
Valid N	10 808	1 963	1 238
Total N	10 808	1 963	1 239
<b>Män:</b>			
Nej	7,7	37,3	41,9
Ja	92,3	62,7	58,1
Totalt	100,0	100,0	100,0
Valid N	9 223	1 808	1 068
Total N	9 223	1 808	1 068
<b>Kvinnor:</b>			
Nej	30,9	80,0	79,3
Ja	69,1	20,0	20,7
Totalt	100,0	100,0	100,0
Valid N	1 585	155	169
Total N	1 585	155	171

**Tabell B 11. Senare belastning hos de olika grupperna (lagförda för skattebrott avser endast lagförda år 1996) efter kön. 15 år och äldre (31/12 1996).**

Kön		Grupp								
		Lagförda för stöld (1996)			Lagförda för skattebrott (1996)			Misstänkta för skattebrott (år 1996 men ej lagförda för skattebrott 1996-1999)		
		Medelvärde (resp. procent)	Median	N	Medelvärde (resp. procent)	Median	N	Medelvärde (resp. procent)	Median	N
Kvinnor	Andel som lagförts 1997-2000	44%		1640	13%		39	16%		171
	Antal lagföringar	1,6	0	1640	0,7	0	39	0,2	0	171
	Antal brott	4,0	0	1640	1,7	0	39	0,2	0	171
	Antal lagföringar per gärningsman	3,7	2	725	5,6	1	5	1,1	1	27
	Antal brott per gärningsman	9,0	3	725	13,4	1	5	1,6	1	27
Män	Andel som lagförts 1997-2000	68%		9464	25%		514	36%		1068
	Antal lagföringar	3,1	2	9464	0,4	0	514	0,5	0	1068
	Antal brott	9,2	3	9464	0,7	0	514	0,8	0	1068
	Antal lagföringar per gärningsman	4,5	3	6432	1,6	1	126	1,4	1	384
	Antal brott per gärningsman	13,5	7	6432	2,9	1	126	2,3	1	384

**Tabell B 12. Andel senare lagförda (1997-2000) bland de olika grupperna. Ekobrott (totalt och särredovisat för olika brottstyper) samt stöld.**

	Grupp		
	Lagförda för stöld (1996)	Lagförda för skattebrott (1996)	Misstänkta för skattebrott (år 1996 men ej lagförda för skattebrott 1996-1999)
	Andel i % (N=11104)	Andel i % (N=553)	Andel i % (N=1239)
Ekobrott (totalt)	0,1%	5,4%	17,7%
Brott mot skattebrottslagen (hela författningen)	0,0%	2,5%	1,3%
Skattebrottslagen 2 § (skattebrott)	0,0%	0,9%	0,5%
Skattebrottslagen 3 § (skatteföreseelse)	0,0%	0,0%	0,0%
Skattebrottslagen 4 § (grovt skattebrott)	0,0%	1,3%	0,8%
Skattebrottslagen 5 § (vårdslös skatteuppgift)	0,0%	0,2%	0,1%
Skattebrottslagen 6 § (skattebetalningsbrott)	0,0%	0,2%	0,0%
Skattebrottslagen 7 § (skatteredovisningsbrott)	0,0%	0,2%	0,0%
Skattebrottslagen 8 § (vårdslös skatteredovisning)	0,0%	0,0%	0,0%
Skattebrottslagen 9 § (vårdslös uppberedovisning)	0,0%	0,0%	0,1%
Skattebrottslagen 10 § (försvårande av skattekontroll)	0,0%	0,4%	0,1%
Svindleri	0,0%	0,0%	0,0%
Oredlighet, vårdslöshet, mannamån mot borgenärer	0,0%	0,7%	0,5%
Bokföringsbrott (inkl. grovt)	0,1%	3,1%	11,6%
Brott mot uppberedovisningslagen (upphävd 1997)	0,0%	0,9%	5,3%
Aktiebolagslagen (1975:1385)	0,0%	0,0%	0,3%
Lagen om förbud mot yrkesmässig rådgivning (jur el ek biträde) i vissa fall (1985:354)	0,0%	0,0%	0,0%
Brott mot insiderlagen (1990:1342) (upphävd 2000)	0,0%	0,0%	0,0%
Stöld (inkl. grov)	36,5%	1,1%	0,6%

# Bilaga 5. Tabeller C

## Tabellförteckning

Tabell C 1. Biologiska moderns ålder vid barnets födelse. Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning. ....	11
Tabell C 2. Biologiska moderns ålder vid barnets födelse. Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning. ....	11
Tabell C 3. Moders civilstånd (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning. ....	12
Tabell C 4. Moders civilstånd (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning. ....	12
Tabell C 5. Invandrabakgrund (föräldrars födelseland). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning. ....	13
Tabell C 6. Invandrabakgrund (föräldrars födelseland). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning. ....	13
Tabell C 7. Faders utbildningsnivå (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning. ....	14
Tabell C 8. Moders utbildningsnivå (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning. ....	14
Tabell C 9. Faders utbildningsnivå (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning. ....	15
Tabell C 10. Moders utbildningsnivå (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning. ....	15
Tabell C 11. Faders socioekonomiska indelning (SEI) (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning. ....	16
Tabell C 12. Moders socioekonomiska indelning (SEI) (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning. ....	16
Tabell C 13. Faders socioekonomiska indelning (SEI) (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning. ....	17
Tabell C 14. Moders socioekonomiska indelning (SEI) (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning. ....	17
Tabell C 15. Faders inkomst (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning. ....	18
Tabell C 16. Moders inkomst (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning. ....	18
Tabell C 17. Faders inkomst (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning. ....	19
Tabell C 18. Moders inkomst (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning. ....	19
Tabell C 19. Översikt av samband (phi) mellan lagförd för stöld respektive lagförd för skattebrott samt misstänkt för skattebrott och dikotoma variabler rörande föräldrar. Särredovisat för ovägt respektive vägt material. Gruppen övriga befolkningen (jämförelsepopulation) har viktats efter respektive brottsgrupp ålders-, köns- och antalsmässigt. <sup>1</sup> Resultatet av signifikansprövning redovisas för det ovägda materialet. ....	20
Tabell C 20. Boende i typ av region. Jämförelse mellan grupper. (16-64 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning. ....	21
Tabell C 21. Medborgarskap (31/12 1995). Jämförelse mellan grupper. (15-64 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning. ....	21
Tabell C 22. Civilstånd (år 1995). Jämförelse mellan grupper. (20-64 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning. ....	22
Tabell C 23. Civilstånd (år 1995). Jämförelse mellan grupper. (20-64 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning. ....	22
Tabell C 24. Antal genomgångna skilsmässor (31/12 år 1995). Jämförelse mellan grupper. (20-64 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning. ....	23
Tabell C 25. Antal biologiska barn (31/12 år 1995). Jämförelse mellan grupper. (20-64 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning. ....	23



Tabell C 26. Ålder vid första biologiska barn (tom 31/12 år 1995). Jämförelse mellan grupper. (<64 år 1996). Vägt material (endast de som fått barn). Procentuell fördelning. ....	24
Tabell C 27. Utbildning, högsta avslutade, nivå. Jämförelse mellan grupper. (20-64 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning. ....	25
Tabell C 28. Utbildning, högsta avslutade, nivå. Jämförelse mellan grupper. (20-64 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning. ....	25
Tabell C 29. Medelbetyg (slutbetyg). Endast de som slutat grundskolan 1988 el. senare (15-25 år 1996). Jämförelse mellan grupper. Ej vägt material. Procentuell fördelning.....	26
Tabell C 30. Socioekonomisk indelning (SEI) år 1990. Endast 26-64 år (20-58 år 1990) Jämförelse mellan grupper. Ej vägt material. Procentuell fördelning.....	26
Tabell C 31. Socioekonomisk indelning (SEI) år 1990. Endast 26-64 år (20-58 år 1990). Jämförelse mellan grupper. Vägt material. Procentuell fördelning. ....	27
Tabell C 32. Juridisk form (företag, novemberanställningen 1995). Samtliga 19-64 år (18-63 år 1995) Jämförelse mellan grupper. Ej vägt material . Procentuell fördelning. ....	28
Tabell C 33. Sektortillhörighet (företag, anställningen november 1995). Endast 19-64 år (18-63 år 1995) Jämförelse mellan grupper. Ej vägt material. Procentuell fördelning.....	28
Tabell C 34. Näringsgren, huvudavdelning enligt SNI92 (novemberanställningen 1995). Samtliga 19-64 år (18- 63 år 1995) Jämförelse mellan grupper. Ej vägt material . Procentuell fördelning. ....	29
Tabell C 35. Antal sysselsatta på arbetsstället (novemberanställningen 1995). Endast 19-64 år (18-63 år 1995) Jämförelse mellan grupper. Ej vägt material . Procentuell fördelning.....	30
Tabell C 36. Summa förvärvs- och kapitalinkomst 1995. Endast 19-64 år (18-63 år 1995). Jämförelse mellan grupper. Ej vägt material. Procentuell fördelning.....	31
Tabell C 37. Summa förvärvs- och kapitalinkomst 1995. Endast 19-64 år (18-63 år 1995). Jämförelse mellan grupper. Vägt material. Procentuell fördelning. ....	31
Tabell C 38. Hustyp år 1990 (FoB90). Jämförelse mellan grupper. (22-64 år 1996, 16-58 år 1990). Ej vägt material . Procentuell fördelning. ....	32
Tabell C 39. Hustyp år 1990 (FoB90). Jämförelse mellan grupper. (22-64 år 1996, 16-58 år 1990). Vägt material . Procentuell fördelning. ....	33
Tabell C 40. Upplåtelseform bostad år 1990 (FoB90). Jämförelse mellan grupper. (22-64 år 1996, 16-58 år 1990). Ej vägt material . Procentuell fördelning.....	34
Tabell C 41. Upplåtelseform bostad år 1990 (FoB90). Jämförelse mellan grupper. (22-64 år 1996, 16-58 år 1990). Vägt material . Procentuell fördelning. ....	35
Tabell C 42. Antal dagar i arbetslöshet 1995. Endast 19-64 år (18-63 år 1995). Jämförelse mellan grupper. Ej vägt material. Procentuell fördelning. ....	36
Tabell C 43. Antal dagar i arbetslöshet 1995. Endast 19-64 år (18-63 år 1995). Jämförelse mellan grupper. Vägt material. Procentuell fördelning. ....	36
Tabell C 44. Erhöll socialbidrag någon gång under 1995 (familj). Endast 19-64 år (18-63 år 1995). Jämförelse mellan grupper. Ej vägt material. Procentuell fördelning. ....	37
Tabell C 45. Erhöll socialbidrag någon gång under 1995 (familj). Endast 19-64 år (18-63 år 1995). Jämförelse mellan grupper. Vägt material. Procentuell fördelning. ....	37
Tabell C 46. Registrerad som avliden någon gång under perioden 1996-2000. Endast under 65 år 1996. Jämförelse mellan grupper. Ej vägt material. Procentuell fördelning.....	38
Tabell C 47. Registrerad som avliden någon gång under perioden 1996-2000. Endast 15-64 år 1996. Jämförelse mellan grupper. Vägt material. Procentuell fördelning. ....	38

**Tabell C 1. Biologiska moderns ålder vid barnets födelse. Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning.**

<b>Moders ålder vid barnets födelse</b>	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
<b>Samtliga:</b>						
-24 år	51,8	38,8	34,9	32,0	$\phi=0,19$	0,000
25- år	48,2	61,2	65,1	68,0		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	9 945	1 586	976	8 713		
Total N	10 458	1 861	1 160	9 915		
<b>Män:</b>						
-24 år	52,1	39,1	35,4	32,3	$\phi=0,18$	0,000
25- år	47,9	60,9	64,6	67,7		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	8 237	1 454	834	4 426		
Total N	8 964	1 710	1 000	5 022		
<b>Kvinnor:</b>						
-24 år	50,3	35,6	32,4	31,8	$\phi=0,16$	0,000
25- år	49,7	64,4	67,6	68,2		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,1		
Valid N	1 218	132	142	4 287		
Total N	1 494	151	160	4 893		

**Tabell C 2. Biologiska moderns ålder vid barnets födelse. Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning.**

<b>Moders ålder vid barnets födelse</b>	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband
<b>Samtliga:</b>					
-24 år	47,9	40,6	35,3	32,0	$\phi=0,15$
25- år	52,1	59,4	64,7	68,0	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	8 222	1 579	1 030	8 713	
Total N	10 458	1 861	1 160	9 915	
<b>Män:</b>					
-24 år	47,2	38,9	39,2	32,3	$\phi=0,14$
25- år	52,8	61,1	60,8	67,7	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	7 620	1 474	867	4 426	
Total N	8 964	1 710	1 000	5 022	
<b>Kvinnor:</b>					
-24 år	48,8	46,0	33,6	31,8	$\phi=0,14$
25- år	51,2	54,0	66,4	68,2	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	1 078	124	146	4 287	
Total N	1 494	151	160	4 893	

**Tabell C 3. Moders civilstånd (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning.**

Moders civilstånd	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
<b>Samtliga:</b>						
Ogift el. skild <sup>1</sup>	40,3	10,2	9,1	11,7	$\phi=0,34$	0,000
Gift <sup>2</sup>	59,7	89,8	90,9	88,3		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	8 842	1 537	939	8 500		
Total N	10 458	1 861	1 160	9 915		
<b>Män:</b>						
Ogift el. skild <sup>1</sup>	40,7	10,2	8,9	11,7	$\phi=0,33$	0,000
Gift <sup>2</sup>	59,3	89,8	91,1	88,3		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	7 712	1 407	799	4 308		
Total N	8 964	1 710	1 000	5 022		
<b>Kvinnor:</b>						
Ogift el. skild <sup>1</sup>	38,2	10,0	10,0	10,7	$\phi=0,28$	0,000
Gift <sup>2</sup>	61,8	90,0	90,0	89,3		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	1 130	130	140	4 192		
Total N	1 494	151	160	4 893		

<sup>1</sup>Inkl. gift ej sammanboende.

<sup>2</sup>Inkl. änka/änkling.

**Tabell C 4. Moders civilstånd (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning.**

Moders civilstånd	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband
<b>Samtliga:</b>					
Ogift el. skild <sup>1</sup>	30,4	15,4	13,8	11,7	$\phi=0,22$
Gift <sup>2</sup>	69,6	84,6	86,2	88,3	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	7 333	1 471	970	8 141	
Total N	10 458	1 861	1 160	9 915	
<b>Män:</b>					
Ogift el. skild <sup>1</sup>	30,4	14,4	15,5	11,7	$\phi=0,21$
Gift <sup>2</sup>	69,6	85,6	84,5	88,3	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	7 225	1 421	834	4 308	
Total N	8 964	1 710	1 000	5 022	
<b>Kvinnor:</b>					
Ogift el. skild <sup>1</sup>	31,1	17,6	13,3	11,7	$\phi=0,21$
Gift <sup>2</sup>	68,9	82,4	86,7	88,3	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	1 024	125	143	4 192	
Total N	1 494	151	160	4 893	

<sup>1</sup>Inkl. gift ej sammanboende.

<sup>2</sup>Inkl. änka/änkling.

**Tabell C 5. Invandrarbakgrund (föräldrars födelse land). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning.**

<b>Invandrar- bakgrund</b>	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
<b>Samtliga:</b>						
Minst en förälder född utomlands	31,1	14,1	13,0	12,8	$\phi=0,22$	0,000
Svenskfödda föräldrar	68,9	85,9	87,0	87,2		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	9 649	1 628	991	8 830		
Total N	10 458	1 861	1 160	9 915		
<b>Män:</b>						
Minst en förälder född utomlands	30,9	14,0	13,3	12,5	$\phi=0,21$	0,000
Svenskfödda föräldrar	69,1	86,0	86,7	87,5		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	8 404	1 493	847	4 482		
Total N	8 964	1 710	1 000	5 022		
<b>Kvinnor:</b>						
Minst en förälder född utomlands	32,7	15,6	11,1	13,2	$\phi=0,21$	0,000
Svenskfödda föräldrar	67,3	84,4	88,9	86,8		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	1 245	135	144	4 348		
Total N	1 494	151	160	4 893		

**Tabell C 6. Invandrarbakgrund (föräldrars födelse land). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning.**

<b>Invandrar- bakgrund</b>	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband
<b>Samtliga:</b>					
Minst en förälder född utomlands	22,8	15,5	12,9	12,8	$\phi=0,13$
Svenskfödda föräldrar	77,2	84,5	87,1	87,2	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	8 432	1 658	1 045	8 830	
Total N	10 458	1 861	1 160	9 915	
<b>Män:</b>					
Minst en förälder född utomlands	21,8	16,8	14,5	12,5	$\phi=0,11$
Svenskfödda föräldrar	78,2	83,2	85,5	87,5	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	7 828	1 533	881	4 482	
Total N	8 964	1 710	1 000	5 022	
<b>Kvinnor:</b>					
Minst en förälder född utomlands	24,2	15,9	10,9	13,2	$\phi=0,12$
Svenskfödda föräldrar	75,8	84,1	59,1	86,8	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	1 100	132	147	4 348	
Total N	1 494	151	160	4 893	

**Tabell C 7. Faders utbildningsnivå (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning.**

Faders utbildningsnivå	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
<b>Samtliga:</b>						
Förgymnasial	56,9	63,9	60,6	56,0	$\phi=0,09$	0,000
Gymnasial <sup>1</sup>	34,1	28,4	31,8	29,8		
Eftergymnasial <sup>2</sup>	9,0	7,8	7,7	14,2		
Totalt	100,0	100,1	100,1	100,0		
Valid N	7 215	1 093	677	6 388		
Total N	10 458	1 861	1 160	9 915		
<b>Män:</b>						
Förgymnasial	56,8	64,8	60,5	56,1	$\phi=0,10$	0,000
Gymnasial <sup>1</sup>	34,2	28,1	31,7	29,1		
Eftergymnasial <sup>2</sup>	9,0	7,1	7,8	14,8		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	6 293	999	575	3 250		
Total N	8 964	1 710	1 000	5 022		
<b>Kvinnor:</b>						
Förgymnasial	57,5	54,3	60,8	56,0	$\phi=0,06$	0,014
Gymnasial <sup>1</sup>	33,3	30,9	32,4	30,5		
Eftergymnasial <sup>2</sup>	9,2	14,9	6,9	13,5		
Totalt	100,0	100,0	100,1	100,0		
Valid N	922	94	102	3 138		
Total N	1 494	151	160	4 893		

<sup>1</sup>Högst tre år.

<sup>2</sup>Inkl. fyraårigt tekniskt gymnasium.

**Tabell C 8. Moders utbildningsnivå (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning.**

Moders utbildningsnivå	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
<b>Samtliga:</b>						
Förgymnasial	57,6	74,6	72,0	62,4	$\phi=0,13$	0,000
Gymnasial <sup>1</sup>	32,7	20,4	23,4	25,2		
Eftergymnasial <sup>2</sup>	9,7	5,0	4,6	12,5		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,1		
Valid N	8 340	1 305	779	7 288		
Total N	10 458	1 861	1 160	9 915		
<b>Män:</b>						
Förgymnasial	57,5	75,5	72,1	61,9	$\phi=0,14$	0,000
Gymnasial <sup>1</sup>	32,8	20,1	23,0	25,1		
Eftergymnasial <sup>2</sup>	9,7	4,4	5,0	13,0		
Totalt	100,0	100,0	100,1	100,0		
Valid N	7 285	1 192	666	3 698		
Total N	8 964	1 710	1 000	5 022		
<b>Kvinnor:</b>						
Förgymnasial	58,7	65,5	71,7	62,8	$\phi=0,08$	0,000
Gymnasial <sup>1</sup>	32,1	23,0	25,7	25,2		
Eftergymnasial <sup>2</sup>	9,2	11,5	2,7	11,9		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	1 055	113	113	3 590		
Total N	1 494	151	160	4 893		

<sup>1</sup>Högst tre år.

<sup>2</sup>Inkl. fyraårigt tekniskt gymnasium.

**Tabell C 9. Faders utbildningsnivå (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning.**

Faders utbildningsnivå	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband
<b>Samtliga:</b>					
Förgymnasial	64,2	56,3	55,6	56,0	φ=0,12
Gymnasial <sup>1</sup>	28,9	29,4	31,6	29,8	
Eftergymnasial <sup>2</sup>	6,9	14,3	12,9	14,2	
Totalt	100,0	100,0	100,1	100,0	
Valid N	5 564	1 085	738	6 388	
Total N	10 458	1 861	1 160	9 915	
<b>Män:</b>					
Förgymnasial	65,1	60,9	54,3	56,1	φ=0,14
Gymnasial <sup>1</sup>	28,5	28,3	34,0	29,1	
Eftergymnasial <sup>2</sup>	6,4	10,8	11,7	14,8	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	5 162	982	639	3 250	
Total N	8 964	1 710	1 000	5 022	
<b>Kvinnor:</b>					
Förgymnasial	62,7	49,4	58,4	56,0	φ=0,08
Gymnasial <sup>1</sup>	29,8	32,6	28,7	30,5	
Eftergymnasial <sup>2</sup>	7,6	18,0	12,9	13,5	
Totalt	100,1	100,0	100,0	100,0	
Valid N	726	89	101	3 138	
Total N	1 494	151	160	4 893	

<sup>1</sup>Högst tre år.

<sup>2</sup>Inkl. fyraårigt tekniskt gymnasium.

**Tabell C 10. Moders utbildningsnivå (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning.**

Moders utbildningsnivå	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband
<b>Samtliga:</b>					
Förgymnasial	68,6	62,6	62,5	62,4	φ=0,12
Gymnasial <sup>1</sup>	25,2	21,1	30,2	25,2	
Eftergymnasial <sup>2</sup>	6,2	16,3	7,4	12,5	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,1	
Valid N	6 762	1 308	829	7 288	
Total N	10 458	1 861	1 160	9 915	
<b>Män:</b>					
Förgymnasial	69,8	66,7	62,3	61,9	φ=0,13
Gymnasial <sup>1</sup>	24,6	21,0	29,8	25,1	
Eftergymnasial <sup>2</sup>	5,7	12,2	7,9	13,0	
Totalt	100,1	99,9	100,0	100,0	
Valid N	6 288	1 184	719	3 698	
Total N	8 964	1 710	1 000	5 022	
<b>Kvinnor:</b>					
Förgymnasial	65,3	55,8	64,0	62,8	φ=0,08
Gymnasial <sup>1</sup>	27,8	23,1	29,8	25,2	
Eftergymnasial <sup>2</sup>	6,9	21,2	6,1	11,9	
Totalt	100,0	100,1	99,9	99,9	
Valid N	885	104	114	3 590	
Total N	1 494	151	160	4 893	

<sup>1</sup>Högst tre år.

<sup>2</sup>Inkl. fyraårigt tekniskt gymnasium.

**Tabell C 11. Faderns socioekonomiska indelning (SEI) (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning.**

Faderns SEI	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
<b>Samtliga:</b>						
Arbetare <sup>1</sup>	63,3	45,6	40,9	47,7	φ=0,18	0,000
Företagare <sup>2</sup>	9,3	16,1	19,4	10,7		
Övrigt <sup>3</sup>	27,4	38,3	39,7	41,6		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	6 702	1 411	870	7 641		
Total N	10 458	1 861	1 160	9 915		
<b>Män:</b>						
Arbetare <sup>1</sup>	63,7	46,5	40,6	47,7	φ=0,19	0,000
Företagare <sup>2</sup>	9,4	15,8	19,7	10,4		
Övrigt <sup>3</sup>	26,9	37,8	39,8	41,9		
Totalt	100,0	100,1	100,1	100,0		
Valid N	5 852	1 298	742	3 881		
Total N	8 964	1 710	1 000	5 022		
<b>Kvinnor:</b>						
Arbetare <sup>1</sup>	60,6	35,4	43,0	47,7	φ=0,12	0,000
Företagare <sup>2</sup>	8,8	19,5	18,0	11,0		
Övrigt <sup>3</sup>	30,6	45,1	39,1	41,3		
Totalt	100,0	100,0	100,1	100,0		
Valid N	850	113	128	3 760		
Total N	1 494	151	160	4 893		

<sup>1</sup>Facklärd eller ej facklärd arbetare.

<sup>2</sup>Inkl. anställda företagsledare, exklusive lantbrukare och fria yrkesutövare med akademikerkyrken.

<sup>3</sup>Tjänstemän på olika nivåer, fria yrkesutövare med akademikerkyrken, lantbrukare.

**Tabell C 12. Moderns socioekonomiska indelning (SEI) (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning.**

Moderns SEI	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
<b>Samtliga:</b>						
Arbetare <sup>1</sup>	62,0	43,2	40,7	46,0	φ=0,19	0,000
Företagare <sup>2</sup>	4,3	13,4	15,5	7,9		
Övrigt <sup>3</sup>	33,7	43,5	43,8	46,2		
Totalt	100,0	100,1	100,0	100,1		
Valid N	6 406	1 413	857	7 384		
Total N	10 458	1 861	1 160	9 915		
<b>Män:</b>						
Arbetare <sup>1</sup>	62,4	43,8	40,1	45,8	φ=0,21	0,000
Företagare <sup>2</sup>	4,1	13,3	15,6	7,6		
Övrigt <sup>3</sup>	33,5	42,9	44,2	46,6		
Totalt	100,0	100,0	99,9	100,0		
Valid N	5 582	1 289	735	3 737		
Total N	8 964	1 710	1 000	5 022		
<b>Kvinnor:</b>						
Arbetare <sup>1</sup>	59,1	36,3	44,3	46,2	φ=0,12	0,000
Företagare <sup>2</sup>	5,5	14,5	14,8	8,1		
Övrigt <sup>3</sup>	35,4	49,2	41,0	45,7		
Totalt	100,0	100,0	100,1	100,0		
Valid N	824	124	122	3 647		
Total N	1 494	151	160	4 893		

<sup>1</sup>Facklärd eller ej facklärd arbetare.

<sup>2</sup>Inkl. anställda företagsledare, exklusive lantbrukare och fria yrkesutövare med akademikerkyrken.

<sup>3</sup>Tjänstemän på olika nivåer, fria yrkesutövare med akademikerkyrken, lantbrukare.

**Tabell C 13. Faders socioekonomiska indelning (SEI) (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning.**

Faders SEI	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband
<b>Samtliga:</b>					
Arbetare <sup>1</sup>	62,5	39,9	39,0	47,7	φ=0,18
Företagare <sup>2</sup>	10,1	16,5	18,0	10,7	
Övrigt <sup>3</sup>	27,4	43,6	43,0	41,6	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	6 184	1 322	900	7 641	
Total N	10 458	1 861	1 160	9 915	
<b>Män:</b>					
Arbetare <sup>1</sup>	64,5	45,7	41,2	47,7	φ=0,20
Företagare <sup>2</sup>	10,6	15,8	16,3	10,4	
Övrigt <sup>3</sup>	24,9	38,5	42,5	41,9	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	5 763	1 256	769	3 881	
Total N	8 964	1 710	1 000	5 022	
<b>Kvinnor:</b>					
Arbetare <sup>1</sup>	60,8	34,0	37,6	47,7	φ=0,12
Företagare <sup>2</sup>	9,5	17,0	20,8	11,0	
Övrigt <sup>3</sup>	29,7	49,0	41,6	41,3	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	788	100	125	3 760	
Total N	1 494	151	160	4 893	

<sup>1</sup>Facklärd eller ej facklärd arbetare.

<sup>2</sup>Inkl. anställda företagsledare, exklusive lantbrukare och fria yrkesutövare med akademikerkyrken.

<sup>3</sup>Tjänstemän på olika nivåer, fria yrkesutövare med akademikerkyrken, lantbrukare.

**Tabell C 14. Moders socioekonomiska indelning (SEI) (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning.**

Moders SEI	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband
<b>Samtliga:</b>					
Arbetare <sup>1</sup>	59,5	38,3	45,8	46,0	φ=0,16
Företagare <sup>2</sup>	6,4	12,9	11,9	7,9	
Övrigt <sup>3</sup>	34,1	48,8	42,3	46,2	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,1	
Valid N	6 166	1 373	856	7 384	
Total N	10 458	1 861	1 160	9 915	
<b>Män:</b>					
Arbetare <sup>1</sup>	61,8	46,2	43,9	45,8	φ=0,17
Företagare <sup>2</sup>	6,4	12,3	11,3	7,6	
Övrigt <sup>3</sup>	31,8	41,5	44,8	46,6	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	5 720	1 198	743	3 737	
Total N	8 964	1 710	1 000	5 022	
<b>Kvinnor:</b>					
Arbetare <sup>1</sup>	57,5	30,4	48,7	46,2	φ=0,11
Företagare <sup>2</sup>	6,3	13,0	12,8	8,1	
Övrigt <sup>3</sup>	36,3	56,5	38,5	45,7	
Totalt	100,1	99,9	100,0	100,0	
Valid N	816	115	117	3 647	
Total N	1 494	151	160	4 893	

<sup>1</sup>Facklärd eller ej facklärd arbetare.

<sup>2</sup>Inkl. anställda företagsledare, exklusive lantbrukare och fria yrkesutövare med akademikerkyrken.

<sup>3</sup>Tjänstemän på olika nivåer, fria yrkesutövare med akademikerkyrken, lantbrukare.



**Tabell C 15. Faderns inkomst (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning.**

Faders inkomst	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
<b>Samtliga:</b>						
Låg <sup>1</sup>	12,5	7,5	6,7	4,9	φ=0,19	0,000
Medel	56,2	48,4	39,6	48,5		
Hög <sup>2</sup>	31,3	44,1	53,7	46,6		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	8 298	1 443	883	7 913		
Total N	10 458	1 861	1 160	9 915		
<b>Män:</b>						
Låg <sup>1</sup>	12,1	7,7	6,5	4,8	φ=0,18	0,000
Medel	56,5	49,1	39,8	48,4		
Hög <sup>2</sup>	31,4	43,2	53,7	46,7		
Totalt	100,0	100,0	100,0	99,9		
Valid N	7 231	1 325	752	4 013		
Total N	8 964	1 710	1 000	5 022		
<b>Kvinnor:</b>						
Låg <sup>1</sup>	14,8	5,1	7,6	4,9	φ=0,19	0,000
Medel	54,0	39,8	38,9	48,5		
Hög <sup>2</sup>	31,2	55,1	53,4	46,6		
Totalt	100,0	100,0	99,9	100,0		
Valid N	1 067	118	131	3 900		
Total N	1 494	151	160	4 893		

<sup>1</sup>Fadern tillhörde de 20 procent av samtliga (både män och kvinnor) som hade lägst inkomst i resp. FoB.

<sup>2</sup>Fadern tillhörde de 20 procent av samtliga (både män och kvinnor) som hade högst inkomst i resp. FoB.

**Tabell C 16. Moders inkomst (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning.**

Moders inkomst	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
<b>Samtliga:</b>						
Låg <sup>1</sup>	34,0	33,7	31,8	33,5	φ=0,05	0,000
Medel	62,8	60,6	61,9	61,7		
Hög <sup>2</sup>	3,2	5,7	6,3	4,7		
Totalt	100,0	100,0	100,0	99,9		
Valid N	8 886	1 531	932	8 440		
Total N	10 458	1 861	1 160	9 915		
<b>Män:</b>						
Låg <sup>1</sup>	33,8	34,0	31,6	33,1	φ=0,05	0,000
Medel	63,0	60,9	62,4	62,2		
Hög <sup>2</sup>	3,2	5,1	6,0	4,7		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	7 747	1 404	795	4 276		
Total N	8 964	1 710	1 000	5 022		
<b>Kvinnor:</b>						
Låg <sup>1</sup>	35,2	30,7	32,8	34,0	φ=0,07	0,000
Medel	61,7	57,5	59,1	61,2		
Hög <sup>2</sup>	3,1	11,8	8,0	4,8		
Totalt	100,1	99,9	99,9	100,0		
Valid N	1 139	127	137	4 164		
Total N	1 494	151	160	4 893		

<sup>1</sup>Modern tillhörde de 20 procent av samtliga (både män och kvinnor) som hade lägst inkomst i resp. FoB.

<sup>2</sup>Modern tillhörde de 20 procent av samtliga (både män och kvinnor) som hade högst inkomst i resp. FoB.

**Tabell C 17. Faders inkomst (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning.**

Faders inkomst	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband
<b>Samtliga:</b>					
Låg <sup>1</sup>	12,3	6,3	5,5	4,9	φ=0,19
Medel	55,2	42,6	39,8	48,5	
Hög <sup>2</sup>	32,5	51,1	54,7	46,6	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	7 074	1 437	943	7 913	
Total N	10 458	1 861	1 160	9 915	
<b>Män:</b>					
Låg <sup>1</sup>	11,5	7,4	5,6	4,8	φ=0,17
Medel	56,4	51,3	40,0	48,4	
Hög <sup>2</sup>	32,1	41,4	54,4	46,7	
Totalt	100,0	100,1	100,0	99,9	
Valid N	6 619	1 359	790	4 013	
Total N	8 964	1 710	1 000	5 022	
<b>Kvinnor:</b>					
Låg <sup>1</sup>	13,1	4,4	5,3	4,9	φ=0,16
Medel	54,4	36,3	39,8	48,5	
Hög <sup>2</sup>	32,5	59,3	54,9	46,6	
Totalt	100,0	99,9	100,0	100,0	
Valid N	906	113	133	3 900	
Total N	1 494	151	160	4 893	

<sup>1</sup>Fadern tillhörde de 20 procent av samtliga (både män och kvinnor) som hade lägst inkomst i resp. FoB.

<sup>2</sup>Fadern tillhörde de 20 procent av samtliga (både män och kvinnor) som hade högst inkomst i resp. FoB.

**Tabell C 18. Moders inkomst (då barnet var minst 5 år). Jämförelse mellan grupper. (<65 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning.**

Moders inkomst	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband
<b>Samtliga:</b>					
Låg <sup>1</sup>	33,7	32,7	25,9	33,5	φ=0,11
Medel	63,0	56,2	64,8	61,7	
Hög <sup>2</sup>	3,2	11,0	9,3	4,7	
Totalt	99,9	100,0	100,0	99,9	
Valid N	7 783	1 533	988	8 440	
Total N	10 458	1 861	1 160	9 915	
<b>Män:</b>					
Låg <sup>1</sup>	33,5	32,2	28,5	33,1	φ=0,05
Medel	63,0	62,9	64,2	62,2	
Hög <sup>2</sup>	3,5	5,0	7,4	4,7	
Totalt	100,0	100,1	100,1	100,0	
Valid N	7 221	1 412	826	4 276	
Total N	8 964	1 710	1 000	5 022	
<b>Kvinnor:</b>					
Låg <sup>1</sup>	34,0	33,1	24,1	34,0	φ=0,12
Medel	63,4	47,9	65,2	61,2	
Hög <sup>2</sup>	2,5	19,0	10,6	4,8	
Totalt	99,9	100,0	99,9	100,0	
Valid N	1 020	121	141	4 164	
Total N	1 494	151	160	4 893	

<sup>1</sup>Modern tillhörde de 20 procent av samtliga (både män och kvinnor) som hade lägst inkomst i resp. FoB.

<sup>2</sup>Modern tillhörde de 20 procent av samtliga (både män och kvinnor) som hade högst inkomst i resp. FoB.

**Tabell C 19. Översikt av samband ( $\phi$ ) mellan lagförd för stöld respektive lagförd för skattebrott samt misstänkt för skattebrott och dikotoma variabler rörande föräldrar. Särredovisat för ovägt respektive vägt material. Gruppen övriga befolkningen (jämförelsepopulation) har viktats efter respektive brottsgrupp ålders-, köns- och antalsmässigt.<sup>1</sup> Resultatet av signifikansprövning redovisas för det ovägda materialet.**

Variabler	Ovägt material			Vägt material		
	Lagförd stöld	Lagförd skattebrott	Misstänkt skattebrott	Lagförd stöld	Lagförd skattebrott	Misstänkt skattebrott
<b>Moders ålder</b> (0= -24 1= 25-)	-0,20	-0,05	-0,02 (i.s.)	-0,19	-0,08	-0,04
<b>Faders ålder</b> (0= -24 1= 25-)	-0,15	-0,04	-0,03	-0,13	-0,07	-0,06
<b>Invandrarbakgrund</b> (0= svenskfödda föräldrar 1= minst en utrikes född)	0,22	0,01 (i.s.)	0,00 (i.s.)	0,16	0,06	0,05
<b>Moders civilstånd</b> (0= gift 1= ogift el. skild)	0,31	-0,02 (i.s.)	-0,03	0,24	0,05	0,03
<b>Faders civilstånd</b> (0= gift 1= ogift el. skild)	0,31	-0,01 (i.s.)	-0,04	0,24	0,07	0,01
<b>Faders utbildningsnivå</b> (0= förgymnasial 1= minst gymnasial)	-0,01 (i.s.)	-0,06	-0,03 (i.s.)	-0,10	0,00	0,03
<b>Moders utbildningsnivå</b> (0= förgymnasial 1= minst gymnasial)	0,05	-0,09	-0,06	-0,09	-0,01	0,02
<b>Faders SEI arbetare</b> (0= övrigt 1= arbetare)	0,16	-0,02 (i.s.)	-0,04	0,18	-0,04	-0,08
<b>Moders SEI arbetare</b> (0= övrigt 1= arbetare)	0,16	-0,02 (i.s.)	-0,03	0,17	-0,03	-0,05
<b>Faders SEI företagare</b> (0= övrigt 1= företagare)	-0,02	0,06	0,08	0,00	0,07	0,11
<b>Moders SEI företagare</b> (0= övrigt 1= företagare)	-0,07	0,07	0,08	-0,02	0,07	0,10
<b>Faders SEI tjänstemän m.fl.</b> (0= övrigt 1= tjänstemän m.fl.)	-0,15	-0,02 (i.s.)	-0,01 (i.s.)	-0,18	-0,01	0,00
<b>Moders SEI tjänstemän m.fl.</b> (0= övrigt 1= tjänstemän m.fl.)	-0,13	-0,02 (i.s.)	-0,01 (i.s.)	-0,17	-0,02	-0,01
<b>Faders SEI oklassificerbar</b> (0= övrigt 1= oklassificerbar)	0,10	-0,01 (i.s.)	-0,02 (i.s.)	0,07	0,02	0,02
<b>Moders SEI oklassificerbar</b> (0= övrigt 1= oklassificerbar)	0,10	-0,03	-0,02 (i.s.)	0,06	-0,01	0,01
<b>Faders inkomst</b> (0= låg el. medel 1= hög)	-0,16	-0,02 (i.s.)	0,04	-0,17	-0,03	0,06
<b>Moders inkomst</b> (0= låg el. medel 1= hög)	-0,04	0,02 (i.s.)	0,02 (i.s.)	-0,06	0,04	0,05

(i.s.) = icke signifikant ( $p > 0,01$ )

<sup>1</sup> Eftersom gruppen lagförda för stöld är större än urvalet av övriga befolkningen viktades stöldgruppen ner antalsmässigt till samma antal som gruppen övriga.

**Tabell C 20. Boende i typ av region. Jämförelse mellan grupper. (16-64 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning.**

Typ av region	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
<b>Samtliga:</b>						
Ej storstadsregion	60,9	62,8	65,3	64,7	$\phi=0,04$	0,000
Storstadsregion	39,1	37,2	34,7	35,3		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	10 177	1 861	1 160	9 747		
Total N	10 177	1 861	1 160	9 747		
<b>Män:</b>						
Ej storstadsregion	62,2	63,0	64,7	64,5	$\phi=0,02$	0,04
Storstadsregion	37,8	37,0	35,3	35,5		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	8 735	1 710	1 000	4 935		
Total N	8 735	1 710	1 000	4 935		
<b>Kvinnor:</b>						
Ej storstadsregion	52,7	60,3	68,8	64,9	$\phi=0,11$	0,000
Storstadsregion	47,3	39,7	31,3	35,1		
Totalt	100,0	100,0	100,1	100,0		
Valid N	1 442	151	160	4 812		
Total N	1 442	151	160	4 812		

**Tabell C 21. Medborgarskap (31/12 1995). Jämförelse mellan grupper. (15-64 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning.**

Medborgarskap	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
<b>Samtliga:</b>						
Svenskt	85,9	94,3	93,3	93,1	$\phi=0,12$	0,000
Ej svenskt	14,1	5,7	6,7	6,9		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	10 459	1 861	1 160	9 915		
Total N	10 458	1 861	1 160	9 915		
<b>Män:</b>						
Svenskt	86,9	94,2	92,7	93,2	$\phi=0,11$	0,000
Ej svenskt	13,1	5,8	7,3	6,8		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	8 964	1 710	1 000	5 022		
Total N	8 964	1 710	1 000	5 022		
<b>Kvinnor:</b>						
Svenskt	79,9	95,4	96,9	92,9	$\phi=0,19$	0,000
Ej svenskt	20,1	4,6	3,1	7,1		
Totalt	100,0	100,0	100,1	100,0		
Valid N	1 494	151	160	4 893		
Total N	1 494	151	160	4 893		

**Tabell C 22. Civilstånd (år 1995). Jämförelse mellan grupper. (20-64 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning.**

Civilstånd	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
<b>Samtliga:</b>						
Ogift	74,9	29,5	27,3	40,8	$\phi=0,43$	0,000
Skild	15,0	18,1	17,2	10,1		
Änka/änkling	0,4	0,5	0,7	1,5		
Gift	9,8	51,8	54,8	47,7		
Totalt	100,1	99,9	100,0	100,1		
Valid N	7 273	1 855	1 156	8 976		
Total N	7 295	1 861	1 158	9 025		
<b>Män:</b>						
Ogift	79,2	30,3	27,5	45,4	$\phi=0,47$	0,000
Skild	13,1	18,3	17,3	9,2		
Änkling	0,3	0,5	0,7	0,5		
Gift	7,5	50,9	54,5	44,8		
Totalt	100,1	100,0	100,0	99,9		
Valid N	6 175	1 705	996	4 542		
Total N	6 194	1 710	998	4 566		
<b>Kvinnor:</b>						
Ogift	50,5	21,3	26,3	36,0	$\phi=0,25$	0,000
Skild	25,5	16,0	16,9	10,9		
Änka	0,9	0,7	0,6	2,4		
Gift	23,0	62,0	56,3	50,7		
Totalt	99,9	100,0	100,1	100,0		
Valid N	1 098	150	160	4 434		
Total N	1 101	151	160	4 459		

**Tabell C 23. Civilstånd (år 1995). Jämförelse mellan grupper. (20-64 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning.**

Civilstånd	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband
<b>Samtliga:</b>					
Ogift	50,3	33,9	37,4	40,8	$\phi=0,32$
Skild	29,1	15,4	14,4	10,1	
Änka/änkling	1,5	0,5	0,7	1,5	
Gift	19,1	50,1	47,5	47,7	
Totalt	100,0	99,9	100,0	100,0	
Valid N	7 202	1 833	1 156	8 976	
Total N	7 295	1 861	1 158	9 025	
<b>Män:</b>					
Ogift	60,9	41,1	39,6	45,4	$\phi=0,37$
Skild	26,2	14,9	13,7	9,2	
Änkling	0,5	0,4	0,5	0,5	
Gift	12,4	43,6	46,3	44,8	
Totalt	100,0	100,0	100,1	99,9	
Valid N	6 179	1 706	996	4 542	
Total N	6 194	1 710	998	4 566	
<b>Kvinnor:</b>					
Ogift	39,5	26,5	35,2	36,0	$\phi=0,26$
Skild	32,3	15,6	15,1	10,9	
Änka	2,5	0,7	0,6	2,4	
Gift	25,7	57,1	49,1	50,7	
Totalt	100,0	99,9	100,0	100,0	
Valid N	1 099	147	159	4 434	
Total N	1 101	151	160	4 459	

**Tabell C 24. Antal genomgångna skilsmässor (31/12 år 1995). Jämförelse mellan grupper. (20-64 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning.**

<b>Antal skilsmässor</b>	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband
<b>Samtliga:</b>					
0	66,1	76,6	78,0	86,0	$\phi=0,23$
1	25,6	19,3	19,6	12,7	
2 eller fler	8,3	4,1	2,4	1,3	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	7 202	1 834	1 158	8 976	
Total N	7 295	1 861	1 158	9 025	
<b>Män:</b>					
0	70,6	76,0	79,2	86,4	$\phi=0,18$
1	22,4	19,1	18,3	12,4	
2 eller fler	7,0	4,9	2,5	1,2	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	6 179	1 706	997	4 542	
Total N	6 194	1 710	998	4 566	
<b>Kvinnor:</b>					
0	61,3	76,9	76,4	85,5	$\phi=0,26$
1	29,0	19,7	21,1	13,1	
2 eller fler	9,6	3,4	2,5	1,5	
Totalt	99,9	100,0	100,0	100,1	
Valid N	1 099	147	161	4 434	
Total N	1 101	151	160	4 459	

**Tabell C 25. Antal biologiska barn (31/12 år 1995). Jämförelse mellan grupper. (20-64 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning.**

<b>Antal barn</b>	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband
<b>Samtliga:</b>					
0	35,4	26,9	26,4	34,2	$\phi=0,08$
1-2	42,2	45,4	48,6	45,8	
3 eller fler	22,4	27,7	25,0	20,1	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,1	
Valid N	7 202	1 835	1 157	8 976	
Total N	7 295	1 861	1 158	9 025	
<b>Män:</b>					
0	43,9	28,1	29,9	39,1	$\phi=0,13$
1-2	38,0	43,8	44,5	42,5	
3 eller fler	18,0	28,1	25,6	18,3	
Totalt	99,9	100,0	100,0	99,9	
Valid N	6 178	1 706	997	4 542	
Total N	6 194	1 710	998	4 566	
<b>Kvinnor:</b>					
0	26,6	25,9	23,1	29,0	$\phi=0,05$
1-2	46,6	46,9	52,5	49,1	
3 eller fler	26,8	27,2	24,4	21,9	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	1 099	147	160	4 434	
Total N	1 101	151	160	4 459	

**Tabell C 26. Ålder vid första biologiska barn (tom 31/12 år 1995). Jämförelse mellan grupper. (<64 år 1996). Vägt material (endast de som fått barn). Procentuell fördelning.**

Ålder vid första barn	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband
<b>Samtliga:</b>					
-24	64,6	56,2	48,5	44,5	$\phi=0,17$
25-	35,4	43,8	51,5	55,5	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	3 269	1 529	939	5 931	
Total N	3 268	1 529	939	5 931	
<b>Män:</b>					
-24	53,7	43,1	40,0	32,6	$\phi=0,18$
25-	46,3	56,9	60,0	67,4	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	2 532	1 406	806	2 773	
Total N	2 532	1 406	806	2 773	
<b>Kvinnor:</b>					
-24	74,2	67,5	55,6	55,0	$\phi=0,15$
25-	25,8	32,5	44,4	45,0	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	736	123	133	3 158	
Total N	736	123	133	3 158	

**Tabell C 27. Utbildning, högsta avslutade, nivå. Jämförelse mellan grupper. (20-64 år 1996). Ej vägt material. Procentuell fördelning.**

Utbildningsnivå	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
<b>Samtliga:</b>						
Förgymnasial	50,1	33,9	31,1	24,5	$\phi=0,33$	0,000
Gymnasial <sup>1</sup>	46,5	49,2	49,7	49,2		
Eftergymnasial <sup>2</sup>	3,3	17,0	19,2	26,3		
Totalt	99,9	100,1	100,0	100,0		
Valid N	6 840	1 804	1 119	8 908		
Total N	7 295	1 861	1 158	9 025		
<b>Män:</b>						
Förgymnasial	50,3	34,4	31,7	25,9	$\phi=0,33$	0,000
Gymnasial <sup>1</sup>	47,1	48,9	49,7	48,6		
Eftergymnasial <sup>2</sup>	2,6	16,7	18,6	25,5		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	5 815	1 656	964	4 506		
Total N	6 194	1 710	998	4 566		
<b>Kvinnor:</b>						
Förgymnasial	49,1	27,7	27,1	23,1	$\phi=0,24$	0,000
Gymnasial <sup>1</sup>	43,1	52,7	49,7	49,8		
Eftergymnasial <sup>2</sup>	7,8	19,6	23,2	27,1		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	1 025	148	155	4 402		
Total N	1 101	151	160	4 459		

<sup>1</sup>Högst tre år.

<sup>2</sup>Inkl. fyraårigt tekniskt gymnasium.

**Tabell C 28. Utbildning, högsta avslutade, nivå. Jämförelse mellan grupper. (20-64 år 1996). Vägt material. Procentuell fördelning.**

Utbildningsnivå	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband
<b>Samtliga:</b>					
Förgymnasial	49,1	33,5	26,8	24,5	$\phi=0,29$
Gymnasial <sup>1</sup>	44,3	49,8	54,0	49,2	
Eftergymnasial <sup>2</sup>	6,6	16,7	19,2	26,3	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	6 729	1 782	1 123	8 908	
Total N	7 295	1 861	1 158	9 025	
<b>Män:</b>					
Förgymnasial	50,1	37,1	30,1	25,9	$\phi=0,31$
Gymnasial <sup>1</sup>	45,8	48,4	53,4	48,6	
Eftergymnasial <sup>2</sup>	4,1	14,5	16,5	25,5	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	5 796	1 664	967	4 506	
Total N	6 194	1 710	998	4 566	
<b>Kvinnor:</b>					
Förgymnasial	48,1	29,6	23,7	23,1	$\phi=0,23$
Gymnasial <sup>1</sup>	42,7	51,4	54,5	49,8	
Eftergymnasial <sup>2</sup>	9,2	19,0	21,8	27,1	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	1 023	142	156	4 402	
Total N	1 101	151	160	4 459	

<sup>1</sup>Högst tre år.

<sup>2</sup>Inkl. fyraårigt tekniskt gymnasium.



**Tabell C 29. Medelbetyg (slutbetyg). Endast de som slutat grundskolan 1988 el. senare (15-25 år 1996). Jämförelse mellan grupper. Ej vägt material. Procentuell fördelning.**

Medelbetyg	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
<b>Samtliga:</b>						
Lågt (-2,7)	73,9	46,2	45,0	24,2	$\phi=0,49$	0,000
Medel (2,71-3,70)	23,9	46,2	45,0	53,1		
Högt (3,71-)	2,2	7,7	10,0	22,8		
Totalt	100,0	100,1	100,0	100,1		
Valid N	4 624	26	20	1 743		
Total N <sup>1</sup>	5 510	37	27	2 080		
<b>Män:</b>						
Lågt (-2,7)	76,4	47,8	56,3	29,8	$\phi=0,43$	0,000
Medel (2,71-3,70)	22,1	43,5	43,8	52,9		
Högt (3,71-)	1,5	8,7	0,0	17,3		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	4 090	23	16	889		
Total N <sup>1</sup>	4 863	32	23	1 049		
<b>Kvinnor:<sup>2</sup></b>						
Lågt (-2,7)	55,1	-	-	18,3	$\phi=0,40$	0,000
Medel (2,71-3,70)	37,5	-	-	53,3		
Högt (3,71-)	7,5	-	-	28,5		
Totalt	100,1	-	-	100,1		
Valid N	534			854		
Total N <sup>1</sup>	647			1 031		

<sup>1</sup> 17 år eller yngre år 1988. De som avslutat grundskolan i annat land medför visst bortfall.

<sup>2</sup> Kvinnliga skattebrottslingar har exkluderats.

- för få individer för att tillåta beräkningar.

**Tabell C 30. Socioekonomisk indelning (SEI) år 1990. Endast 26-64 år (20-58 år 1990) Jämförelse mellan grupper. Ej vägt material. Procentuell fördelning.**

SEI	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
<b>Samtliga:</b>						
Arbetare <sup>1</sup>	79,1	27,9	32,5	48,3	$\phi=0,42$	0,000
Tjm-låg/mellan	15,6	23,9	26,8	33,7		
Tjm-högre <sup>2</sup>	1,8	15,4	14,6	11,9		
Företagare <sup>3</sup>	3,3	30,4	24,6	4,7		
Lantbrukare	0,2	2,3	1,4	1,4		
Totalt	100,0	99,9	99,9	100,0		
Valid N	1 513	1 199	772	6 215		
Total N <sup>4</sup>	4 720	1 807	1 118	7 620		
<b>Män:</b>						
Arbetare	82,1	28,8	31,5	50,6	$\phi=0,44$	0,000
Tjm-låg/mellan	12,9	22,9	24,1	26,4		
Tjm-högre	1,4	15,4	15,5	14,5		
Företagare	3,5	30,5	27,4	6,5		
Lantbrukare	0,2	2,5	1,5	2,0		
Totalt	100,1	100,1	100,0	100,0		
Valid N	1 198	1 094	660	3 160		
Total N	3 937	1 661	963	3 860		
<b>Kvinnor:</b>						
Arbetare	67,9	19,0	38,4	46,0	$\phi=0,28$	0,000
Tjm-låg/mellan	26,0	35,2	42,9	41,2		
Tjm-högre	3,2	16,2	9,8	9,3		
Företagare	2,5	28,6	8,0	2,8		
Lantbrukare	0,3	1,0	0,9	0,8		
Totalt	99,9	100,0	100,0	100,1		
Valid N	315	105	112	3 055		
Total N	783	146	155	3 760		

<sup>1</sup> Facklärd eller ej facklärd arbetare.

<sup>2</sup> Inkl. fria yrkesutövare med akademikerkyrken. Andelen fria yrkesutövare med akademikerkyrken är 0,0 bland lagförda för stöld, 1,7 bland lagförda för skattebrott, 0,5 bland misstänkta för skattebrott och 0,2 bland övriga.

<sup>3</sup> Exkl. lantbrukare, fria yrkesutövare med akademikerkyrken.

<sup>4</sup> 20-58 år (år 1990) och tillhörde populationen i FoB90.

**Tabell C 31. Socioekonomisk indelning (SEI) år 1990. Endast 26-64 år (20-58 år 1990). Jämförelse mellan grupper. Vägt material. Procentuell fördelning.**

SEI	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband
<b>Samtliga:</b>					
Arbetare <sup>1</sup>	67,3	26,1	35,8	48,3	
Tjm-låg/mellan	26,3	29,1	35,3	33,7	
Tjm-högre <sup>2</sup>	2,2	15,0	11,8	11,9	
Företagare <sup>3</sup>	3,6	28,2	16,0	4,7	$\phi=0,36$
Lantbrukare	0,5	1,6	1,0	1,4	
Totalt	99,9	100,0	99,9	100,0	
Valid N	1 845	1 209	779	6 215	
Total N <sup>4</sup>	4 720	1 807	1 118	7 620	
<b>Män:</b>					
Arbetare	73,9	29,6	33,2	50,6	
Tjm-låg/mellan	18,7	23,5	25,8	26,4	
Tjm-högre	1,7	14,4	14,4	14,5	
Företagare	5,3	30,1	25,2	6,5	$\phi=0,39$
Lantbrukare	0,3	2,4	1,4	2,0	
Totalt	99,9	100,0	100,0	100,0	
Valid N	1 259	1 076	654	3 160	
Total N	3 937	1 661	963	3 860	
<b>Kvinnor:</b>					
Arbetare	62,8	22,5	38,7	46,0	
Tjm-låg/mellan	31,7	34,3	44,1	41,2	
Tjm-högre	2,5	15,7	9,0	9,3	
Företagare	2,5	26,5	7,2	2,8	$\phi=0,25$
Lantbrukare	0,6	1,0	0,9	0,8	
Totalt	100,1	100,0	99,9	100,1	
Valid N	363	102	111	3 055	
Total N	783	146	155	3 760	

<sup>1</sup> Facklärd eller ej facklärd arbetare.

<sup>2</sup> Inkl. fria yrkesutövare med akademikerkyrken.

<sup>3</sup> Exkl. lantbrukare, fria yrkesutövare med akademikerkyrken.

<sup>4</sup> 20-58 år (år 1990) och tillhörde populationen i FoB90.

**Tabell C 32. Juridisk form (företag, novemberanställningen 1995). Samtliga 19-64 år (18-63 år 1995) Jämförelse mellan grupper. Ej vägt material . Procentuell fördelning.**

Juridisk form	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
Fysisk person	4,8	23,0	16,3	4,6		
Handelsbolag, kommanditbolag	2,3	3,3	2,3	1,4		
Bankaktiebolag	0,2	0,3	0,1	0,9		
Övriga aktiebolag	55,1	62,6	69,2	50,2		
Ekonomiska föreningar	2,2	1,2	0,7	1,7		
Ideella föreningar	2,1	1,0	1,7	2,3		
Övriga stiftelser och fonder	0,3	0,1	0,6	0,9		
Statliga enheter	1,9	1,8	2,0	5,9		
Primärkommuner	26,3	4,3	4,7	21,4		
Landsting	2,5	0,8	1,8	7,3		
Enheter inom svenska kyrkan	0,3	0,2	0,2	0,8		
Statliga regional myndigheter	1,6	0,2	0,1	0,8	$\phi=0,35$	0,000
Övrigt <sup>1</sup>	0,4	1,1	0,3	1,8		
<b>Totalt</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>99,9</b>		
Valid N	2 964	1 368	900	7 668		
Total N <sup>2</sup>	2 988	1 427	918	7 708		

<sup>1</sup> Enkla bolag, försäkringsaktiebolag, kommunalförbund, allmänna försäkringskassor, offentliga korporationer och anstalter, ömsesidiga försäkringsbolag, sparbanken, understödsföreningar, erkända arbetslöshetskassor, utländska juridiska personer.

<sup>2</sup> Antal som har uppgift om anställning november 1995 (ej arbetslösa).

**Tabell C 33. Sektortillhörighet (företag, anställningen november 1995). Endast 19-64 år (18-63 år 1995) Jämförelse mellan grupper. Ej vägt material. Procentuell fördelning.**

Sektor	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
<b>Samtliga:</b>						
Offentlig sektor <sup>1</sup>	39,1	8,9	10,2	42,9		
Aktiebolag, ej offentligt ägda	48,5	59,0	66,4	45,1		
Övriga företag, ej offentligt ägda	8,0	29,7	20,4	7,4	$\phi=0,32$	0,000
Övriga organisationer	4,5	2,4	2,9	4,6		
<b>Totalt</b>	<b>100,1</b>	<b>100,0</b>	<b>99,9</b>	<b>100,0</b>		
Valid N	2 988	1 427	918	7 708		
Total N <sup>2</sup>	7 883	1 855	1 157	9 161		
<b>Män:</b>						
Offentlig sektor <sup>1</sup>	35,8	7,6	7,9	27,4		
Aktiebolag, ej offentligt ägda	51,0	59,9	67,4	58,8		
Övriga företag, ej offentligt ägda	9,0	30,1	21,8	9,3	$\phi=0,31$	0,000
Övriga organisationer	4,3	2,4	2,9	4,4		
<b>Totalt</b>	<b>100,1</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>99,9</b>		
Valid N	2 554	1 309	788	3 947		
Total N <sup>2</sup>	6 725	1 705	997	4 641		
<b>Kvinnor:</b>						
Offentlig sektor <sup>1</sup>	58,3	23,7	24,6	59,2		
Aktiebolag, ej offentligt ägda	34,1	49,2	60,8	30,6		
Övriga företag, ej offentligt ägda	2,1	25,4	11,5	5,4	$\phi=0,21$	0,000
Övriga organisationer	5,5	1,7	3,1	4,8		
<b>Totalt</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>		
Valid N	434	118	130	3 761		
Total N <sup>2</sup>	1 158	150	160	4 520		

<sup>1</sup> Statlig förvaltning, statliga affärsverk, primärkommunal förvaltning, landsting, övriga offentliga institutioner, statligt ägda företag och organisationer, kommunalt ägda företag och organisationer.

<sup>2</sup> Totalt antal 19-64 år 1996 (18-63 år 1995) exklusive ej folkbokförda 1995.

**Tabell C 34. Näringsgren, huvudavdelning enligt SNI92 (novemberanställningen 1995). Samtliga 19-64 år (18-63 år 1995) Jämförelse mellan grupper. Ej vägt material . Procentuell fördelning.**

Näringsgren, huvudavdelning	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
Jord- och skogs- bruk, jakt, fiske	3,3	3,2	2,8	2,3		
Mineralutvinning	0,2	0,2	0,0	0,3		
Tillverkning	24,2	13,5	16,4	19,5		
El-,gas-,värme-, o vattenförsörjning	0,4	0,3	0,1	0,7		
Byggyrksamhet	8,0	13,9	13,4	5,7		
Parti- o detalj- handel; Rep. av motorfordon, hushålls- och personliga artiklar	11,6	18,1	21,8	11,6		
Hotell- och restaurang yrksamhet	7,4	6,3	6,1	2,8		
Transport, magasinering o kommunikation	8,7	15,2	11,1	6,7		
Finansiell yrksamhet	0,4	1,6	0,5	2,2		
Fastighets- och uthyrnings yrksamhet, företagstjänster	11,0	17,6	13,8	9,2		
Offentlig förvaltning och försvar, obligatorisk socialförsäkring	3,7	2,2	2,5	5,9		
Utbildning	3,4	2,4	2,8	7,3		
Hälso- och sjukvård, sociala tjänster; veterinär- yrksamhet	12,7	3,1	5,0	21,1	$\phi=0,31$	0,000
Andra samhällliga och personliga tjänster	5,0	2,4	3,7	4,6		
Totalt	100,0	100,0	100,0	99,9		
Valid N	2 543	1 277	856	7 473		
Total N <sup>1</sup>	2 988	1 427	918	7 708		

<sup>1</sup> Antal som har uppgift om anställning november 1995 (ej arbetslösa).

**Tabell C 35. Antal sysselsatta på arbetsstället (novemberanställningen 1995). Endast 19-64 år (18-63 år 1995) Jämförelse mellan grupper. Ej vägt material . Procentuell fördelning.**

Antal sysselsatta	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
<b>Samtliga:</b>						
1	4,6	23,8	16,8	5,2		
2-10	21,2	44,9	48,8	18,5		
11-50	30,6	19,5	21,3	28,9		
51-100	13,1	4,1	5,0	13,1		
101-1000	23,6	6,3	6,0	24,7	$\phi=0,38$	0,000
1001-	6,9	1,4	2,1	9,7		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,1		
Valid N	2 283	1 204	820	6 965		
Total N <sup>1</sup>	2 988	1 427	918	7 708		
<b>Män:</b>						
1	4,9	24,7	18,2	7,1		
2-10	22,9	45,0	48,9	20,6		
11-50	30,4	19,4	21,0	26,1		
51-100	13,4	3,9	4,5	11,8		
101-1000	22,3	5,8	5,8	26,2	$\phi=0,40$	0,000
1001-	6,1	1,2	1,6	8,2		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	1 943	1 104	704	3 606		
Total N <sup>1</sup>	2 554	1 309	788	3 947		
<b>Kvinnor:</b>						
1	2,9	14,0	8,6	3,1		
2-10	11,8	43,0	48,3	16,3		
11-50	31,5	21,0	23,3	31,8		
51-100	11,2	6,0	7,8	14,5		
101-1000	31,2	12,0	6,9	23,1	$\phi=0,23$	0,000
1001-	11,5	4,0	5,2	11,2		
Totalt	100,1	100,0	100,1	100,0		
Valid N	340	100	116	3 359		
Total N <sup>1</sup>	434	118	130	3 761		

<sup>1</sup> Antal som har uppgift om anställning november 1995 (ej arbetslösa). Visst bortfall beroende på att vissa kategorier anställda som inte kan placeras på arbetsställe inte erhåller något s.k. CFAR-nummer (se *Bakgrundsfakta till arbetsmarknads- och utbildningsstatistiken*, SCB 2001:2, sid. 160, 162).

**Tabell C 36. Summa förvärvs- och kapitalinkomst 1995. Endast 19-64 år (18-63 år 1995). Jämförelse mellan grupper. Ej vägt material. Procentuell fördelning.**

Summa förvärvs- och kapitalinkomst	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
<b>Samtliga:</b>						
Låg <sup>1</sup>	70,9	28,0	26,6	20,0	φ=0,51	0,000
Medel <sup>2</sup>	27,7	46,7	44,6	60,0		
Hög <sup>3</sup>	1,4	25,3	28,8	20,0		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	7 883	1 855	1 157	9 161		
Total N <sup>4</sup>	7 883	1 855	1 157	9 161		
<b>Män:</b>						
Låg <sup>1</sup>	71,5	28,3	26,9	18,3	φ=0,54	0,000
Medel <sup>2</sup>	27,1	45,7	43,4	51,4		
Hög <sup>3</sup>	1,4	25,9	29,7	30,2		
Totalt	100,0	99,9	100,0	99,9		
Valid N	6 725	1 705	997	4 641		
Total N <sup>4</sup>	6 725	1 705	997	4 641		
<b>Kvinnor:</b>						
Låg <sup>1</sup>	67,1	24,0	25,0	21,7	φ=0,40	0,000
Medel <sup>2</sup>	31,5	58,0	51,9	68,8		
Hög <sup>3</sup>	1,4	18,0	23,1	9,5		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	1 158	150	160	4 520		
Total N <sup>4</sup>	1 158	150	160	4 520		

<sup>1</sup> 0-78 416 kr.

<sup>2</sup> 78 417-219 520 kr.

<sup>3</sup> 219 521 kr eller mer.

<sup>4</sup> 19-64 år (år 1996, 18-63 år 1995) exklusive ej folkbokförda 1995.

**Tabell C 37. Summa förvärvs- och kapitalinkomst 1995. Endast 19-64 år (18-63 år 1995). Jämförelse mellan grupper. Vägt material. Procentuell fördelning.**

Summa förvärvs- och kapitalinkomst	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband
<b>Samtliga:</b>					
Låg <sup>1</sup>	58,4	31,4	27,1	20,0	φ=0,40
Medel <sup>2</sup>	38,1	48,1	49,9	60,0	
Hög <sup>3</sup>	3,4	20,5	23,1	20,0	
Totalt	99,9	100,0	100,1	100,0	
Valid N	7 883	1 855	1 157	9 161	
Total N <sup>4</sup>	7 883	1 855	1 157	9 161	
<b>Män:</b>					
Låg <sup>1</sup>	61,5	30,9	29,8	18,3	φ=0,45
Medel <sup>2</sup>	35,6	45,7	45,0	51,4	
Hög <sup>3</sup>	3,0	23,3	25,2	30,2	
Totalt	100,1	99,9	100,0	99,9	
Valid N	6 725	1 705	997	4 641	
Total N <sup>4</sup>	6 725	1 705	997	4 641	
<b>Kvinnor:</b>					
Låg <sup>1</sup>	55,3	32,0	24,4	21,7	φ=0,31
Medel <sup>2</sup>	40,7	50,7	55,0	68,8	
Hög <sup>3</sup>	4,0	17,3	20,6	9,5	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	1 159	150	160	4 520	
Total N <sup>4</sup>	1 158	150	160	4 520	

<sup>1</sup> 0-78 416 kr.

<sup>2</sup> 78 417-219 520 kr.

<sup>3</sup> 219 521 kr eller mer.

<sup>4</sup> 19-64 år (år 1996, 18-63 år 1995) exklusive ej folkbokförda 1995.

**Tabell C 38. Hustyp år 1990 (FoB90). Jämförelse mellan grupper. (22-64 år 1996, 16-58 år 1990). Ej vägt material . Procentuell fördelning.**

Hustyp	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
<b>Samtliga:</b>						
Enbostadshus, friliggande	16,7	46,1	47,2	43,7		
Rad-/par- /kedjehus/ tvåbostadshus	6,4	9,7	12,4	13,8		
Flerbostadshus	75,9	41,9	38,2	41,0	φ=0,34	0,000
Icke bostadshus	0,9	2,3	2,1	1,5		
Totalt	99,9	100,0	99,9	100,0		
Valid N	6 016	1 837	1 141	8 363		
Total N <sup>1</sup>	6 025	1 838	1 142	8 364		
<b>Män:</b>						
Enbostadshus, friliggande	16,4	45,7	46,5	43,8		
Rad-/par- /kedjehus/ tvåbostadshus	6,1	9,8	12,8	14,0		
Flerbostadshus	76,4	42,3	38,8	40,3	φ=0,36	0,000
Icke bostadshus	1,0	2,1	1,8	1,9		
Totalt	99,9	99,9	99,9	100,0		
Valid N	5 080	1 687	982	4 233		
Total N	5 083	1 688	983	4 234		
<b>Kvinnor:</b>						
Enbostadshus, friliggande	18,2	50,0	51,6	43,6		
Rad-/par- /kedjehus/ tvåbostadshus	8,0	8,0	10,1	13,6		
Flerbostadshus	73,2	37,3	34,6	41,7	φ=0,26	0,000
Icke bostadshus	0,6	4,7	3,8	1,1		
Totalt	100,0	100,0	100,1	100,0		
Valid N	936	150	159	4 130		
Total N	942	150	159	4 130		

<sup>1</sup> Ålder 16-58 år 1990 (22-64 år 1996) och fanns i populationen för FoB90 år 1990.

**Tabell C 39. Hustyp år 1990 (FoB90). Jämförelse mellan grupper. (22-64 år 1996, 16-58 år 1990). Vägt material . Procentuell fördelning.**

Hustyp	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Missstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband
<b>Samtliga:</b>					
Enbostadshus, friliggande	17,7	44,4	45,6	43,7	
Rad-/par- /kedjehus/ tvåbostadshus	7,4	8,6	11,0	13,8	
Flerbostadshus	74,2	43,2	40,5	41,0	φ=0,32
Icke bostadshus	0,7	3,8	2,8	1,5	
Totalt	100,0	100,0	99,9	100,0	
Valid N	6 001	1 836	1 141	8 363	
Total N <sup>1</sup>	6 025	1 838	1 142	8 364	
<b>Män:</b>					
Enbostadshus, friliggande	14,9	42,2	42,8	43,8	
Rad-/par- /kedjehus/ tvåbostadshus	6,0	10,2	12,8	14,0	
Flerbostadshus	78,3	45,6	42,7	40,3	φ=0,37
Icke bostadshus	0,9	2,0	1,7	1,9	
Totalt	100,1	100,0	100,0	100,0	
Valid N	5 080	1 687	982	4 233	
Total N	5 083	1 688	983	4 234	
<b>Kvinnor:</b>					
Enbostadshus, friliggande	20,7	46,7	48,4	43,6	
Rad-/par- /kedjehus/ tvåbostadshus	8,8	7,3	9,4	13,6	
Flerbostadshus	69,9	40,7	38,4	41,7	φ=0,23
Icke bostadshus	0,5	5,3	3,8	1,1	
Totalt	99,9	100,0	100,0	100,0	
Valid N	935	150	159	4 130	
Total N	942	150	159	4 130	

<sup>1</sup> Ålder 16-58 år (1990) och fanns i populationen för FoB90 år 1990.



**Tabell C 40. Upplåtelseform bostad år 1990 (FoB90). Jämförelse mellan grupper. (22-64 år 1996, 16-58 år 1990). Ej vägt material . Procentuell fördelning.**

Upplåtelseform	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
<b>Samtliga:</b>						
Äger huset	23,9	56,6	59,0	52,9		
Bostadsrätt	8,5	7,9	8,3	10,9		
Delägare/ andelslägenhet	0,3	0,8	0,9	0,7		
Hyresrätt	60,0	30,0	26,5	32,1		
Hyr i andra hand	2,7	1,4	1,6	1,2	$\phi=0,30$	0,000
Annat avtal	4,7	3,3	3,6	2,2		
Totalt	100,1	100,0	99,9	100,0		
Valid N	3 922	1 552	991	7 903		
Total N <sup>1</sup>	6 025	1 838	1 142	8 364		
<b>Män:</b>						
Äger huset	24,1	56,5	59,1	53,3		
Bostadsrätt	8,9	7,7	8,3	10,9		
Delägare/ andelslägenhet	0,3	0,8	0,9	0,8		
Hyresrätt	59,2	30,0	26,6	31,4		
Hyr i andra hand	2,6	1,4	1,8	1,2	$\phi=0,32$	0,000
Annat avtal	4,9	3,6	3,3	2,3		
Totalt	100,0	100,0	100,0	99,9		
Valid N	3 209	1 420	845	3 966		
Total N <sup>1</sup>	5 083	1 688	983	4 234		
<b>Kvinnor:</b>						
Äger huset	22,7	57,6	58,9	52,4		
Bostadsrätt	6,7	9,8	8,2	10,9		
Delägare/ andelslägenhet	0,3	1,5	0,7	0,6		
Hyresrätt	63,5	30,3	26,0	32,8		
Hyr i andra hand	2,9	0,8	0,7	1,2	$\phi=0,26$	0,000
Annat avtal	3,8	0,0	5,5	2,1		
Totalt	99,9	100,0	100,0	100,0		
Valid N	713	132	146	3 937		
Total N <sup>1</sup>	942	150	159	4 130		

<sup>1</sup> Ålder 16-58 år 1990 (22-64 år 1996) och fanns i populationen för FoB90 år 1990.

**Tabell C 41. Upplåtelseform bostad år 1990 (FoB90). Jämförelse mellan grupper. (22-64 år 1996, 16-58 år 1990). Vägt material . Procentuell fördelning.**

Upplåtelseform	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband
<b>Samtliga:</b>					
Äger huset	22,2	52,2	55,0	52,9	
Bostadsrätt	9,2	9,7	8,6	10,9	
Delägare/ andelslägenhet	0,7	1,0	1,0	0,7	
Hyresrätt	60,9	34,3	29,4	32,1	
Hyr i andra hand	2,6	1,1	1,6	1,2	$\phi=0,30$
Annat avtal	4,5	1,8	4,4	2,2	
Totalt	100,1	100,1	100,0	100,0	
Valid N	3 923	1 553	991	7 903	
Total N <sup>1</sup>	6 025	1 838	1 142	8 364	
<b>Män:</b>					
Äger huset	20,6	52,4	53,6	53,3	
Bostadsrätt	8,9	9,4	8,9	10,9	
Delägare/ andelslägenhet	1,1	0,7	1,3	0,8	
Hyresrätt	61,0	32,5	30,0	31,4	
Hyr i andra hand	3,1	1,4	2,6	1,2	$\phi=0,34$
Annat avtal	5,3	3,6	3,7	2,3	
Totalt	100,0	100,0	100,1	99,9	
Valid N	3 208	1 419	844	3 966	
Total N	5 083	1 688	983	4 234	
<b>Kvinnor:</b>					
Äger huset	23,7	51,9	56,8	52,4	
Bostadsrätt	9,4	9,8	8,2	10,9	
Delägare/ andelslägenhet	0,1	1,5	0,7	0,6	
Hyresrätt	61,0	36,1	28,8	32,8	
Hyr i andra hand	2,1	0,8	0,7	1,2	$\phi=0,23$
Annat avtal	3,7	0,0	4,8	2,1	
Totalt	100,0	100,1	100,0	100,0	
Valid N	712	133	146	3 937	
Total N	942	150	159	4 130	

<sup>1</sup> Ålder 16-58 år (1990) och fanns i populationen för FoB90 år 1990.

**Tabell C 42. Antal dagar i arbetslöshet 1995. Endast 19-64 år (18-63 år 1995). Jämförelse mellan grupper. Ej vägt material. Procentuell fördelning.**

Antal dagar i arbetslöshet	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband Sig.
<b>Samtliga:</b>					
0	47,2	76,3	82,5	79,1	$\phi=0,33$ 0,000
1-180	33,4	14,2	12,8	14,0	
181-	19,4	9,5	4,7	6,9	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	7 880	1 855	1 157	9 160	
Total N <sup>1</sup>	7 883	1 855	1 157	9 161	
<b>Män:</b>					
0	45,8	76,2	82,4	78,0	$\phi=0,34$ 0,000
1-180	34,1	14,0	12,4	14,4	
181-	20,1	9,7	5,1	7,6	
Totalt	100,0	99,9	99,9	100,0	
Valid N	6 724	1 705	997	4 640	
Total N <sup>1</sup>	6 725	1 705	997	4 641	
<b>Kvinnor:</b>					
0	55,0	76,7	83,1	80,2	$\phi=0,23$ 0,000
1-180	29,4	16,7	15,0	13,6	
181-	15,6	6,7	1,9	6,2	
Totalt	100,0	100,1	100,0	100,0	
Valid N	1 156	150	160	4 520	
Total N <sup>1</sup>	1 158	150	160	4 520	

<sup>1</sup>19-64 år (år 1996, 18-63 år 1995) exklusive ej folkbokförda 1995.

**Tabell C 43. Antal dagar i arbetslöshet 1995. Endast 19-64 år (18-63 år 1995). Jämförelse mellan grupper. Vägt material. Procentuell fördelning.**

Antal dagar i arbetslöshet	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband
<b>Samtliga:</b>					
0	61,6	72,6	81,0	79,1	$\phi=0,19$
1-180	23,1	17,4	15,1	14,0	
181-	15,3	10,1	3,9	6,9	
Totalt	100,0	100,1	100,0	100,0	
Valid N	7 878	1 830	1 159	9 160	
Total N <sup>1</sup>	7 883	1 855	1 157	9 161	
<b>Män:</b>					
0	58,0	70,9	77,7	78,0	$\phi=0,21$
1-180	24,9	17,3	17,2	14,4	
181-	17,1	11,8	5,1	7,6	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	6 728	1 706	998	4 640	
Total N <sup>1</sup>	6 725	1 705	997	4 641	
<b>Kvinnor:</b>					
0	65,3	74,1	84,4	80,2	$\phi=0,15$
1-180	21,1	17,7	13,1	13,6	
181-	13,6	8,2	2,5	6,2	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	1 156	147	160	4 520	
Total N <sup>1</sup>	1 158	150	160	4 520	

<sup>1</sup>19-64 år (år 1996, 18-63 år 1995) exklusive ej folkbokförda 1995.

**Tabell C 44. Erhöll socialbidrag någon gång under 1995 (familj). Endast 19-64 år (18-63 år 1995). Jämförelse mellan grupper. Ej vägt material. Procentuell fördelning.**

Socialbidrag	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
<b>Samtliga:</b>						
Nej	33,7	88,3	91,7	91,3	$\phi=0,60$	0,000
Ja	66,3	11,7	8,3	8,7		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	7 883	1 855	1 157	9 161		
Total N <sup>1</sup>	7 883	1 855	1 157	9 161		
<b>Män:</b>						
Nej	33,4	88,2	91,5	91,4	$\phi=0,59$	0,000
Ja	66,6	11,8	8,5	8,6		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	6 725	1 705	997	4 641		
Total N <sup>1</sup>	6 725	1 705	997	4 641		
<b>Kvinnor:</b>						
Nej	35,7	90,0	93,1	91,2	$\phi=0,55$	0,000
Ja	64,3	10,0	6,9	8,8		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	1 158	150	160	4 520		
Total N <sup>1</sup>	1 158	150	160	4 520		

<sup>1</sup> 19-64 år (år 1996, 18-63 år 1995) exklusive ej folkbokförda 1995.

**Tabell C 45. Erhöll socialbidrag någon gång under 1995 (familj). Endast 19-64 år (18-63 år 1995). Jämförelse mellan grupper. Vägt material. Procentuell fördelning.**

Socialbidrag	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband
<b>Samtliga:</b>					
Nej	41,7	85,1	92,2	91,3	$\phi=0,53$
Ja	58,3	14,9	7,8	8,7	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	7 883	1 855	1 157	9 161	
Total N <sup>1</sup>	7 883	1 855	1 157	9 161	
<b>Män:</b>					
Nej	37,9	86,0	91,7	91,4	$\phi=0,55$
Ja	62,1	14,0	8,3	8,6	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	6 725	1 705	997	4 641	
Total N <sup>1</sup>	6 725	1 705	997	4 641	
<b>Kvinnor:</b>					
Nej	45,6	84,0	92,5	91,2	$\phi=0,47$
Ja	54,4	16,0	7,5	8,8	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	1 158	150	160	4 520	
Total N <sup>1</sup>	1 158	150	160	4 520	

<sup>1</sup> 19-64 år (år 1996, 18-63 år 1995) exklusive ej folkbokförda 1995.

**Tabell C 46. Registrerad som avliden någon gång under perioden 1996-2000. Endast under 65 år 1996. Jämförelse mellan grupper. Ej vägt material. Procentuell fördelning.**

Avliden	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband	Sig.
<b>Samtliga:</b>						
Nej	96,3	98,7	98,1	98,9	$\phi=0,08$	0,000
Ja	3,7	1,3	1,9	1,1		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	10 458	1 861	1 160	9 915		
Total N	10 458	1 861	1 160	9 915		
<b>Män:</b>						
Nej	96,0	98,7	97,9	98,7	$\phi=0,08$	0,000
Ja	4,0	1,3	2,1	1,3		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	8 964	1 710	1 000	5 022		
Total N	8 964	1 710	1 000	5 022		
<b>Kvinnor:</b>						
Nej	98,1	98,7	99,4	99,1	$\phi=0,04$	0,005
Ja	1,9	1,3	0,6	0,9		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0		
Valid N	1 494	151	160	4 893		
Total N	1 494	151	160	4 893		

**Tabell C 47. Registrerad som avliden någon gång under perioden 1996-2000. Endast 15-64 år 1996. Jämförelse mellan grupper. Vägt material. Procentuell fördelning.**

Avliden	Lagförda för stöld	Lagförda för skattebrott	Misstänkta för skattebrott	Övriga befolkningen	Samband
<b>Samtliga:</b>					
Nej	94,7	98,2	98,8	98,9	$\phi=0,12$
Ja	5,3	1,8	1,2	1,1	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	10 458	1 861	1 160	9 915	
Total N	10 458	1 861	1 160	9 915	
<b>Män:</b>					
Nej	92,6	98,1	98,3	98,7	$\phi=0,14$
Ja	7,4	1,9	1,7	1,3	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	8 964	1 710	1 000	5 022	
Total N	8 964	1 710	1 000	5 022	
<b>Kvinnor:</b>					
Nej	96,6	97,4	99,4	99,1	$\phi=0,09$
Ja	3,4	2,6	0,6	0,9	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	
Valid N	1 494	151	160	4 893	
Total N	1 494	151	160	4 893	

## Bilaga 6. Beskrivning av brottskategorier

Kategori	Ingår	BrB/SFS	Kapitel	Paragrafer	Brott som ingår
<b>Våld eller hot</b>	Mord och dråp	BrB	3	1, 2	mord, dråp
	Misshandel	BrB	3	5, 6	misshandel inkl grov
	Människorov, olaga frihetsberövande, mm	BrB	4	1-4, 4A	människorov, olaga frihetsberövande, försättande i nödläge, olaga tvång, fridskränkning
	Olaga hot	BrB	4	5	olaga hot
	Ofredande	BrB	4	7	ofredande
	Våld mot tjänsteman, våldsamt motstånd	BrB	17	1,4	våld eller hot mot tjänsteman, våldsamt motstånd
	Rån	BrB	8	5, 6	rån inkl grovt
	Våldtäkt	BrB	6	1	våldtäkt inkl grov
Övergrepp i rättssak	BrB	17	10	övergrepp i rättssak	
<b>Tillgreppsbrott (BrB kap 8 exklusive rån) samt häleri</b>	Stöld inkl grov	BrB	8	1, 4	stöld inkl grov stöld
	Snatteri	BrB	8	2	snatteri
	Tillgrepp av forskaffningsmedel	BrB	8	7	
	Egenmäktigt förfarande	BrB	8	8	egenmäktigt förfarande inkl grovt
	Bodräkt	BrB	8	3	bodräkt (upphävd 1987)
	Övriga tillgreppsbrott exklusive rån	BrB	8	9-10	självtäkt, olovlig kraftavledning
	Häleri	BrB	9	6, 6A, 7	häleri, penninghäleri, häleriförseelse
<b>Olovligt förfogande eller brukande</b>	Olovligt förfogande	BrB	10	4	olovligt förfogande
	Olovligt brukande	BrB	10	7, 8	olovligt brukande, fyndförseelse
<b>Skadegörelse</b>	Skadegörelse	BrB	12	1-4	skadegörelse och åverkan, tagande av olovlig väg
<b>Bedrägeri (BrB kap 9 exklusive häleri, utpressning, svindleri) eller förfalskning (BrB kap 14 samt osant intygande, brukande av osann urkund, missbruk av urkund)</b>	Bedrägeribrott	BrB	9	1-3, 5, 8, 10,11	bedrägeri, ocker, oredligt förfarande, ockerpantning, försök till bedrägeri mm
	Urkunds förfalskning	BrB	14	1-4	urkunds förfalskning, förvanskning av urkund, grov urkunds förfalskning, undertryckande av urkund
	Märkes förfalskning	BrB	14	7	märkes förfalskning
	Brukande av förfalskning	BrB	14	9	brukande av förfalskning
	Övrig förfalskning	BrB	14	5, 6, 8, 10	signatur förfalskning, penning förfalskning, förfalskning av fast märke, olaga spridning och efterbildning

	Osant intygande	BrB	15	11	osant intygande, brukande av osann urkund
	Missbruk av urkund	BrB	15	12	missbruk av urkund
<b>Ekobrott</b>	Brott mot borgenärer	BrB	11	1-4	oredlighet, vårdslöshet, mannamån mot borgenärer
	Bokföringsbrott	BrB	11	5	bokföringsbrott
	Svindleri	BrB	9	9	svindleri
	Skattebrottslagen:	1971:69		2-10 2 3 4 5 6 7 8 9 10	hela lagen (samtliga brottsliga handlingar): skattebrott skatteförseelse grovt skattebrott vårdslös skatteuppgift skattebetalningsbrott skatteredovisningsbrott vårdslös skatteredovisning vårdslösuppbörsredovisning försvårande av skattekontroll
	Uppbördslagen	1953:272			hela lagen (samtliga brottsliga handlingar) (upphävd 1997)
	Aktiebolagslagen	1975:1385			hela lagen (samtliga brottsliga handlingar)
	Lagen om förbud mot yrkesmässig rådgivning (juridiskt eller ekonomiskt biträde) i vissa fall	1985:354			hela lagen (samtliga brottsliga handlingar)
	Brott mot insiderlagen	1990:1342			hela (samtliga brottsliga handlingar) (upphävd 2000)
<b>Övriga brottsbalkbrott</b>		BrB			övriga brott i brottsbalken
<b>Brott mot trafikbrottslagen</b>	Rattfylleri	1951:649		4, 4A	rattfylleri inkl grovt
	Övriga brott mot trafikbrottslagen	1951:649		1-3, 5	vårdslöshet, hinder, olovlig körning, smitning
<b>Brott mot narkotika strafflagen</b>	Narkotikabrott	1968:64		1-3, 3A	hela kapitlet (samtliga brottsliga handlingar)
<b>Vapenbrott</b>	Vapenlag	1973:1176			hela lagen (samtliga brottsliga handlingar) (upphävd 1996)
	Vapenlag	1996:67			hela lagen (samtliga brottsliga handlingar)
	Lag om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål	1988:254			hela lagen (samtliga brottsliga handlingar)
	Förordning (1959:312) om förbud mot innehav av vissa stiletter m.m	1959:312			hela (samtliga brottsliga handlingar) (upphävd 1990)
<b>Brott mot varusmuggningslagen</b>	Varusmuggling	1960:418		1-7	hela kapitlet (samtliga brottsliga handlingar)
<b>Brott mot övriga specialstraffrättsliga författningar</b>					övriga specialstraffrättsliga brott